

Årsredovisning 2017

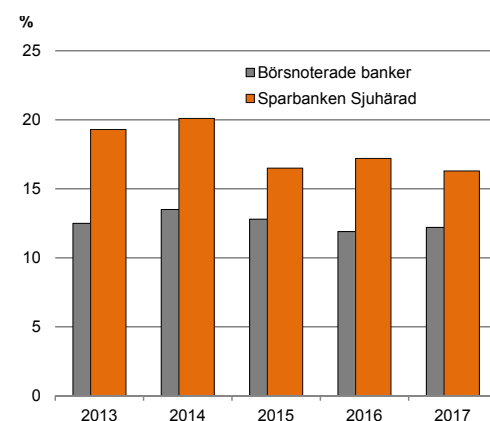
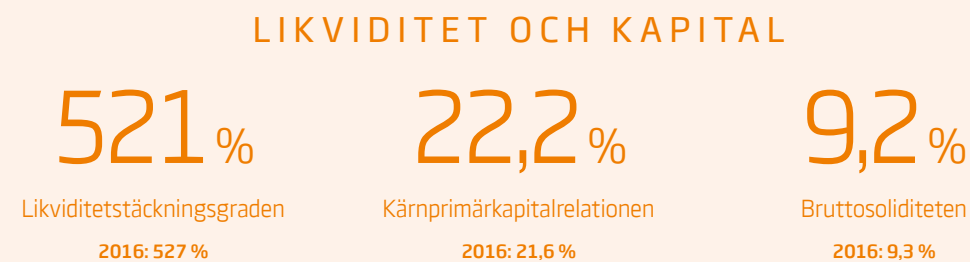

Innehåll

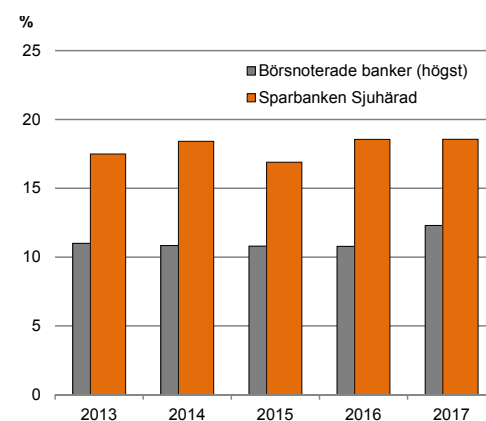
Året i sammandrag	4
Vd har ordet	6
Sparbanken Sjuhärad i korthet	10
Ett samtal om bankåret 2017	12
Vårt ansvar	16
Våra medarbetare	20
Årsredovisning – Förvaltningsberättelse	24
Definitioner och använda begrepp	48
Fem år i sammandrag	50
Nyckeltal	51
Innehåll – Finansiella rapporter	52
Förslag till vinstdisposition samt yttrande från styrelsen	92
Revisionsberättelse	93
Styrelse	96
Ledningsgrupp	97
Hållbarhetsrapport	98
Bolagsstyrning	101

Organisationsnummer: 516401-9852
Styrelsens säte är i Borås

Årsstämma äger rum tisdagen den 20 mars 2018 klockan 13.00
på Sparbanken Sjuhärads huvudkontor i Borås.

Räntabilitet på anpassat eget kapital i Sparbanken Sjuhärad jämfört med genomsnittet hos de svenska börsnoterade bankerna.

Kapitalrelation enligt Standard & Poor's metod i Sparbanken Sjuhärad jämfört med den högsta kapitalrelationen hos de svenska börsnoterade bankerna.

ÅRET I SAMMANDRAG

Banken och Sjuhärad visar fortsatt styrka

2017 var ett bra år för såväl bygden som för banken. Borås och Sjuhärad utvecklas på ett positivt sätt och Sparbanken Sjuhärad gör sitt bästa resultat någonsin.

Med ett bra resultat kan vi fortsätta att vara en stabil lokal sparbank som är med och bidrar till ett konkurrenskraftigt och välmående Sjuhärad i en föränderlig omvärld. Det möjliggör även fortsatt utveckling av det personliga mötet med våra kunder samtidigt som vi driver den digitala utvecklingen.

Vårt goda resultat innebär att vi ger en hög utdelning till våra ägare och därmed också bygden. Vår huvudägare Sparbanksstiftelsen Sjuhärad har under åren 1998 till 2017 delat ut 217 miljoner kronor i bidrag till projekt inom forskning, idrott, kultur, näringsliv och utbildning. På så vis bidrar vi till utvecklingen i Sjuhärad. Precis som en lokal sparbank ska göra.

Sparbanken Sjuhärad

Vid extra bolagsstämma den 9 november 2017 togs, i enlighet med bankens styrelses förslag, beslut om att byta namn till Sparbanken Sjuhärad. Främsta skälet är att undvika sammanblandning med Swedbank AB digitalt. Namnbytet trädde i kraft 31 januari 2018.

10,2 mkr

Sparbanksstiftelsen Sjuhärad

Vid tre utdelningsceremonier under 2017 delade vår huvudägare Sparbanksstiftelsen Sjuhärad ut 10 234 960 kronor i bidrag till projekt inom forskning, idrott, kultur, näringsliv och utbildning.

Samtidigt som vi utvecklar vår lokala sparbank i det personliga mötet fortsätter vi vår strävan efter att vara ledande i den digitala utvecklingen.

Sparbanksappen har nu 64 000 (56 000) anslutna kunder, Internetbanken 83 000 (78 000) och antalet Swishanvändare ökade från 46 000 (2016) till 55 000.

VD HAR ORDET

Rekordår och nytt namn

År 2016 gjorde vi vårt bästa resultat genom tiderna. Siffrorna för 2017 är ännu bättre. Rörelseresultatet uppgick till 293 mkr, likviditetstäckningsgraden till 521 procent, kärnprimärkapitalrelationen till 22,2 procent och den totala affärsvolymen ökade med 10 procent till 62 mdr. Viktiga siffror att ha med sig in i 2018.

Bankens resultat 2017

Resultatet för 2017 visar att vår grundläggande idé om att utveckla affärerna med våra kunder, samtidigt som vi är noggranna med kostnaderna (vårt K/I-tal uppgår till konkurrenskraftiga 46 procent), är en idé som håller. Vårt eget kapital uppgår till 2,1 miljarder, vår likviditet till 6,1 miljarder och vår kapitalrelation är på dryga 22 procent. Siffror vilka ger oss en trygg position att fortsätta erbjuda kunderna en stabil bank där vi förenar den lokala bankens närhet och engagemang med den stora bankens tjänster och möjligheter.

Exceptionell global finansiell situation

Den globala situationen vi haft under 2017 ser ut att kvarstå under 2018. Rysslands aggressiva hållning, det brittiska beslutet att lämna EU, Italiens och Greklands skuldsituationer samt hotet om amerikansk protektionism, är alla exempel på viss instabilitet i vår omvärld.

Den finansiella marknaden visar dock flera positiva tecken. Utvecklingen i Kina tycks ha stabiliserats och den amerikanska marknaden har tagit fasta på

löften om sänkta skatter och tillväxtbefrämjande satsningar på infrastruktur. Vidare är tillgången på likviditet i marknaden stor och marknaden gynnas också av en mycket låg räntenivå. Det är dock värt att notera att den finansiella situationen med extremt låga räntor och hög likviditet är exceptionell ur ett ekonomihistoriskt perspektiv.

Viktig integration i vår västsvenska region

Tillväxten i bankens verksamhetsområde har länge varit god och håller en jämn takt. Två parametrar vilka brukar vara tecken på sunda affärer och långsiktig stabilitet. Under 2017 passerade Borås gränsen 110 000 invånare, varför det byggs som aldrig förr i och runtomkring staden. Bankens verksamhetsområdes största potential för fortsatt tillväxt är den integration mellan Sjuhäradsbygden och Göteborg som redan sker på många områden. Utvecklingen av arbetspendling och ökad tillgänglighet till Göteborg och Landvetter flygplats genom höghastighetståg mellan Borås och Göteborg, är därför av största betydelse för en fortsatt stark utveckling såväl lokalt och regionalt som nationellt och internationellt.

Borås och Sjuhärads utveckling inom textil och mode med flera starka varumärken står också inför stora utmaningar avseende både e-handel och logistik. Här har dock bygdens aktörer varit snabba ur startblocken varför vi i dag ligger långt fram i utvecklingen.

Bankbransch i snabb förändring

Det är inte bara i detaljhandeln som utvecklingen går fort. Även i vår egen bransch är förändringstakten hög. Den digitala teknikutvecklingen går snabbt vilket både är en utmaning och en möjlighet för branschen. Tillsammans med Swedbank AB ligger vi långt fram med tekniken. För oss som fristående sparbank är jag övertygad om att kombinationen lokala kontor med personlig service och smart digital teknik, ger oss en stark position också i framtiden.

Vi ser även stora utmaningar i nya regelverk för finansiella

tjänster. Sedan finanskrisen 2008/2009 återregleras bankbranschen efter avregleringar som skedde under 1980- och 90-talen. Nya regler och teknisk utveckling öppnar upp marknaden för nya aktörer, vilket ger oss en annorlunda konkurrenssituation. Med den lokala fristående bankens flexibilitet, snabba beslutsfattande, finansiella stabilitet och starka kundrelationer, och den stora bankens styrka och teknik genom Swedbank AB, står vi väl rustade för konkurrenter och utmanare.

Det vi alltid har varit

Sparbanken i Borås grundades 1831 på initiativ av kyrkoherden Anders Bjursten. Banken var då och är sedan dess en fristående bank. Under årens lopp har banken sedan fusione-rats, ombildats och bytt namn. Skälen till förändringar och namnbyten har varit många och goda. Sedan 2007 har vårt

namn varit Swedbank Sjuhärad, ett namn som tjänat oss väl.

Under hösten 2017 beslutade vi att byta namn till Sparbanken Sjuhärad. Främsta skälet är att många gör sina banktjänster på nätet och allt fler kundmöten sker digitalt. Med namnet Swedbank Sjuhärad var risken stor för sammanblandning och förväxling med Swedbank AB. Genom namnbytet får vi dessutom en starkare koppling till vår huvudägare Sparbanksstiftelsen Sjuhärad. Vidare visar de kundundersökningar vi gjort att vi uppfattas som en sparbank – vilket vi alltid varit och sedan den 31 januari 2018 också heter.

Ett starkt lagarbete

Jag har varit VD för banken sedan 2002 och jag är stolt över det arbete vi gjort tillsammans under dessa femton år. Vi visar goda siffror och är helt rätt positionerade inför framtiden. Våren 2017 blev jag invald

som ledamot i Swedbank AB:s huvudstyrelse i Stockholm. Ett uppdrag vilket jag ser som en eloge till Sparbanken Sjuhärad.

Av stor personlig betydelse för mig är också att det under 2018 är dags att lämna över stafett-pinnen för ordförandeskapet i IF Elfsborg efter tretton underbara år med fantastiska människor – också det ett utvecklande lagarbete. Min passion för de gulsvarta är livslång och orubblig så ni kan räkna med mig på läktaren även framöver.

Sjuhärad visar fortsatt styrka

Året som gått har således varit ett bra år för vår bank. Rekordresultatet innebär att vi kan stärka bankens kapitalstyrka samtidigt som vi ger en bra utdelning till våra ägare. Sparbanksstiftelsen Sjuhärad får därmed möjlighet att fortsätta bidra till utvecklingen i bygden och vara en aktiv part i samhället. Likt tidigare år väljer vi dock säkerhet framför

maximal kortsiktig vinst. Att "samla i ladorna" skänker trygghet för framtiden.

Vårt goda resultat innebär också att vi kan fortsätta utveckla Sparbanken Sjuhärad både i det personliga mötet och i den digitala tekniken. Vi ska vara banken som möjliggör ett konkurrenskraftigt och välmående Sjuhärad i en föränderlig omvärld. Det gör vi genom att skapa hållbara och lönsamma affärer med våra kunder.

Inget av detta vore möjligt utan två avgörande faktorer – bankens fantastiska medarbetare och våra lojala kunder. Tack.

Bosse Johansson

VD

” Jag har varit VD för banken sedan 2002 och jag är stolt över det arbete vi gjort tillsammans under dessa femton år.

Sveriges näst största sparbank

Sparbanken Sjuhärad är en fristående bank och har så varit sedan banken grundades år 1831. De första 164 åren verkade banken som sparbank.

År 1995 ombildades sparbanken till aktiebolag. Huvudägare är Sparbanksstiftelsen Sjuhärad, som lämnar bidrag inom en rad områden i syfte att stödja bygdens utveckling. En god ekonomisk utveckling i banken kommer därmed bygden och dess invånare till godo. Med totalt 115 000 privatkunder, 5 000 företagskunder och en affärsvolym på 62 miljarder är Sparbanken Sjuhärad den näst största banken bland medlemsbankerna i Sparbankernas Riksförbund.

Vi kallar det Sjuhäradsformeln

Sjuhäradsformeln kännetecknar bankens arbetssätt. Utvecklad av bankens alla medarbetare fungerar den som ett rättesnöre i vardagen för hur vi ser på relationen med våra kunder.

- **Lokal förankring** Vår lokala kännedom gör att vi har en unik förståelse för våra kunder och deras behov.
- **Anpassningsbar** Genom att fråga oss hur det vi gör i dag kan göras ännu bättre i morgon så utvecklas vi ständigt.
- **Långsiktighet** Det är de återkommande affärerna som skapar verkliga resultat över tid.
- **Vårda varandras kunder** Vi bryr oss om varandras kunder som om de vore våra egna – alla kunder är bankens.
- **Korta beslutsvägar** Vi hanterar frågor där de uppstår och fattar beslut så nära kunden som möjligt.
- **Mervärde** Vi anstränger oss alltid lite extra för att se våra kunders verkliga behov och uppfylla dem på bästa sätt.
- **Sunda affärsbeslut** Hos oss sviker vi inte det sunda förnuftet för ettor och nollor.

Vi finns nära våra kunder

En lokal bank ska finnas nära sina kunder. Därför har vi inte bara åtta stycken kontor – Borås, Bollebygd, Dalsjöfors, Fristad, Kinna, Sandared, Svenljunga och Sätla – där våra kunder kan träffa oss personligen.

Vi är även lokala digitalt med Sparbanksappen och Internetbanken som är öppen dygnet runt, året om. Och behöver du personlig service när kontoren är stängda har vår lokala telefonbank öppet 7 till 21 måndag till fredag samt 12 till 15 lördag och söndag med självbetjäning öppen dygnet runt.

VISION

Banken som möjliggör ett konkurrenskraftigt och välmående Sjuhärad i en föränderlig omvärld.

MISSION

Skapa en hållbar och lönsam affär genom kompetens och personligt engagemang för kundens bästa.

KÄRNVÄRDEN

Närhet

Engagemang

Värdeskapande

MÅL

Räntabiliteten på anpassat eget kapital ska överstiga genomsnittet för de svenska börsnoterade bankerna och kapitalrelationen ska vara högre än hos var och en av de svenska börsnoterade bankerna.

ETT SAMTAL OM BANKÅRET 2017

”Vi har allt en stor aktör erbjuder men lokalproducerat för just våra kunder”

I februari 2017 gick Borås stad ut med ett pressmeddelande. Enligt siffror från Skatteverket hade staden passerat 110 000 invånare. En milstolpe för staden, men också ett tydligt tecken på det Sparbanken Sjuhärad känner – utvecklingen i Borås och Sjuhärad är god.

PRIVATMARKNAD

50%

Marknadsandel inom verksamhetsområdet

FÖRETAGSMARKNAD

40%

Marknadsandel inom verksamhetsområdet

SPARBANKSAPPEN

2 ggr/dag

Snittkundens genomsnittliga användning

Petter Hedihi (t.v.)

vVD och Chef Företagsmarknad

Hans-Christian Ackermann (t.h.)

vVD och Chef Privatmarknad

” Det finns tre avgörande framgångsfaktorer – engagemanget hos bankens medarbetare, vår breda kompetens samt kombinationen av väl utvecklade digitala tjänster och lokal närvaro med fysiska kontor.

Den positiva andan bland näringsliv och människor i bygden med en textil näring i framkant och nyetableringar av företag i Borås och Viared, avspeglas givetvis i bankens affärer. I verksamhetsområdet – Bollebygds kommun, Borås stad, Marks kommun och Svenljunga kommun – bor cirka 162 000 människor varav cirka 115 000 är privatkunder hos banken och hela 85 000 har Sparbanken Sjuhärad som sin huvudsakliga bankförbindelse. På företagssidan är kunderna cirka 5 000 stycken.

Varför tror ni att så många väljer er?

Hans-Christian: Det finns tre avgörande framgångsfaktorer – engagemanget hos bankens medarbetare, vår breda kompetens samt kombinationen av väl utvecklade digitala tjänster och lokal närvaro med fysiska kontor.

Petter: Så är det, man uppskattar att beslutsfattandet sker här i Sjuhärad. Vi kan vår marknad och känner våra kunder väl sam-

tidigt som våra digitala kanaler blir allt viktigare för många. Ett tydligt exempel på det är att snittkunden är inne två gånger per dag i Sparbanksappen.

Ni har lokala kontor i Bollebygd, Dalsjöfors, Fristad, Kinna, Sandared, Svenljunga och Sättila med huvudkontor i Borås. Kan man göra alla sorters bankärenden på era kontor?

Hans-Christian: Vi hanterar traditionella bankfrågor rörande finansiering, placering, försäkringar, familjejuridik och betallösningar på samtliga av våra kontor. Samtidigt kontaktar allt fler kunder oss med frågor som rör våra digitala tjänster.

Petter: Ja, alla kontor är så kallade fullsortimentskontor. Kombinationen av en stark kontorsrörelse och väl fungerande digitala kanaler upplever många som väldigt positivt.

Ni säger att era medarbetares engagemang och förståelse för kundernas behov är betydelsefullt för er framgång. Vad är

hemligheten bakom kompetenta medarbetare?

Hans-Christian: Vi investerar mycket i vår personals kompetensutveckling. Under 2017 hade varje medarbetare i snitt mer än tio utbildningsdagar. För oss är kompetens oerhört viktigt och alla rådgivare är licensierade inom sina områden.

Petter: Kompetenta medarbetare skapar förutsättningar för att bygga starka relationer med kunderna. Våra medarbetare är genuint intresserade av våra kunders ekonomi och affärer.

Siffrorna för 2017 ser väldigt bra ut med ett resultat på 293 mkr. Var har ni haft störst tillväxt?

Hans-Christian: Private Banking, som ju är en tjänst för såväl företag som privatpersoner, har haft störst tillväxt de senaste åren. Här har vi ett av marknadens mest attraktiva erbjudanden genom samarbeten med ett flertal av de bästa förvaltarna i världen. Kombinationen av medarbetare ►

God tillväxt för Private Banking

Private Banking - som vänder sig till entreprenörer, företagsledare och privatpersoner med behov av kvalificerad rådgivning - har haft god tillväxt de senaste åren. Vi har genom samarbeten med ett flertal av de bästa förvaltarna i världen ett av marknadens mest attraktiva erbjudanden. Placeringsrådgivning är kärnan i erbjudandet där kunden genom sin rådgivare får tillgång till bankens alla specialister och kompetenser.

Antal kunder
2 200 stycken

Affärsvolym
11,6 mdr

Volym diskretionär förvaltning
2,2 mdr

Antal medarbetare
19 stycken

” Vi kan vår marknad och känner våra kunder väl samtidigt som våra digitala kanaler blir allt viktigare för många.

med hög kompetens och stort engagemang för kundens situation tillsammans med kundanpassade lösningar är väldigt uppskattat. Det leder till nöjda kunder och nya affärer.

Petter: Pensionsaffären röner allt större intresse. Försäkringar och pensionsplanering är viktiga frågor för både privatpersoner och företag. Med höjd pensionsålder och diskussioner i media kring välfärdsfrågor tar fler och fler människor eget ansvar för pensionen. Det är också positivt att vi dessutom har en stark position även inom försäkringsaffären.

Till sist, vad skulle ni vilja lyfta fram som viktigt för er position i Borås och Sjuhärad?

Hans-Christian: Det förtroende och den lojalitet både våra privat- och företagskunder visar oss är vi naturligtvis både stolta över och rädda om. Min tro är att det beror på att vi

med vår finansiella stabilitet och höga kompetens erbjuder allt som storbanker gör, men att vi är unika genom att göra det lokalproducerat. Ett exempel på detta är vår telefonbank som är placerad i Borås där kompetenta medarbetare svarar på frågor alla dagar i veckan. Hos oss slipper du hamna i ett callcenter på någon helt annan ort eller i ett annat land.

Petter: Banken har ett stort engagemang i bygden. Dels genom den utdelning av bidrag till olika projekt vår huvudägare Sparbanksstiftelsen Sjuhärad gör varje år, dels de lokala organisationer vi stödjer. Det är allt från idrottsföreningar till Ung Företagsamhet. Därför är vi naturligtvis extra glada över att det var UF-företaget "Se Mig UF" från Sven Eriksonsgymnasiet i Borås som vi stöttat, vilka vann den nationella tävlingen för Årets affärsplan 2017.

” Därför är hållbarhet inte bara ett visionärt begrepp eller långsiktiga mål för oss, utan en del av bankens och våra medarbetares vardag.

VÅRT ANSVAR

Hållbarhet kan vara att alla får vara med

Sparbanken Sjuhärad arbetar för ett hållbart samhälle ekonomiskt, ekologiskt och socialt. Grunden till vår affär och verksamhet bygger på en välmående bygd där människor mår bra och näringslivet utvecklas på ett sunt vis. Därför poängterar såväl vision och mission som kärnvärden hållbarhet ur olika perspektiv.

Den ekonomiska hållbarheten består bland annat av bankens roll att tillgodose samhällets behov av lån, sparande samt betalningar på ett sätt som bidrar till en god utveckling av ekonomin genom att värna om den finansiella stabiliteten.

Miljöarbetet är också ett viktigt inslag i vår verksamhet, och bankens samtliga medarbetare är delaktiga i arbetet med miljöfrågor. I den miljöpolicy som finns antagen fastslås bland annat att miljöarbetet är ett led i skapandet av ett uthålligt samhälle och långsiktig lönsamhet. Bankens verksamhet ska därför orsaka en minimal negativ påverkan på miljön, vilket vi bland annat gör genom källsortering och återvinning. Sedan 2009 är vi även miljöcertifierade enligt ISO 14001.

Som lokal sparbank där vi ofta känner våra kunder, kanske har barn i samma skola eller springer på

varandra i joggingspåret blir ansvaret för det samhälle vi verkar i extra påtagligt. Vi vet att det vi gör, sponsrar eller stödjer får direkt effekt på vår egen och våra kunders miljöer, verksamheter och dagliga liv. Därför är hållbarhet inte bara ett visionärt begrepp eller långsiktiga mål för oss, utan en del av bankens och våra medarbetares vardag. Här är några exempel på vad vi menar.

Sparbankstiftelsen Sjuhärad: Vår huvudägare Sparbankstiftelsen Sjuhärad kan genom utdelning på stiftelsens aktieinnehav i banken, varje år dela ut bidrag till projekt inom forskning, utbildning, näringsliv, kultur och idrott. År 2017 fick 114 projekt dela på 10 234 960 kronor i vårt verksamhetsområde. Banken har även flera samarrangemang med Sparbankstiftelsen Sjuhärad.

SAMARRANGEMANG MED SPARBANKSSTIFTELSEN SJUHÄRAD

Days of Knowledge: Ett samarbete mellan Sparbanksstiftelsen Sjuhärad, Högskolan i Borås, Borås Stad och Sparbanken Sjuhärad för att främja forskning och utbildning, där Sparbanksstiftelsen Sjuhärad också delade ut sina bidrag i kategorin forskning. År 2017 pågick Days of Knowledge i tre dagar.

Utdelningsceremoni Idrott: Lördagen den 16 september, i samband med den folkliga

löparfesten Kretsloppet, höll Sparbanksstiftelsen Sjuhärad tillsammans med banken årets utdelning till bidragsmottagarna i kategorin idrott på Stora Torget i Borås.

Mina Möjligheters Dag: Den 13 september 2017 arrangerade banken och Sparbanksstiftelsen Sjuhärad i samarbete med Gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen Borås Stad för sjunde året i rad Mina

Möjligheters Dag. Dagen syftar till att ge alla gymnasieelever i årskurs ett i Borås Stad samt Mark och Svenljunga kommuner en dag med värdegrund som tema. Sedan starten har 17 500 gymnasieelever deltagit. Mina Möjligheters Dag följs året efter upp med utdelning av stipendier till elever och lärare som arbetat med värdegrundsfrågor.

ENGAGEMANG FÖR ETT HÅLLBART SAMHÄLLE

Elitidrott: Idrott på hög nivå är viktig ur flera hänseenden för bankens verksamhetsområde. Det är naturligtvis roligt och spännande för alla idrottsintresserade. Men elitidrott och stora evenemang bidrar även till Borås Stads och Sjuhärads attraktivitet för företagsetableringar och att rekrytera kompetens. Vidare inspirerar idrottsliga framgångar och positiva idrottsprofiler barn och unga att börja idrotta, vilket vi ser som väldigt bra för ett välmående samhälle.

Därför är Sparbanken Sjuhärad stolt sponsor till bland annat Borås Basket, Mark Basket, IF Elfsborg, Simklubben Elfsborg och Borås Fältrittklubb som bland annat anordnar Gina Tricot Grand Prix.

Kretsloppet: Alltsedan starten för åtta år sedan är Kretsloppet en löparfest med en stark miljöprofil där kretsloppstanken står i fokus och miljöarbetet i Borås lyfts fram. Kretsloppet som arrangeras av Korpen Borås är ett evenemang som engagerar hela familjen, allmänhet, företag, föreningar och organisationer. Självklart är vi också med – både i loppet och vid sidan om.

Vi Tillsammans: Det är samlingsnamnet för IF Elfsborgs samhällsengagemang och föreningens sätt att vara en medspelare i vår region. Elfsborg är idag så mycket mer än fotboll. Som elitförening är de en förebild för många och vill därför även verka som en positiv kraft i samhället. De har en

unik möjlighet att öppna dörrar och känner ett ansvar att nyttja detta för att skapa ett tryggare samhälle.

Barn- och ungdomsidrott: Om elitidrotten och dess evenemang är betydelsefulla faktorer för att synas och uppmärksammas nationellt och internationellt, är en inkluderande barn- och ungdomsidrott av avgörande betydelse för upprätthållandet av ett välkomnande och tryggt närsamhälle. Därför är banken med och stödjer många lokala idrottsföreningars verksamheter.

Ung Företagsamhet (UF): Vi är med och stödjer Ung Företagsamhet Älvsborg som syftar till att ge unga människor tro på sin företagsamhet. Eleverna startar, driver och avvecklar ett riktigt företag under ett läsår för att lära sig grunderna kring företagande. Därför är vi naturligtvis extra glada över att det var UF-företaget "Se Mig UF" från Sven Eriksonsgymnasiet som vann den nationella tävlingen för Årets affärsplan 2017.

Destination Gymnasiet: Erbjuder professionell studiehjälp i engelska och matematik för att stötta elever som riskerar att inte nå gymnasiet. Vårterminen 2017 fick 43 av 48 elever slutbetyg i matematik. I julas fick tre elever sitt första matematikbetyg någonsin. Det betyder mycket för både den enskilda ungdomen och samhället i stort.

VÅRA MEDARBETARE

Kompetens och personligt engagemang

I vår mission skriver vi att banken ska: "Skapa en hållbar och lönsam affär genom kompetens och personligt engagemang för kundens bästa". Det är en mission många företag kan skriva under på, men kanske inte lika enkel att leva upp till. Kompetens och personligt engagemang är helt beroende av medarbetare som trivs och utvecklas. Det är något man måste ta ansvar för. ►

En stolt sparbank från 1831

Sparbanken Sjuhärad har ett starkt varumärke, vi har varit med sedan 1831 och är kända i bygden. Våra undersökningar visar även att vi har en stark relation till våra kunder. Vidare har banken en stark och stabil ekonomisk situation. Tre styrkor vi naturligtvis är mycket glada och stolta över.

Vi vet att nästan alla banker arbetar under likartade förhållanden med tjänster och produkter som liknar varandra. Som bank påverkas vi i samma omfattning av strukturförändringar, konjunkturutveckling och ekonomisk politik som våra kollegor. Olikheter i resultatutveckling kan därför inte förklaras med hänvisning till den typen av yttre faktorer utan hänger samman med hur stor skicklighet, inlevelse och engagemang våra medarbetare lägger ned i arbetet.

Därför är vi extra stolta över våra medarbetare.

MEDARBETARE I BANKEN

Totalt antal anställda: 166 | Kvinnor: 106 | Män: 60

NÅGRA AV FÖRDELARNA SOM ANSTÄLLD HOS OSS

Kompetensutveckling

Bankverksamheten blir alltmer komplex avseende såväl personlig rådgivning som ökande myndighetskrav. Våra medarbetare ska alltid kunna känna sig trygga oavsett komplexitet. Under 2017 hade varje medarbetare därför i snitt mer än tio utbildningsdagar.

Vinstandelssystem

Det är medarbetarna som genom sina arbetsinsatser i hög grad avgör vilket resultat banken uppnår. Alla tillsvidareanställda omfattas av systemet och erhåller andel i relation till tjänstgöringsgrad. Kapitalet förvaltas av en för ändamålet bildad stiftelse, Stiftelsen Sporren. En grundtanke i stiftelsens förvaltning är att en del av kapitalet ska placeras i aktier i Sparbanken Sjuhärad AB.

Projekt värdeskapande

I samarbete med Sparbanksstiftelsen Sjuhärad erbjuder vi våra medarbetare att söka bidrag till ett specifikt ändamål i en förening, förbund, klubb eller utbildningsenhet. På så vis verkar vi på ett aktivt sätt för ett hållbart och attraktivt Sjuhärad, både för den enskilda medarbetaren och för samhället i stort.

Friskvård

Motion är bra för både hälsan och prestationen. När många tränar – enskilt eller tillsammans – stärker det även den sociala gemenskapen. Därför subventionerar banken medarbetares träning.

” Den personliga relationen och de korta beslutsvägarna. Närheten och engagemanget. Alla är de faktorer som skapar verkligt värde för dagens kunder.

(Ur Sjuhäradsformeln, vårt rättesnöre i relationen med våra kunder)

Årsredovisning – Förvaltningsberättelse

Omvärldsutveckling

Internationellt

Konjunkturutvecklingen har successivt stärkts under året och de flesta bedömare är fortsatt positiva till utvecklingen i det kortare perspektivet. Tillväxten ökar i stora delar av västvärlden och framåtblickande indikatorer, som t.ex. inköpschefsindex pekar på fortsatt god tillväxt och en relativt stark arbetsmarknad.

Den amerikanska ekonomin visade på en fortsatt stark sysselsättningstillväxt och arbetslösheten låg vid årets slut på strax över 4 procent. Den ligger därmed nära vad som i praktiken är full sysselsättning. Siffror för januari 2018 kan vara en indikation på att tiden med måttliga löneökningar går mot sitt slut och att påverkan på inflationen framöver kan bli större. Den amerikanska kongressen har fattat beslut om omfattande sänkningar av bolagsskatten i USA, vilket bidragit till optimismen. Mycket talar trots det för att man närmar sig toppen av en lång högkonjunktur.

Återhämtningen i euroområdet har fortsatt med bred ekonomisk tillväxt även i länder som brottas med strukturella problem, såsom Frankrike och Italien. I euroområdet ökade BNP med 2,6 procent under tredje kvartalet och arbetslösheten sjönk till den lägsta nivån på närmare 10 år.

Tillväxtekonomierna uppvisade en splittrad bild med god utveckling i Indien efter de strukturreformer man implementerat samtidigt som tillväxttakten i Kina minskat under en period för att på senare tid ha stabiliserats. Många av tillväxtekonomierna är beroende av priserna på råvarumarknaden och flera, t.ex. Brasilien, brottas också med en besvärande skuldsituation.

De finansiella marknaderna har utvecklats positivt under året med stigande börser och fallande kredits-

preदार. Marknaderna har god draghjälp av ett mycket lågt ränteläge samt en extremt hög likviditet.

På den mer negativa sidan kan konstateras att den politiska oron består där bl.a. populistiska strömningar långsiktigt utgör risker för den ekonomiska utvecklingen. De finansiella marknaderna har dock hittills tagit den utvecklingen med ro. En bidragande orsak till det kan ha varit att flertalet av alla de parlamentsval som hållits i Europa under året utfallit på ett mer gynnsamt sätt än vad de finansiella marknaderna befarat.

Ett antal faktorer utgör framtida orosmoln såsom den snabbt ökande skuldsättningen i Kina, effekterna av det brittiska beslutet att lämna EU-samarbetet och den framtida amerikanska politiken där ökad protektionism kan utgöra en osäkerhetsfaktor. Å andra sidan är tillgången på likviditet i marknaden stor och marknaden gynnas också av mycket låga räntenivåer. Det är dock värt att notera att den finansiella situationen är exceptionell. Låga räntor och hög likviditet har medverkat till relativt höga tillgångsvärden, vilket ökar risken för att tillgångsbubblor utvecklas. Konsekvenserna av att centralbankernas penningpolitik går mot en normalisering är svåra att överblicka.

De grundläggande obalanserna i den internationella ekonomin med hög skuldsättningsgrad och betydande budgetunderskott i många länder utgör ett kvarstående problem även om situationen förbättrats gradvis.

Svensk ekonomi

Stark tillväxt i euroområdet har varit en viktig faktor för den mycket goda utvecklingen i Sverige, som bl.a. dragit nytta av god exporttillväxt. Tillväxten drevs främst av ökade investeringar i nya bostäder samt av fortsatt hög privat konsumtion. Antalet sysselsatta ökade med drygt 100 000 personer under 2017 och den öppna ar-

betslösheten sjönk till 6,5 procent i slutet av året jämfört med 6,9 procent 2016. Ett ökat arbetskraftsdeltagande begränsade nedgången i arbetslösheten. Trots en utbredd arbetskraftsbrist både inom den privata och offentliga sektorn ökade lönerna i måttlig takt. Inflationen steg under andra och tredje kvartalet och nådde Riksbankens inflationsmål på 2 procent delvis på grund av temporära effekter för att under slutet av året hamna under målet. För helåret 2017 blev dock KPIF-inflationen, d.v.s. konsumentprisindex rensat för ränteförändringar, 2,0 procent i genomsnitt.

En tydlig risk i svensk ekonomi utgörs av hushållens höga skuldsättning inte minst i kombination med högt uppdrivna priser på bostäder. Under hösten har bostadspriserna dämpats främst som en följd av ett ökat utbud av nyproducerade bostäder. Prisutvecklingen har dock varierat mellan olika orter i landet och olika typer av bostäder. Den negativa utvecklingen har varit tydligast på bostadsrätter, främst i storstadsområden. Även om ökningstakten för hushållsutlåning har avtagit under några år ligger takten fortfarande på en hög nivå, eller cirka 7 procent. Hushållens skuldsättning i förhållande till disponibla inkomster låg på drygt 180 procent. Den nivån har visserligen varit relativt stabil under något år men relationen är trots allt hög både i ett historiskt perspektiv och vid en internationell jämförelse.

Räntemarknaden

Tecknen på en starkare tillväxt och ökande inflations-tendenser bidrar till att centralbankerna kan gå mot en mindre expansiv penningpolitik. Federal Reserv (FED) har genomfört ytterligare höjningar av styrräntan och också diskuterat formerna för att dra ner den stora balansräkningen och därmed successivt minska likviditeten i marknaden. Den Europeiska Centralbanken (ECB) har däremot behållit styrräntan oförändrad på 0 procent men beslutat att minska obligationsköpen ytterligare. Uttalanden och spekulationer om att ECB ska

avsluta sina obligationsköp helt efter september har stärkt euron gentemot dollarn. Därtill talar utvecklingen i Sverige och övriga Europa för att även ECB och Riksbanken närmar sig en tidpunkt för högre styrräntor och minskad likviditet på obligationsmarknaden.

De låga inflationsförväntningarna och den höga likviditeten har också medfört att de långa räntorna legat på historiskt mycket låga nivåer under stora delar av året. Sedan hösten har de långa räntorna stigit relativt kraftigt i takt med stigande räntor utomlands, framför allt i USA. Det som en effekt av att inflationstakten ökat men också som en följd av förväntningar om återdrag-na likviditetsstimulanser.

Kreditspreadarna har fallit under året i takt med att placerarnas riskapitet ökat. Det innebär att emittenter på obligationsmarknaden kunnat finansiera verksamheten på attraktiva räntenivåer.

Aktiemarknaden

Med hjälp av låga eller negativa räntor samt omfattande likviditetsstimulanser på de flesta valutamarknader har kapital drivits mot allt mer riskfyllda tillgångar som företagsobligationer, aktier eller rent av kryptovalutor. De flesta av världens aktiemarknader, inte minst den amerikanska, har utvecklats starkt under året. Uppgångarna har varit relativt stabila och volatiliteten har varit låg. Stockholmsbörsen slutade året med en uppgång på 4 procent. MSCI:s världsindex var under samma period upp med cirka 20 procent mätt i dollar.

Efter en lång rad av år med stigande aktiekurser framstår de flesta av världens börser som högt värderade sett i ett historiskt perspektiv. Kurserna har dock gott stöd av god konjunktur, stigande företagsvinster och brist på placeringsalternativ. Risken för bakslag har dock ökat som en följd av värderingsnivån, vilket avspeglat sig i en ökad volatilitet under inledningen av 2018.

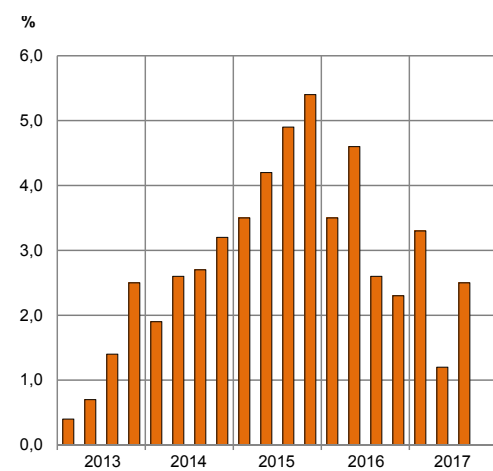

Diagram 1: Kvartalsvis BNP-utveckling i Sverige 2013-2017. Källa SCB.

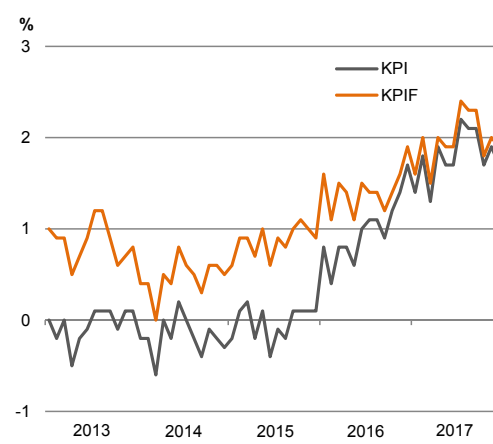

Diagram 2: Inflationstakt 12-månaders förändring 2013-2017. Källa SCB.

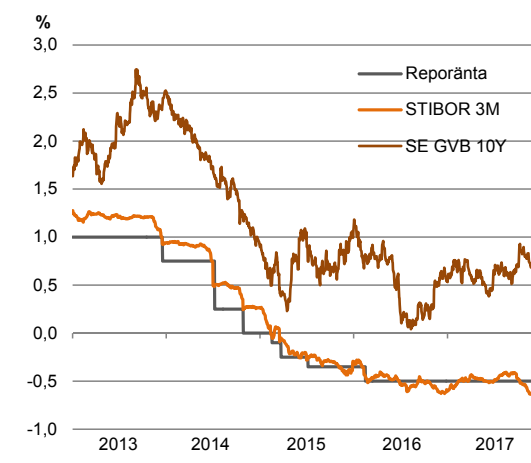

Diagram 3: Ränteutveckling under 2013-2017. Källa Riksbanken.

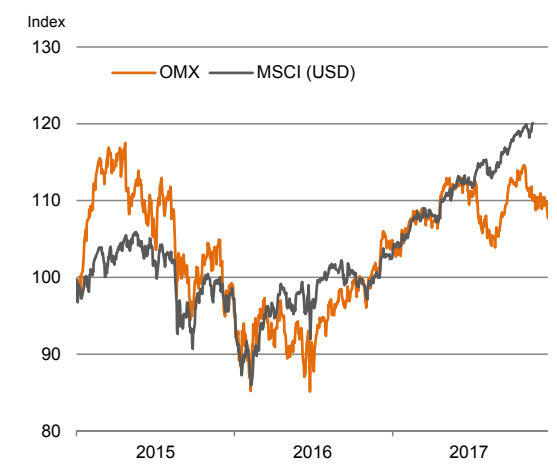

Diagram 4: Stockholmsbörsen (OMX) samt världsindex (MSCI USD) 2015-2017.

Resultat och lönsamhet

Sammanfattning

För bankens del blev 2017 ett nytt rekordår resultatmässigt. Trots ett besvärande negativt ränteläge och högre IT-kostnader blev rörelseresultatet det bästa sedan banken bildades 1831. Mot bakgrund av de yttre omständigheterna var lönsamheten god och kapitaltäckningssituationen har fortsatt att stärkas i linje med bankens uttalade målsättning. Likviditeten var mycket hög och påverkades av, å ena sidan, ett högt sparande hos hushållen och, å andra sidan, av en god men något dämpad kreditefterfrågan. Aktivitetsnivån har varit hög med många rådgivningsmöten, ett stort intresse för placeringar och, inte minst, de nya digitala kanalerna som förenklar vardagstjänsterna i kontakterna med banken. Sammantaget har det bidragit till god volymutveckling.

Rörelseresultatet uppgick till 293 mkr, vilket var 1 procent bättre än under föregående år. Intäkterna ökade med 13 mkr medan rörelsekostnaderna ökade med 19 mkr. Kreditförlusterna uppgick till 11 mkr (20 mkr). Räntabiliteten på eget kapital uppgick till 10,6 procent (11,5 procent). K/I-talet före kreditförluster uppgick till 46 procent (43 procent).

Utlåningen till allmänheten ökade med 6 procent. Inlåning från allmänheten ökade med 11 procent. Den totala affärsvolymen uppgick till 61 857 mkr, vilket var en ökning med 10 procent under året.

Likvida medel, i form av kassamedel, utlåning till kreditinstitut samt obligationer och andra räntebärande värdepapper uppgick till 6 134 mkr (5 037 mkr). Likviditets-täckningsgraden (LCR) uppgick till 521 procent (527 procent). Likviditeten var således fortsatt mycket god.

Kärnprimärkapitalrelationen uppgick till 22,16 procent (21,55 procent). Den totala kapitalrelationen uppgick likaledes till 22,16 procent, vilket kan jämföras med det lagstadgade minimikravet enligt pelare I på lägst 8 procent.

Styrelsen föreslår årsstämman en aktieutdelning på 32:50 kr per aktie, vilket är en höjning med 7:50. Det innebär en aktieutdelning på totalt 65 mkr, vilket motsvarar cirka 29 procent av 2017 års resultat.

Intäkter

Räntenettot ökade marginellt och uppgick till 297 mkr. Räntenettot påverkades positivt av stigande utlåningsvolym. Medelvolymen för utlåning ökade med 4 procent. Räntenettot påverkades också positivt av lägre avgift för den statliga insättningsgarantin. Det var en följd av att fler komponenter än tidigare påverkade avgiftsuttaget, vilket gav positivt utfall för bankens del. Räntenettot påverkades, å andra sidan, negativt av att den statliga resolutionsavgiften dubblerades jämfört med 2016 samt av bankens ökande likviditet i kombination med det fortsatt negativa ränteläget. Den högre

Resultaträkning i sammandrag

Tkr	2017	2016	Förändring	
			i belopp	i procent
Räntenetto	297 268	295 903	1 365	0%
Provisionsnetto	247 132	231 029	16 103	7%
Nettoresultat av finansiella transaktioner	8 410	12 763	-4 353	-34%
Övriga intäkter	4 077	4 438	-361	-8%
Summa intäkter	556 887	544 133	12 754	2%
Personalkostnader	139 245	136 487	2 758	2%
Övriga administrationskostnader	110 684	93 129	17 555	19%
Avskrivningar	3 302	4 128	-826	-20%
Övriga kostnader	502	527	-25	-5%
Summa kostnader	253 733	234 271	19 462	8%
Resultat före kreditförluster	303 154	309 862	-6 708	-2%
Kreditförluster, netto	-10 603	-19 683	9 080	-46%
Rörelseresultat	292 551	290 179	2 372	1%

Nyckeltal

Räntabilitet efter faktisk skatt, %	10,6	11,5
Placeringsmarginal, %	1,5	1,6
K/I-tal före kreditförluster, %	46	43
Kreditförlustnivå, %	0,04	0,08
Total kapitalrelation, %	22,16	21,55
Likviditetstäckningsgrad (LCR), %	521	527

likviditeten var främst hänförlig till att inlåningen ökade mer än utlåningen. Medelvolymen för inlåning ökade med 8 procent.

Provisionsnettot ökade med 7 procent och uppgick till 247 mkr. Värdepappers- och utlåningsprovisionerna utvecklades positivt medan övriga provisioner var i stort sett oförändrade. Värdepappersprovisionerna, och då främst fondprovisionerna, påverkades positivt av högre kursnivåer på aktiemarknaderna jämfört med motsvarande period föregående år. Utlåningsprovisionerna påverkades positivt av högre marginaler och ökande volymer på de bolån banken förmedlar till Swedbank Hypotek.

Nettoresultat av finansiella transaktioner uppgick till 8 mkr (13 mkr). Posten består i sin helhet av värdeförändringar i bankens innehav av räntebärande värdepapper. Den påverkades positivt av lägre kreditspreadar på obligationsmarknaden under 2017 och i ännu högre grad under 2016 då även fallande ränteläge hade en positiv inverkan.

Övriga rörelseintäkter, bestående av framför allt fastighetsintäkter, uppgick till 4 mkr, vilket var oförändrat jämfört med föregående

Sammantaget ökade rörelseintäkterna med 13 mkr eller 2 procent till 557 mkr.

Kostnader

Personalkostnaderna ökade med 2 procent och uppgick till 139 mkr. Avtalsmässiga löneökningar uppgick till drygt 3 procent medan kostnadseffekten mildrades något av att antalet anställda minskade något. Av personalkostnaderna avsåg 12 mkr avsättning till vinstandelar. Vinstandelssystemet omfattar samtliga bankens tillsvidareanställda. Utfallet förutsätter att lönsamheten i banken överstiger snittet hos de svenska börsnoterade bankerna. Lönsamheten uppfyllde kriterierna under året och avsättning har därför gjorts med maximalt belopp. Det maximala beloppet uppgår till 1,5 basbelopp per anställd.

Övriga administrationskostnader ökade med 18 mkr och uppgick till 111 mkr. Ökningen var till övervägande del hänförlig till IT-kostnader, bl.a. i form av ökade utvecklingskostnader för anpassning till nya regelverk och ökade myndighetskrav samt för utveckling av de digitala kundkanalerna. IT-utvecklingen utgör en del i samarbetet med Swedbank och de andra fristående sparbankerna. Kostnaderna för anpassning till följd av nya regelverk är, vad gäller respektive regelverk, till stor del av engångskaraktär. Däremot har flödet av nya regelverk varit stort under ett antal år varigenom kostnaderna visserligen varierat men generellt sett legat på en hög nivå. Förutom att kostnaderna i sig har ökat som en följd av nya regelverk har sparbankerna också tagit en större andel av kostnaderna, som fördelas bl.a. efter affärsvolym. Bland högre kostnader märks också högre konsultkostnader, vilket även det var kopplat till nya regelverk och ökade myndighetskrav.

Avskrivningar på materiella tillgångar minskade något och uppgick till 3 mkr (4 mkr föregående år).

Totalt sett ökade rörelsekostnaderna med 19 mkr eller 8 procent till 254 mkr.

Kreditförluster

Kreditförlusterna minskade betydligt och uppgick till 11 mkr (20 mkr). Konstaterade förluster netto uppgick till 4 mkr (5 mkr). Årets reserveringar för befarade förluster på individuellt värderade fordringar uppgick till 19 mkr (26 mkr). Den gruppvisa reservering avseende individuellt värderade fordringar löstes upp med 1 mkr (5 mkr) Den gruppvisa reserveringen för individuellt värderade fordringar grundas bl.a. på utfallet i den interna riskklassificeringsmetod banken använder. Den gruppvisa reserveringen för mindre blanco- och borgenslån var i stort sett oförändrad, jämfört med en upplösning på 1 mkr föregående år. Årets återvinningar av tidigare gjorda reserveringar för individuellt värderade fordringar uppgick till 13 mkr (5 mkr). Kreditförlusterna var till

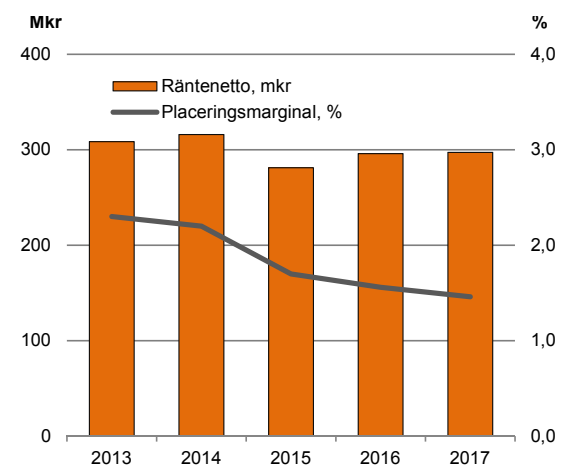

Diagram 5: Utveckling av räntenetto samt placeringsmarginal 2013–2017.

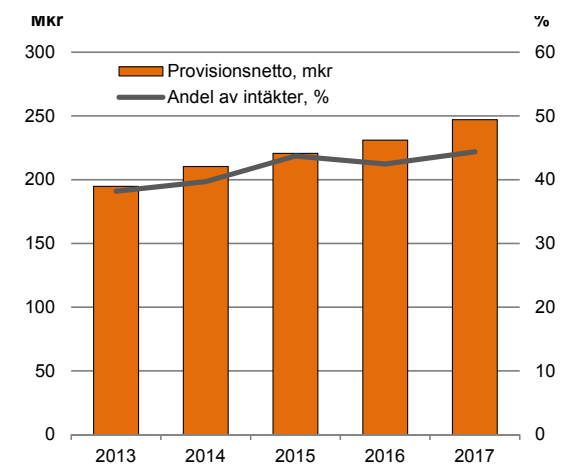

Diagram 6: Utveckling av provisionsnetto 2013–2017.

87 procent hänförliga till företagssektorn medan resterande 13 procent var hänförliga till hushållssektorn.

Kreditförlustnivån var fortsatt låg och uppgick till 0,07 procent (0,14 procent). Vid denna beräkning av kreditförlustnivån ställs kreditförlusterna i relation endast till den utlåning och de garantier där banken är direkt part mot kund. Bankens förmedlar därutöver också betydande belopp till Swedbank Hypotek och drabbas av de eventuella kreditförluster som uppkommer. Den maximala kreditförlusten är dock begränsad till årets provision. Förlusterna, som ingår i redovisade kreditförluster, har under en följd av år varit marginella. För en rättvisande bild av kreditförlustnivån är det rimligt att ta hänsyn till den förmedlade volymen. Inklusiva den förmedlade utlåningen uppgick kreditförlustnivån till 0,04 procent (0,08 procent).

Skatter

Årets skattekostnad uppgick till 66 mkr (64 mkr). Den effektiva skattesatsen uppgick till 22,4 procent (22,0 procent).

Lönsamhet

Räntabiliteten på eget kapital efter schablonskatt uppgick till 10,6 procent (11,5 procent). Räntabiliteten på anpassat eget kapital, vilket är det mått banken använder som ett av flera finansiella mål, uppgick till 16,3 procent (17,2 procent).

Placeringsmarginalen, d.v.s. räntenettot i förhållande till medelomslutningen, minskade till 1,5 procent (1,6 procent). Placeringsmarginalen är historiskt sett på en mycket låg nivå och har varit det under de senaste åren. Det som en följd av att det låga ränteläget pressat ner framför allt inlåningsmarginalerna.

K/I-talet före kreditförluster uppgick till 46 procent (43 procent). *K/I-talet efter kreditförluster* uppgick till 48 procent (47 procent).

För övriga nyckeltal hänvisas till sammanställningen på sidan 51. På sidan 48 och 49 framgår också definitioner av nyckeltalen.

Finansiell struktur

Tillgångar

De sammanlagda tillgångarna uppgick vid årets utgång till 21 450 mkr (19 638 mkr föregående årsskifte), vilket var en ökning med 9 procent. Ökningen var hänförlig till ökad utlåning till allmänheten samt ökad likviditet i form av räntebärande värdepapper. Likviditeten var fortsatt mycket god. God likviditet och en stark balansräkning har generellt sett blivit allt viktigare för banker, vilket inte minst tydliggörs genom nya regelverk i form av de s.k. Basel III-reglerna.

Utlåning

Utlåningen till kreditinstitut uppgick till 1 063 mkr (1 055 mkr) varav 247 mkr (173 mkr) avsåg utländsk valuta. Posten bestod i sin helhet av tillgodohavande på konton i Swedbank och utgör en del av bankens likvida medel.

Kreditefterfrågan var fortsatt god även om en marginell dämpning skett jämfört med föregående år. Möjligen har den påverkats av dämpningen på bostadsmarknaden. Utlåningen till allmänheten ökade med 783 mkr, eller 6 procent. Utlåningen uppgick därmed till 14 985 mkr. Inom företagssektorn ökade utlåningen med 6 procent medan hushållssektorn ökade med 5 procent. Avseende hushållssektorn har banken sedan andra kvartalet 2015 valt att lägga en stor andel av bolånen i bankens balansräkning istället för att förmedla lånen till Swedbank Hypotek. Det som en konsekvens av att provisionsvillkoren i avtalet med Swedbank Hypotek successivt försämrats. Bankens har därutöver

en betydande överlikviditet som innebär att en högre utlåningsvolym kan hanteras. Hushållsutlåningen inklusive bolån som förmedlas till Swedbank Hypotek ökade med 7 procent. Företagsutlåningen inklusive lån förmedlade till Swedbank Hypotek ökade med 6 procent.

Räntebärande värdepapper

Belåningsbara statsskuldförbindelser och Obligationer och andra räntebärande värdepapper uppgick sammanlagt till 5 056 mkr (3 963 mkr). Innehaven utgörs i sin helhet av värdepapper med hög likviditet varför innehaven lätt kan omvandlas till kontanta medel. Samtliga delar av portföljen värderas till marknadsvärde, eller till s.k. verkligt värde. Av portföljen var 32 procent (37 procent) placerade i stats- och kommunförbindelser och 20 procent (23 procent) i säkerställda bostadsobligationer. Placeringarna i övrigt var gjorda i certifikat och obligationer med välkända motparter med låg kreditrisk och till relativt korta löptider. Bankens har valt att ha en

kort räntebindningstid. Den vägda durationen uppgick vid årsskiftet till cirka 6 månader.

Banken har de senaste åren byggt upp en betydande likviditetsreserv av flera skäl. Det har skett genom att banken sedan 2011 blivit emittent på obligationsmarknaden och därmed kunnat ta in likviditet när förutsättningarna varit gynnsamma. Likviditeten har också ökat som en följd av att inlåningen från allmänheten ökat snabbare än utlåningen under de senaste åren. Att öka likviditen har haft två syften. Dels har banken gjort bedömningen att riskerna i omvärlden ökat med hänsyn till den geopolitiska situationen, den höga tillgångsvärderingen samt den globala skuldsättningsproblematiken. Dels såg banken möjligheter att öka andelen bolån i egen portfölj till följd av att bankens provisionsvillkor med Swedbank Hypotek försämrats. För att kunna hantera båda dessa syften har en ökad flexibilitet avseende likviditeten varit nödvändig även om likviditeten som sådan påverkar lönsamheten i ett negativt ränteläge.

Balansräkning i sammandrag

Tkr	2017	2016	Förändring	
			i belopp	i procent
Utlåning till allmänheten	14 985 439	14 202 128	783 311	6%
Utlåning till kreditinstitut	1 062 723	1 055 081	7 642	1%
Räntebärande värdepapper	5 055 644	3 963 476	1 092 168	28%
Övriga tillgångar	346 554	417 148	-70 594	-17%
Summa tillgångar	21 450 360	19 637 833	1 812 527	9%
Inlåning från allmänheten	16 320 394	14 649 503	1 670 891	11%
Emitterade värdepapper	2 485 000	2 600 000	-115 000	-4%
Skulder till kreditinstitut	295 978	219 560	76 418	35%
Övriga skulder	102 772	100 137	2 635	3%
Eget kapital	2 246 216	2 068 633	177 583	9%
Summa skulder och eget kapital	21 450 360	19 637 833	1 812 527	9%

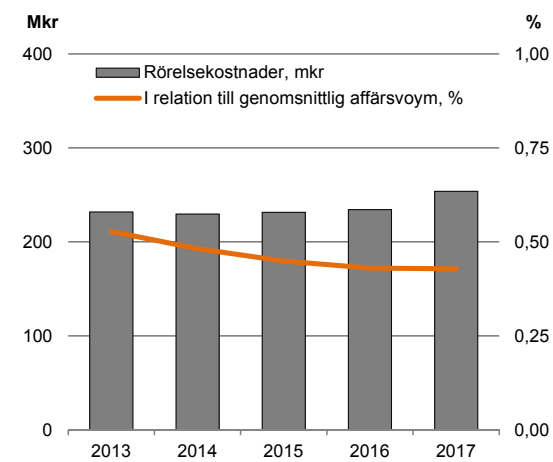

Diagram 7: Utveckling av rörelsekostnader 2013–2017.

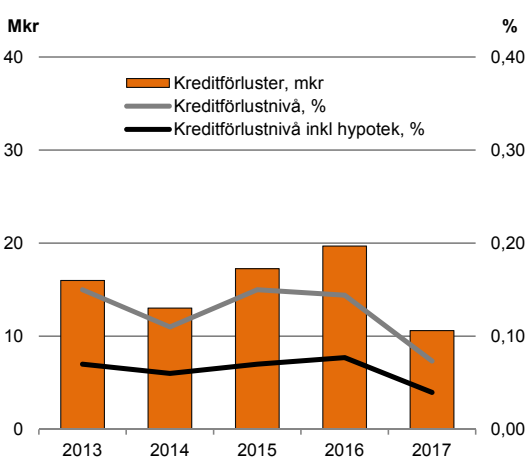

Diagram 8: Utveckling av kreditförluster samt kreditförlustnivå 2013–2017.

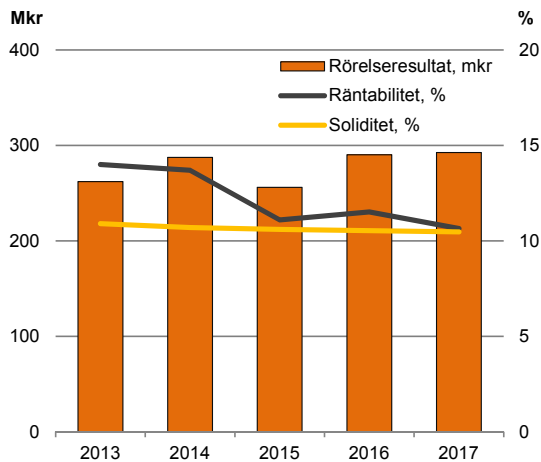

Diagram 9: Utveckling av rörelseresultat, räntabilitet samt soliditet 2013–2017.

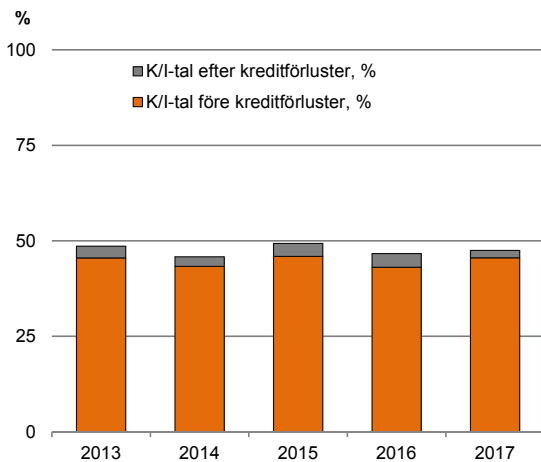

Diagram 10: Utveckling av K/I-tal 2013–2017.

Övriga tillgångar

Materiella tillgångar uppgick till 50 mkr (53 mkr) varav bankens fastigheter stod för merparten eller 42 mkr (43 mkr).

Övriga tillgångar uppgick till 202 mkr (269 mkr). I posten ingår tillgodohavande på skattekonto på 167 mkr (238 mkr) samt positiva värden avseende derivatinstrument i form av valutaterminer uppgående till 23 mkr (20 mkr). De senare motsvaras av ungefär lika stora negativa värden redovisade under övriga skulder. Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter uppgick till 80 mkr (77 mkr). Posten består till övervägande del av provisionersättningar från Swedbank samt upplupna räntor på utlåning.

Skulder och avsättningar

Skulder till kreditinstitut

Skulder till kreditinstitut uppgick till 296 mkr jämfört med 220 mkr föregående år.

Upplåningen i svenska kronor uppgick till 84 mkr (29 mkr). Upplåningen bestod av inlåning från finansiella institut.

Upplåning i utländsk valuta ökade med 22 mkr till 212 mkr. Upplåningen används för att täcka såväl valutarisken som ränterisken i utlåning till allmänheten i utländsk valuta.

In- och upplåning från allmänheten

Inlåning från allmänheten uppgick till 16 320 mkr, vilket var en ökning med 11 procent. Inlåningen från företagssektorn ökade med 712 mkr medan inlåningen från hushållssektorn ökade med 915 mkr. Ökningen var bl.a. en följd av god likviditet hos företagen samt den höga sparkvoten bland hushållen. Att sparandet var högt visades också av att de senaste årens utflöden ur fon-

der vändes till inflöden under året och nettoinflödet uppgick till 436 mkr (-315 mkr). Räntefonder och mixfonder stod för merparten av inflödet men även aktie- och hedgefonder uppvisade inflöden.

Inlåningen från hushållssektorn stod för 73 procent av den inlåningen.

Emitterade värdepapper

Emitterade värdepapper uppgick till 2 485 mkr (2 600 mkr). Under 2017 har banken återköpt obligationer för 415 mkr, löst in ytterligare 150 mkr samt emitterat 450 mkr. Ramen för bankens MTN-program (Medium Term Note) uppgår till 5 000 mkr. Programmet syftar till att vid behov skapa längre löptid på bankens finansiering. Samtliga emitterade obligationer är noterade på Nasdaq OMX.

Banken har under året startat ett certifikatsprogram med en ram på 1 500 mkr. Vid årsskiftet var programmet inte utnyttjat.

Övriga skulder

Aktuella skatteskulder uppgick till 5 mkr (4 mkr) och *Uppskjutna skatteskulder* uppgick till 2 mkr (2 mkr).

Övriga skulder uppgick till 41 mkr (42 mkr). I övriga skulder ingick bl.a. negativa värden på derivatinstrument i form av valutaterminer på 21 mkr (19 mkr) samt innehållen preliminärskatt på inlåningsräntor på 4 mkr (5 mkr).

Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter uppgick till 41 mkr (41 mkr). I upplupna kostnader ingick bl.a. upplupna kostnadsräntor på 3 mkr (5 mkr) och upplupna personalkostnader med 19 mkr (19 mkr). I förutbetalda intäkter ingår av kunder förskottsbetalda avgifter för t.ex. bankfack och garantier.

Avsättningar uppgick till 14 mkr (11 mkr). Beloppet bestod av avsättningar för pensions- och garantiåtaganden.

Eget kapital

Bankens egna kapital uppgick vid årets slut till 2 246 mkr jämfört med 2 069 mkr föregående år. Det egna kapitalet ökade genom årets totalresultat med 227 mkr, varav 1 mkr avsåg förändring av fond för verkligt värde. Av 2016 års vinst delades 50 mkr ut till aktieägarna.

Åtaganden utanför balansräkningen

Banken har, som ett led i den löpande affärsverksamheten, åtaganden utanför balansräkningen. De avser kommersiella produkter i form av garantier, outnyttjade räkningskrediter samt lånelöften.

Eventualförbindelser

Eventualförbindelser, i form av garantier, uppgick till 558 mkr (572 mkr). De består, förutom av bankgarantier direkt mot kund, även av generella garantier för produkter såsom kortkrediter, rembursor och leasingkontrakt. Dessa produkter förmedlas till Swedbank AB och banken garanterar kundens åtagande.

Åtaganden

Åtaganden, i form av outnyttjade räkningskrediter samt lånelöften uppgick till 3 016 mkr (2 968 mkr).

Ställda säkerheter

Ställda säkerheter uppgick till 13 mkr (7 mkr) och avsåg ställda säkerheter avseende derivatpositioner samt en pantsatt kapitalförsäkring.

Derivatinstrument

Det nominella värdet på *derivatinstrument* uppgick till 2 014 mkr (1 541 mkr). Vid utgången av 2017 utgjordes åtagandet i sin helhet av valutaterminer medan det vid utgången 2016 till en mindre del även bestod av ränteswappar.

Utestående ränteswappar används att täcka ränterisken avseende utlåning till allmänheten till fast ränta.

Utestående valutaterminer bestod av terminsaffärer som i affärsverksamheten genomförs mot kund. För att täcka valutarisken i dessa gör banken via automatik omvända terminsaffärer mot Swedbank AB. Inom respektive valuta har banken således skyldighet att sälja såväl som att köpa valuta till en, i båda fallen, förutbestämd valutakurs.

Affärsvolym

Banken hanterar genom förmedling till olika samarbetspartners, främst Swedbank Hypotek och Swedbank Robur, betydande affärsvolymer som inte framgår av bankens balansräkning.

Den totala *affärsvolymen* uppgick till 61 857 mkr jämfört med 56 370 mkr föregående år, vilket motsvarade en ökning på 10 procent.

Affärsvolymen vad gäller *utlåningsprodukter* ökade med 7 procent till 28 380 mkr (26 613 mkr). Den förmedlade utlåningen till Swedbank Hypotek ökade med 6 procent till 13 176 mkr.

Affärsvolymen avseende *sparandeprodukter* ökade med 13 procent till 33 477 mkr (29 757 mkr). Den förmedlade volymen avseende fonder ökade med 15 procent till 13 325 mkr. Förmedlingen av försäkringar till Swedbank Försäkring ökade med 9 procent till 3 832 mkr. Banken förmedlar även försäkringar till en rad andra försäkringsbolag.

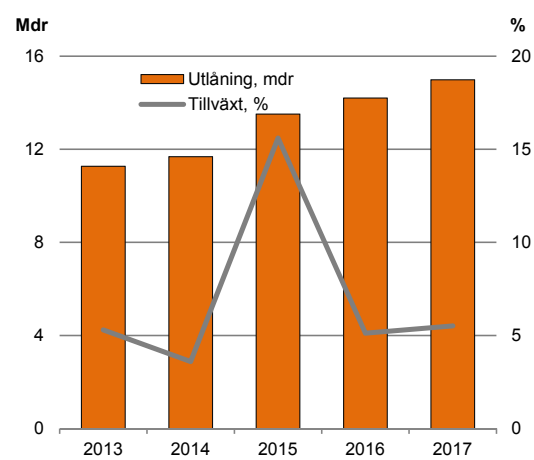

Diagram 11: Utveckling av utlåning från allmänheten samt årlig procentuell förändring 2013–2017.

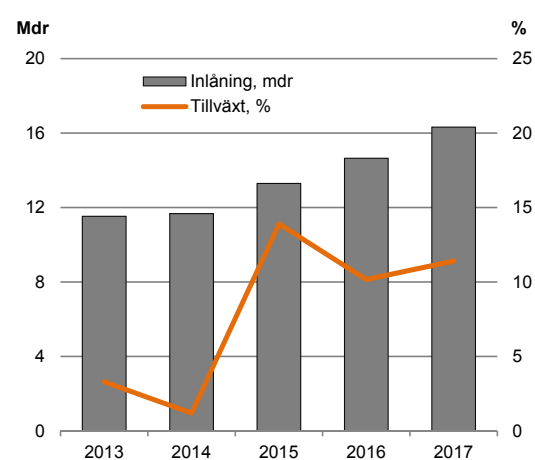

Diagram 12: Utveckling av inlåning från allmänheten samt årlig procentuell förändring 2013–2017.

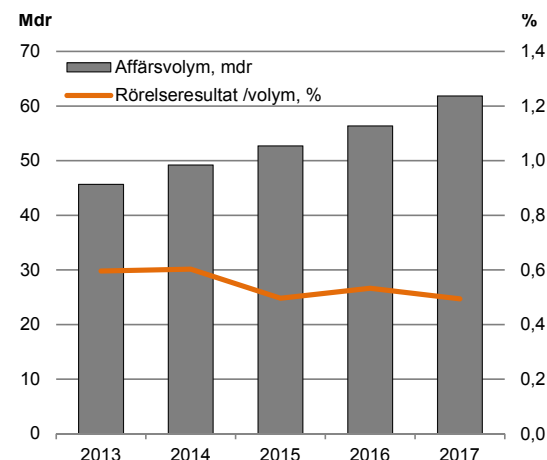

Diagram 13: Utveckling av affärsvolym samt rörelseresultat i relation till genomsnittlig volym 2013–2017.

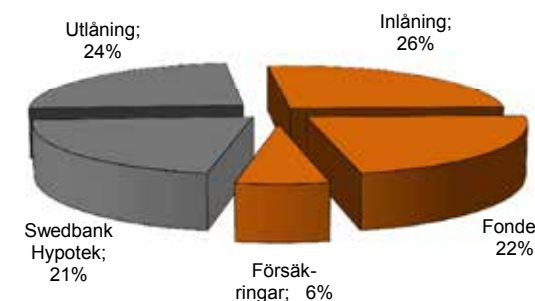

Diagram 14: Sammansättning av affärsvolym 2017.

Kapitalsituation

Regelverk

Av kapitaltäckningsreglerna framgår bl.a. hur mycket kapital, benämnt kapitalbas, som krävs i ett kreditinstitut i förhållande till de risker institutet har. Under 2014 infördes de s.k. Basel III-reglerna för beräkning och upprättande av ett kreditinstituts kapitaltäckning. Dessa regler återfinns i Capital Requirement Regulation (CRR) och Capital Requirement Directive (CRD 4), det senare med efterföljande svensk lag. Enligt reglerna ska kapitalbasen minst motsvara kapitalkraven för kreditrisker, marknadsrisker och operativa risker enligt Pelare I. Därutöver ska kapitalbasen täcka de tillkommande riskerna som institutet bedömer sig ha enligt Pelare II. Slutligen ska kapitalbasen även täcka nationella buffertkrav, vilka i vissa delar kan variera över tid. Mätt som total kapitalrelation, tidigare benämnt kapitaltäckningsgrad, ska kapitalbasen uppgå till minst det kapitalkrav som motsvarar 8 procent av riskexponerat belopp i Pelare I. Regelverkets tre s.k. pelare beskrivs närmare nedan.

Pelare I

Det som benämns Pelare I behandlar, enkelt beskrivet, den tekniska beräkningen av ett instituts risker.

Målet med regelverket är att kapitalkravet på ett rättvisande sätt ska spegla det faktiska risktagandet i de finansiella instituten. Enligt regelverket kan kapitalkravet i hög grad kopplas till bankens egna system för riskmätning. När det gäller beräkningen av kreditrisker använder banken en mer avancerad metod, IRK-metoden. Banken använder ett internt riskklassificeringssystem för kreditrisker, vilket utvecklats av Swedbank. Systemet mäter, med utgångspunkt från samlade erfarenheter, risken för att en kunds engagemang ska falla samt storleken på den förlust banken i sådant fall skulle drabbas av.

Riskklassificeringssystemet använder flera modeller som mäter risken för olika kategorier:

- hushållsexponeringar
- företagsexponeringar
- kreditinstitut
- stat och kommun

Riskklassificeringssystemet används för samtliga kunder i banken. Genom systemet åsätter banken varje kund eller exponering, t.ex. ett reverslån, ett värde på en riskskala, en s.k. riskklass. Med hjälp av skalan rangordnas exponeringarna från de med högst risk till de med lägst risk. I varje riskklass har risken för fallissemang kvantifierats. Systemet består av 23 riskklasser där riskklass 0 representerar den högsta risken medan

riskklass 21 representerar den lägsta risken för fallissemang. Riskklass F avser exponeringar som är i fallissemang.

Banken drabbas i mindre omfattning av kapitalkrav för marknadsrisk. Banken måste dock täcka kravet för kreditvärdighetsjusteringsrisk, vilket avser risken för att en institutionell motpart i ett derivatavtal kan komma att påverkas av en förändring av det institutets kreditrating. Mer konkret handlar det om de derivataffärer, i form av terminer och swappar, som banken gör med Swedbank.

Utöver kravet på kapitaltäckning avseende kreditrisker finns också kapitalkrav för operativa risker. För beräkning av operativa risker använder banken den s.k. schablonmetoden. I schablonmetoden åsätts olika verksamhetsgrenar olika riskvikt. Utgångspunkt för beräkningen är genomsnittet av de tre senaste årens intäkter. Avräkning sker för vissa typer av kostnader som erläggs till andra institut som är föremål för kapitaltäckningskrav. Verksamheten är hänförlig till, dels segmentet hushållsbank, dels segmentet storkundsbank. I praktiken innebär det en uppdelning av intäkterna i, å ena sidan hushåll och mindre företag, och å andra sidan större företag. Uppdelningen överensstämmer med hur kreditrisker fördelas mellan retail och corporate.

Pelare II

I den andra delen i regelverket, Pelare II, ska institutet beskriva sin risksituation och då bland annat fokusera på tillkommande risker som inte helt framkommer i beräkningen enligt Pelare I. Exempel på tillkommande risker kan vara olika former av koncentrationsrisker. Det kan handla om omfattningen på stora kundengagemang, geografiska koncentrationer eller beroendet av enskilda stora arbetsgivare inom verksamhetsområdet. Finansinspektionen har fastställt ett antal risker som ska beaktas i Pelare II.

Arbetet dokumenteras i en s.k. intern kapital- och likviditetsutvärdering. I bankens styrelse behandlas ämnet vid ett flertal tillfällen årligen. I den senaste interna kapital- och likviditetsutvärderingen har tillkommande risker identifierats och kvantifierats. Styrelsen har därvid gjort bedömningen att dessa ryms med god marginal inom den buffert som den fastställda målsättningen för kapitaltäckningen innebär (diagram 22). I utvärderingen ingår också scenarioanalyser och stresstester för att mäta effekter av kraftigt försämrade och oväntade förändringar av omvärldsförutsättningar. Tidigare år har effekterna av deflation, kraftigt fallande intäkter till följd av negativt ränteläge under lång tid samt kraftiga prisfall på bostadsmarknaden testats. I 2016 års utvärdering har effekterna av en mycket ogynnsam internationell utveckling på det politiska området analyserats. Ökad protektionism, minskad handel och stora problem att finansiera sig på obligationsmarknaderna har då varit faktorer som kraftigt förändrat förutsätt-

ningar för bankverksamhet. Utöver scenarioanalyserna har tänkbara åtgärder för att mildra effekterna analyserats. I 2017 års utvärdering har effekterna av ett delvis likartat scenario analyserats. Den här gången utlöst av att världens centralbanker drar tillbaka likviditetsstimulanserna samt höjer styrräntorna. Det sker samtidigt som konjunkturen viker och går in i lågkonjunktur. Slutsatsen av scenarioanalyserna var att banken har såväl kapital som likviditet för att hantera väsentligt försämrade yttre förutsättningar under relativt lång tid. I samband med att scenarioanalyserna genomförs testas också åtgärder i enlighet med bankens återhämtningsplan.

Pelare III

I den tredje delen, Pelare III, behandlas hur institutet kommunicerar sin kapitaltäckningssituation med marknaden, d.v.s. främst placerare och investerare.

Banken har bl.a. en omfattande redogörelse för kapitaltäckningssituationen i not 34, vilken täcker de väsentliga delarna enligt Pelare III.

Kapitaltäckningssituation

Kapitalbasen uppgick till 2 131 mkr (1 973 mkr). Årets resultat ingår i kapitalbasen, med avdrag för föreslagen aktieutdelning. Kapitalbasen påverkades dessutom marginellt av att det förväntade förlustbeloppet, som räknas av från kapitalbasen, ökade med 3 mkr.

Kapitalkravet för kreditrisker ökade till 707 mkr (670 mkr) som en följd av ökad utlåning. Ökningen begränsades i någon mån av lägre riskvikter. Den genomsnittliga riskvikten som beräknas vid den interna riskklassificeringen uppgick till 35 procent, vilket var en minskning jämfört med 36 procent föregående år. *Kapitalkravet för operativa risker* uppgick till 62 mkr (62 mkr). Kapitalkravet för s.k. *kreditvärdighetsjusteringsrisk*, som påförs derivatpositioner med andra finansiella institut som motpart, uppgick till 0,3 mkr (0,4 mkr).

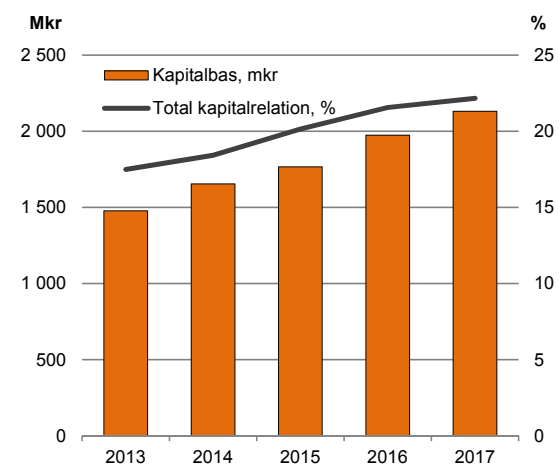

Diagram 15: Utveckling av kapitaltäckning 2013–2017.

Kapitalbasen utgjordes i sin helhet av primärt kapital, vilket innebar att de olika kapitalrelationerna, *kärnprimärkapitalrelation*, *primärkapitalrelation* samt *total kapitalrelation* (tidigare benämnt *kapitaltäckningsgrad*) var på samma nivå, och uppgick till 22,16 procent jämfört med 21,55 procent vid föregående årsskifte beräknat enligt CRR/CRD4.

Banken ska också beakta övergångsreglerna för Basel I som utgör en begränsning av effekterna av användandet av interna modeller. Övergångsreglerna medförde att banken kan tillgodoräkna sig en högre kapitalbas men i gengäld drabbas av högre kapitalkrav. Kapitalrelationerna beräknade på det sättet uppgick till 18,23 procent (18,40 procent).

Lagkraven innebär för närvarande att den totala kapitalrelationen måste uppgå till minst 8 procent i pelare I. Därutöver tillkommer det institutsspecifika kapitalkrav som banken beräknar enligt pelare II och som hänger samman med risker som inte fångas in i pelare I. Det handlar främst om koncentrationsrisker av olika slag. För bankens del motsvarar de kraven cirka 2,6 procent. Utöver det tillkommer lagstadgade buffertkrav. Vid årsskiftet bestod det kombinerade buffertkravet av en kapitalkonserveringsbuffert uppgående till 2,5 procent samt av en kontracyklisk kapitalbuffert uppgående till 2,0 procent. Bankens totala kapitalrelation bedöms därför åtminstone behöva uppgå till cirka 15,1 procent.

Bankens kapitalsituation framgår närmare av not 34.

Likviditetssituation

Likvida medel, i form av kassamedel, utlåning till kreditinstitut samt räntebärande värdepapper uppgick till 6 134 mkr (5 037 mkr). Likviditeten var därmed fortsatt mycket god.

Likviditetstäckningsgraden (LCR) uppgick till 521 procent (527 procent) enligt bankens tolkning av reg-

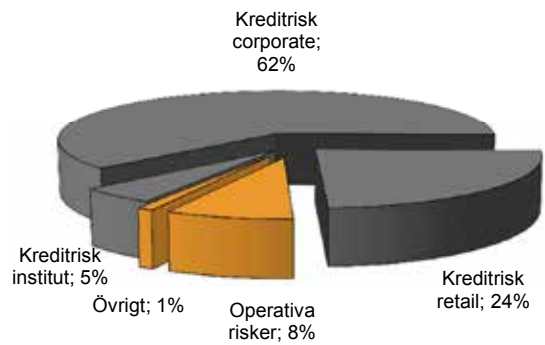

Diagram 16: Fördelning av kapitalkrav 2017.

lerna i CRR (Capital Requirement Regulation) och CRD4 (Capital Requirement Directive). Vid årsskiftet uppgick lagkravet till 80 procent men höjdes till 100 procent den 1 januari 2018. LCR-måttet avser att visa bankens förmåga att klara en kortare period av svåra marknadsförhållanden med t.ex. stora utflöden av inlåningsmedel. Kraven på likviditetsreserven innebär i allt väsentligt att den måste bestå av statspapper samt säkerställda bostadsobligationer av högsta kvalitet och med mycket hög likviditet. Måttet är konstruerat så att det kan komma att fluktuera över tiden, bl.a. som en följd av att förfallostrukturen på bankens upplåning och värdepappersinnehav förändras.

Stabil finansiering (NSFR) uppgick till 147 procent (150 procent). Måttet avser att beskriva relationen mellan å ena sidan långfristiga tillgångar och å andra sidan i vilken omfattning dessa är långfristigt finansierade. För närvarande finns inga lagkrav på nivån men den kommer troligen, på längre sikt, att uppgå till 100 procent. Avsikten är att förhindra att en bank finansierar utlåningen med alltför kortfristig upplåning.

Riskhantering och kapitalplanering

Allmänt

Risk kan definieras som en möjlig negativ påverkan på verksamheten beroende på brister i interna processer eller som en följd av externa eller interna händelser. I riskbegreppet ingår, dels sannolikheten för att den typen av negativa händelser inträffar, dels den påverkan händelsen skulle kunna få.

Riskexponering är en naturlig del i finansiell verksamhet. Banken är framför allt utsatt för kreditrisk, men även olika typer av finansiella risker samt operativa risker. Att förebygga och hantera risker är en central del av bankens verksamhet. Riskhanteringen startar redan i den dagliga affärsverksamheten t.ex. vid kundmöten.

Banken ska ha en låg riskprofil som harmonierar med mål och kärnvärden. Det innebär bl.a. att långsiktighet, både vad gäller lönsamhet och affärsrelation, samt förståelse för affärerna, såväl bankens som kundens, är viktiga grundstenar.

Riskerna kan visserligen hanteras genom att banken håller ett stort eget kapital som en buffert för oförutsedda händelser. I gengäld värderas verksamheten i hög grad med utgångspunkt från avkastning på eget kapital. För att uppnå övergripande finansiella mål eftersträvas därför en situation där det egna kapitalet är väl avvägt mellan å ena sidan avkastningskrav och å andra sidan risker. Begränsningen av riskerna måste därför kompletteras med andra åtgärder för att kontrollera och motverka dem.

Kreditrisk

Risken för att en kredittagare inte fullgör sina förpliktelser mot banken samt för att ställda säkerheter inte täcker bankens fordran avseende krediter, garantier och liknande åtaganden. Kreditrisk avseende räntebärande värdepapper, tillgodohavande hos andra banker samt ingångna derivatavtal med motparter på finansmarknaden benämns vanligen motpartsrisk.

Marknadsrisk

Risken för att prisförändringar avseende räntor, valutor eller aktiekurser medför att nettovärdet av bankens tillgångar och skulder samt derivat faller i värde.

Likviditetsrisk

Risken för att banken inte kan fullgöra sina betalningsförpliktelser när dessa förfaller, utan att drabbas av oacceptabla kostnader eller förluster.

Operativ risk

Risken för förluster till följd av icke ändamålsenliga interna processer och rutiner, mänskliga fel, felaktiga system eller externa händelser.

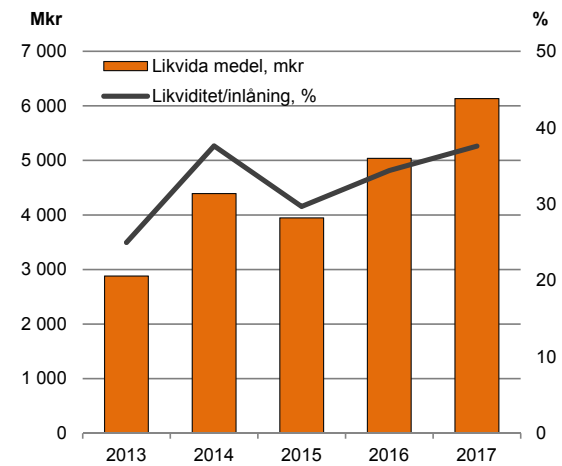

Diagram 17: Utveckling av likviditet i mkr samt i relation till inlåning från allmänheten 2013–2017.

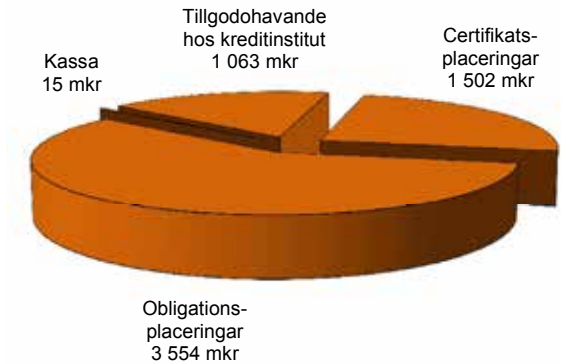

Diagram 18: Fördelning av likviditet 2017.

Övriga risker

Risken för oväntade resultatförändringar, som inte är hänförliga till någon av de ovan beskrivna risklagen.

Kapitalplaneringen syftar till att säkerställa att banken vid varje tidpunkt har tillräckliga finansiella resurser samt att kapitalet har rätt sammansättning. Behovet av eget kapital styrs dels av de regelverkskrav som finns, men också av förväntad framtida utveckling med hänsyn till t.ex. makroekonomiska förutsättningar samt med hänsyn till bankens affärsplan. Utgångspunkten när det gäller kapitalbehov är kapitalrelationen, där bankens målsättning är att den ska vara högre än kapitalrelationen hos var och en av de svenska börsnoterade bankerna.

Organisation för riskhantering

Ett kreditinstitut har att följa ett omfattande regelverk i syfte att kunna hantera och följa upp de risker som verksamheten är förknippad med. Regelverket består, förutom av lagstiftning och Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd, av interna instruktioner och policys. De båda sistnämnda går i många fall längre än de formella kraven.

Styrelsen har inrättat ett särskilt utskott, Risk- och revisionsutskottet, som hanterar fördjupad information inom områdena compliance, riskkontroll, säkerhet, kreditgivning samt ekonomi och finans. Utskottet har också de övergripande kontakterna med de externa och interna revisorerna.

Styrelsen har antagit en övergripande riskpolicy som bl.a. beskriver riskaptit, toleransnivåer och ansvarsfördelning för olika typer av risker. Därutöver har styrelsen fastställt styrdokument inom de olika riskområdena, vilka reglerar hur kontroll, övervakning och rapportering ska ske. För att tydliggöra och underlätta löpande kontroll och uppföljning har styrelsen fastställt

risktoleransnivåer inom de olika riskområdena. För att uppnå en framgångsrik och effektiv riskkontroll krävs en stark riskkultur och ett gemensamt arbetssätt som genomsyrar hela banken. I banken finns i grunden tre ansvarslinjer för riskhantering i form av affärsverksamheten, risk- och kontrollfunktionerna samt internrevisionen. Utöver dessa ansvarslinjer utgör även kapitalplaneringen en del av säkerställandet av att riskerna i banken är hanterbara.

Ansvarslinje 1

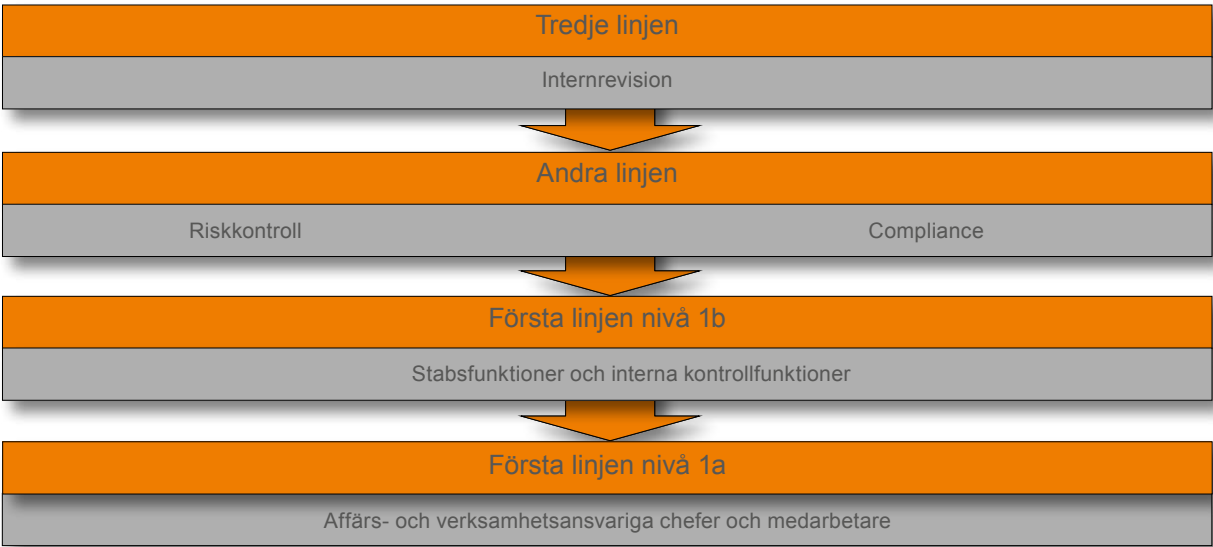
I den löpande affärsverksamheten har respektive enhet, t.ex. respektive kontor, ansvaret för de risker den egna verksamheten skapar. Medarbetarna är närmast kunderna och känner därmed kunden och den egna marknaden bäst. Närheten till kunden och marknaden ger de bästa möjligheterna att på ett tidigt stadium identifiera eventuella risker som uppkommer.

Ansvarslinje 2

I banken finns dels en tjänst som Riskchef, dels en tjänst för Compliance, d.v.s. regelefterlevnad. I båda fallen är tjänsterna direkt underställda verkställande direktören. Därutöver finns ett Riskråd för att diskutera och följa upp risk- och compliancefrågor av olika slag. Riskchefens uppgift är bl.a. att identifiera, kvantifiera och analysera risker i bankens verksamhet. Riskchefen ska också rapportera riskerna och föreslå åtgärder för att minska identifierade risker. Ansvarig för compliance har bl.a. till uppgift att följa upp regelefterlevnad, d.v.s. att regelverk, policys och instruktioner följs.

Ansvarslinje 3

Internrevisionen är en oberoende granskningsfunktion som är direkt underställd styrelsen. Internrevisionen genomför bl.a. löpande granskning av ledning, riskkontroll samt övriga interna kontrollfunktioner.

Samlad riskrapportering

Styrelsen erhåller kvartalsvis, eller vid behov om särskilda skäl skulle uppkomma, en samlad rapportering av kredit- och motpartsrisiker, ränte- och likviditetsrisiker samt operativa risker. Rapporteringen av riskerna utvecklas kontinuerligt. Ett stort fokus ligger på kreditrisker, vilket är naturligt då de största riskerna i banken finns inom detta område. I den rapportering som redovisas för styrelsen har särskilt fokus lagts på den riskmätning som användandet av det interna riskklassificeringssystemet (IRK) möjliggjort. Rapporteringen tar vidare fasta på olika former av koncentrationsrisker som kan uppkomma i bankens kreditgivning.

Kredit- och motpartsrisiker

Med kredit- och motpartsrisiker avses risken att banken inte erhåller betalning enligt överenskommelse och därmed riskerar att drabbas av kredit- eller ränteförluster på grund av motpartens oförmåga att infria sina förpliktelser. Förpliktelser kan gälla t.ex. krediter, garantier eller värdepapper.

Bankens kreditgivning grundas på den kreditpolicy styrelsen fastställt. Kreditgivningen präglas av höga krav på etik, kvalitet och kontroll. Det innebär att banken eftersträvar långsiktiga affärsrelationer baserade på kundnytta och uthållig lönsamhet. Vidare ska ändamålet med krediten och analysen av affärsupplägget vara styrande för kreditgivningen. Dessutom eftersträvas en allsidig riskspridning i kreditportföljen. Den avgörande bedömningsgrunden vid kreditgivning är låntagarens återbetalningsförmåga. I syfte att ytterligare minska risken är merparten av krediterna dessutom säkerställda med pantbrev i fastigheter eller andra bankmässiga säkerheter.

Bankens styrelse är ytterst ansvarig för kreditgivningen. Beroende på engagemangets storlek har styrelsen delegerat beslutsfattandet till lägre instanser såsom styrelsens kreditutskott, kreditdirektion samt

kreditkommittéer. Kreditbesluten är därmed i hög grad decentraliserade. Kund- och kreditansvar ligger på kontoret, som upprättar underlaget för kreditbeslutet och som även fattar de flesta kreditbesluten. Vid behov av större krediter lyfts kreditbeslutet upp till högre instans, dock först sedan kontoret tillstyrkt ärendet. Kontorets nära kontakt med kunden medför att man snabbt kan identifiera och agera på eventuella problem, och därmed minska förlustriskerna.

Riskenivån i kreditportföljen mäts genom flera metoder. Bland annat genom fördelningen i olika riskklasser men också hur förändringar sker mellan olika riskklasser. Exponeringen mot hushåll respektive företag vid årets utgång framgår av diagram 19 respektive 20.

Bankens verksamhet är geografiskt koncentrerad till ett mindre område, vilket naturligt nog leder till en relativt hög geografisk koncentrationsrisk. Banken tillämpar det som i banksammanhang brukar kallas kyrktornsprincipen. Den medför visserligen en koncentrationsrisk men medför samtidigt en mycket god lokal-kännedom och en mycket god kunskap och insikt om kunden och dennes verksamhet. Det begränsar den geografiska koncentrationsrisken i betydande grad.

Verksamheten kan också vara utsatt för andra typer av koncentrationsrisker, t.ex. namnkoncentrationer. De riskerna begränsas, förutom av lagkrav, också av interna regelverk som innehåller ytterligare begränsande krav.

En stor del av de krediter som beviljas i banken utgörs av hypotekslån antingen i banken eller förmedlade till Swedbank Hypotek. Avseende de krediter som förmedlas till Swedbank Hypotek garanterar banken kundernas åtagande. Det innebär att eventuella kreditförluster som kan uppstå drabbar banken. Det totala förlustbeloppet är dock maximerat och kan inte överstiga respektive års provision som banken erhåller för förmedlingen.

I syfte att begränsa kredit- och motpartsrisiker i bankens värdepappersportfölj har styrelsen fastställt en

finanspolicy. Den innebär att placeringar endast får ske inom vissa ramar samt inom fastställda limiter för respektive motpart. Banken ställer då höga krav på motpartens kreditvärdighet genom en hög officiell kreditrating eller för det fall officiell rating saknas genom intern riskklassificering. De instrument som innehas utgörs regelmässigt till mer än hälften av stats- och kommunförbindelser och säkerställda bostadsobligationer samt i övrigt av företagscertifikat med kort löptid.

Bankens kreditriskexponering framgår av not 35.

Riskklassificeringssystem

Det interna riskklassificeringssystemet (IRK) är en central del av kreditprocessen. Den innefattar arbets- och beslutsprocesser för kreditgivning, kredituppföljning och beräkning av kreditrisk. Systemet är således ett affärsstödande redskap som understödjer en effektiv beslutsprocess.

Riskklassificeringssystemet har ett brett användningsområde och är utgångspunkten för:

- riskbedömning och kreditbeslut
- beräkning av riskjusterad lönsamhet
- övervakning och hantering av kreditrisker
- analys av riskprofilen i kreditportföljen
- rapportering av kreditrisker till styrelsen
- beräkning av kapitalkrav och kapitalallokering
- simulering av utveckling av kapitalkrav vid olika scenarion

Banken använder samma riskklassificeringssystem som Swedbank och övriga delägda banker. Banken har Finansinspektionens godkännande att använda den s.k. IRK-metoden, vilken används för att beräkna kapitalkravet för den helt övervägande delen av bankens exponeringar.

Vid riskklassificeringen används flera olika modeller som mäter risken för olika kategorier av kredittagare. Huvudkategorierna är dels hushållsexponeringar, som omfattar hushåll och mindre företag, dels företagsexponeringar, som i princip omfattar företag med kredit-engagemang överstigande 5 mkr.

Målet med riskklassificeringen är att förutsäga risken för fallissemang inom 12 månader.

Marknadsrisker

Marknadsrisker uppkommer som en följd av pris- och volatilitetsförändringar på de finansiella marknaderna. Prisförändringar avseende räntor, valutor eller aktiekurser kan medföra att nettovärdet av bankens tillgångar och skulder samt derivat faller i värde.

I finansiell verksamhet utgörs de viktigaste marknadsriskerna av ränterisker, valutarisker och aktiekursrisker. Banken har inga positioner där aktiekursrisker föreligger, men är utsatt för ränte- och valutarisker, dock i relativt begränsad omfattning.

I enlighet med den finanspolicy styrelsen fastställt kontrolleras marknadsriskerna i verksamheten genom beloppsmässiga limiter för de riskpositioner som kan uppstå.

De ränterisker som uppkommer i banken avser till största delen utlåning och inlåning till bunden ränta, i det senare fallet inkluderat transaktionsinlåning med nollränta. Ränterisk uppkommer också vid placering av överlikviditet i finansiella instrument, t.ex. räntebärande obligationer. För att säkra sig mot t.ex. ränterisken i bunden utlåning kan banken antingen refinansiera sig genom upplåning med motsvarande räntebindningstid eller ingå ränteswapavtal.

Ränterisken i banken mäts löpande bl.a. genom en känslighetsanalys som visar effekterna på resultat- och balansräkningen vid en ränteförändring med en procentenhet över hela avkastningskurvan.

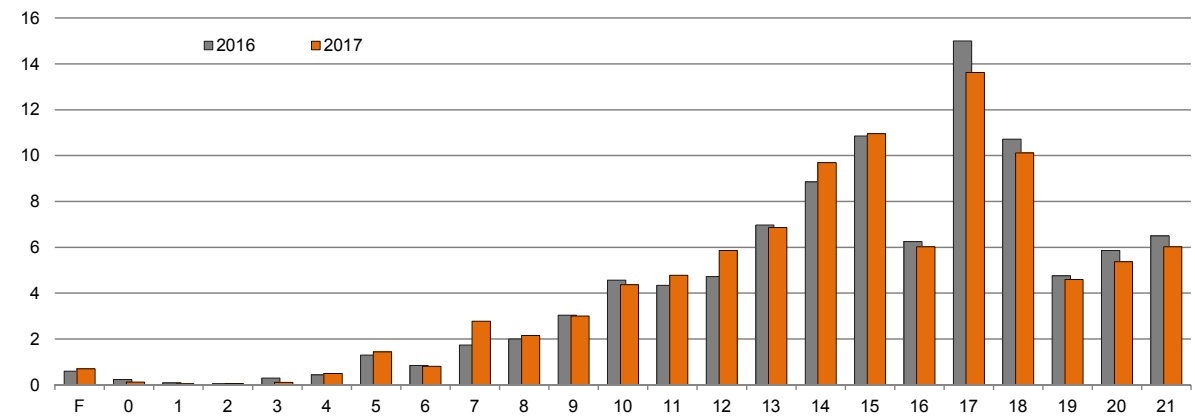

Diagram 19: Fördelning av exponeringar (utlåning, ansvarsförbindelser och åtaganden) per riskklass. Hushåll och mindre företag 2016 respektive 2017.

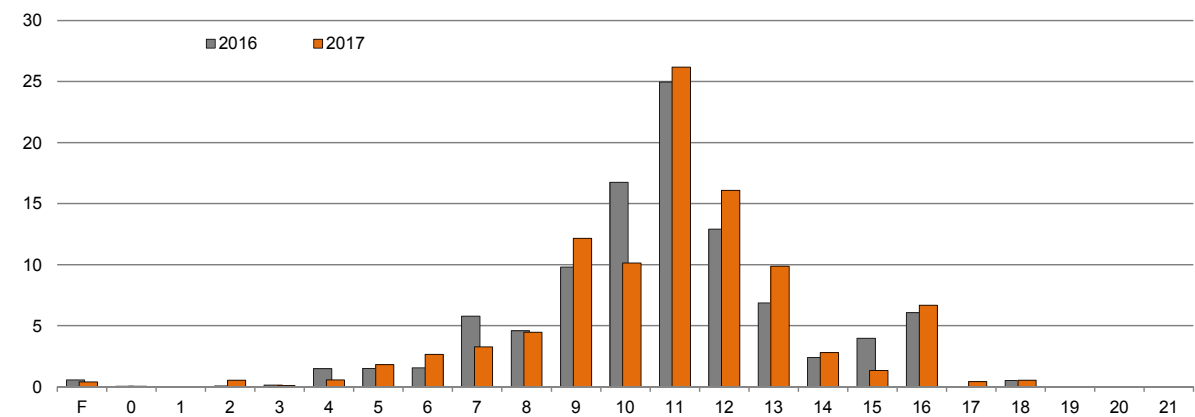

Diagram 20: Fördelning av exponeringar per riskklass (utlåning, ansvarsförbindelser och åtaganden) per riskklass. Större företag 2016 respektive 2017.

Banken har i grunden en relativt låg ränteriskexponering. Det innebär att det finns en hög korrelation vad gäller räntebindningstid mellan tillgångar och skulder. I det tidvis låga ränteläget under de senaste åren har dock korrelationen minskat och därmed har effekten av ränteförändringar ökat. Detta genom att huvuddelen av inlåningen, främst transaktionsmedel, har nollränta eller mycket låg ränta och således inte kan sänkas ytterligare vid en räntenedgång. I syfte att begränsa ränterisken vid fallande ränteläge har banken valt att ha vissa obligationsinnehav med längre räntebindning. Banken har dessutom hittills valt att inte täcka av ränterisken i bunden utlåning t.ex. genom ränteswappar. Vid beräkning av resultateffekten görs antagandet att räntan på transaktionsinlåning inte ändras, varken vid höjningar eller vid sänkningar. Vid årsskiftet uppgick resultateffekten de närmaste 12 månaderna till plus 30 mkr vid en ränteuppgång med en procentenhet. Vid en räntenedgång på en procentenhet uppgick resultateffekten till minus 30 mkr. I båda fallen stod den förändrade marginalen på transaktionsinlåning för drygt 80 procent av effekten på räntenettet. Den totala resultateffekten består dels av inkomstrisken till den del den belastar räntenettet under de närmaste 12 månaderna, dels av den värdeförändring som uppstår på marknadsvärderade finansiella instrument. Balansräkningens poster fördelade efter räntebindningstid framgår av not 36.

Banken tar emot inlåning och lämnar lån i utländsk valuta. De valutapositioner som därvid uppkommer neutraliseras genom att banken håller ett tillgodohavande respektive upptar refinansiering i respektive valuta hos Swedbank. Därutöver är banken motpart till kunder i samband med valutaterminsaffärer. De positioner som därmed uppkommer täcks genom motaffärer med Swedbank. Banken är därför endast i marginell omfattning utsatt för valutarisk. Bankens valutariskexponering framgår av not 39.

Likviditetsrisker

Likviditetsrisk definieras som risken för att banken inte kan fullgöra sina betalningsförpliktelser när dessa förfaller utan att drabbas av oacceptabla kostnader eller förluster. Likviditetsrisk kan också uttryckas som risken för att ett finansiellt instrument inte kan avyttras utan större prisreduktion eller genom att transaktionen medför stora kostnader. Det innebär bl.a. att placeringar endast görs i värdepapper som handlas på en fungerande marknad.

I verksamheten krävs att banken har rutiner för bevakning av betalningsströmmar som säkerställer att en tillfredsställande likviditetsnivå upprätthålls. Detta för att möta kundernas behov av likvida medel, för att ha möjlighet att erbjuda kunderna krediter samt för att i övrigt klara sina betalningsåtaganden.

De senaste åren har stundtals präglats av stor turbulens på de finansiella marknaderna, vilket för många inneburit svårigheter att hitta finansiering. Banken har under hela perioden haft god tillgång till likviditet men utvecklingen har ändå medfört en ökad fokusering på likviditetsfrågan. Banken har därför under flera år arbetat med att förbättra likviditeten och stärka balansräkningen. Under 2011 startade banken ett MTN-program (Medium Term Note) med en kreditram uppgående till 3 miljarder kronor, vilken höjts till 5 miljarder kronor under 2015. Utöver att tillföra likvida medel syftar MTN-programmet till att vid behov förlänga och diversifiera löptiden på bankens finansiering samt att bredda basen för finansiering genom ytterligare en finansieringskälla utöver inlåning från allmänheten. Banken har därutöver ett certifikatsprogram med en ram på 1 500 mkr.

Bankens likviditetsexponering med avseende på likviditetens sammansättning och utestående finansieringsmöjligheter framgår av not 38. Likviditetsrisk med avseende på återstående löptider på tillgångar och skulder framgår av not 37.

Finansieringsrisker

Finansieringsrisken är risken för att banken inte, vid varje tillfälle, har tillgång till tillräcklig finansiering. Risken kan t.ex. uppstå vid allt för stort beroende av en enda finansieringskälla eller om refinansiering av hela eller en stor del av bankens upplåning ska ske vid ett enda tillfälle.

Bankens finansieringsstrategi ska säkerställa att det finns tillgång till flera stabila finansieringskällor och att den genomsnittliga löptiden på finansieringen är rimlig i förhållande till löptiden på utlåning till allmänheten. Den viktigaste finansieringskällan är inlåning från allmänheten men banken finansierar sig också genom att uppta lån på de finansiella marknaderna.

Inlåning och utlåning har normalt sett helt olika avtalade löptider. Inlåning har kort löptid och krav på att vara tillgänglig omedelbart medan utlåningen normalt sett är relativt långfristig. En stor del av inlåningen från allmänheten omfattas av den statliga insättningsgarantin och den historiska erfarenheten talar för att löptiden i inlåningen i praktiken är väsentligt längre än den avtalade löptiden. Det innebär att inlåningen normalt sett fungerar bra som en stabil långsiktig finansieringskälla. Banken utnyttjar dessutom marknadsfinansiering genom att emittera obligationer för att skapa en rimlig löptid på den totala finansieringen och därigenom matcha utlåning med längre löptider.

Övergripande är det viktigt att banken har en allmänt sund allokering av tillgångar och beaktar förhållandet mellan pris och risk så att tillgänglig finansiering används på ett effektivt sätt.

Operativa risker

Med operativ risk avses risken för att fel eller brister i administrativa rutiner leder till ekonomiska eller förtroendemässiga förluster. De kan t.ex. orsakas av bristande interna rutiner, bristfälliga system eller att fel uppkommer på teknisk utrustning. Även risken för oegentligheter, internt eller externt, ingår i den operativa risken.

De operativa riskerna ska vara låga och begränsas, så långt det är möjligt, med utgångspunkt från vad som är ekonomiskt försvarbart. För att motverka de operativa riskerna pågår ett ständigt arbete för att skapa effektiva och ändamålsenliga rutiner. Av vikt är vidare att det finns tydliga instruktioner och en klar ansvars- och arbetsfördelning för medarbetarna. En hög informations-säkerhet, god funktionalitet i rapportsystem avseende bankens riskexponering samt modern fysisk säkerhet är andra viktiga faktorer för att skydda bankens och kundernas tillgångar.

För att upptäcka och på ett tidigt stadium minska eller eliminera de operativa riskerna används självvärderingar där tänkbara risksituationer i verksamheten diskuteras och analyseras.

I den interna kapitalutvärderingen analyseras de operativa riskerna genom att olika risker och dess ekonomiska konsekvenser kvantifieras utifrån dels sannolikheten för att det inträffar, dels effekten för det fall så sker. Den summerade risken kan därefter jämföras med det kapitalkrav som framräknas enligt schablonmetoden i kapitaltäckningen.

Kapitalplanering

Makroekonomiska förändringar påverkar banken i mer eller mindre hög grad. Effekterna av dessa kan inte helt förebyggas med hjälp av riskhantering och en allmänt sund riskkultur. Banken måste därutöver ha en tillräcklig kapitalbuffert för att kunna möta effekterna av makroekonomiska förändringar men också för att bibehålla

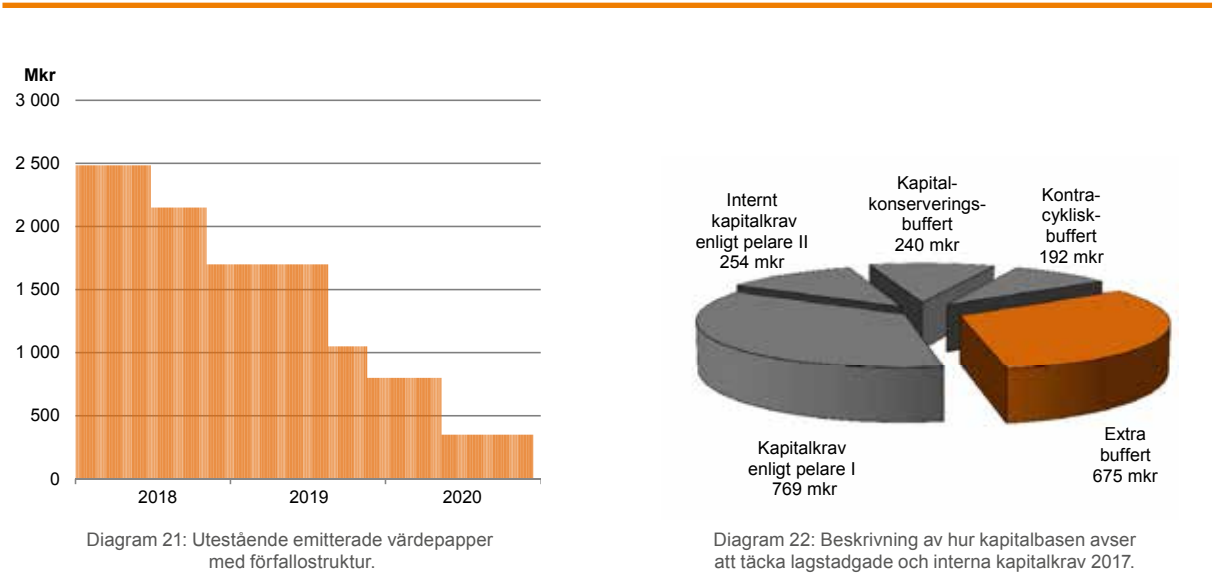
en hög handlingsfrihet, t.ex. för att kunna delta i intressanta affärer.

Den senaste finansiella krisen har påtagligt ändrat synen på bankernas kapitalisering från tillsynsmyndigheter, investerare i bankobligationer samt ratinginstitut. Exempel på effekter av det är att kravet på storlek och sammansättning av kapitalbasen ökar och att det ställs högre krav på stresstester. Den ändrade synen har också medfört att bankernas upplåningskostnader stigit och periodvis varit mycket höga i samband med finansiell oro.

För bankens del utgör kapitalplaneringen en ytterligare faktor för att kunna hantera de risker banken är utsatt för. För att hantera riskerna och säkerställa att bankens verksamhet fungerar väl även under ogynnsamma yttre förhållanden håller banken ett kapital som förutom lagkravet inrymmer en extra buffert. För att kvantifiera det totala kapitalbehovet genomförs åtminstone årligen en intern kapital- och likviditetsutvärdering i bankens styrelse. Inom ramen för den utvärderas de risker banken är utsatt för och därvid beaktas eventuellt tillkommande kapitalbehov som inte täcks av de lagstadgade kraven. Analysen utgår från läget vid den aktuella tidpunkten och identifierade tillkommande kapitalbehov läggs till de lagstadgade kapitalkravet.

Dessutom innehåller den interna kapital- och likviditetsutvärderingen ett varierande antal scenarioövningar eller stresstester som avser att spegla tänkbara negativa effekter av betydande försämringar av omvärldsförhållanden. Scenarion och stresstesterna ger en helhetsbild av de viktigaste riskerna banken är exponerad mot genom att kvantifiera den inverkan de har på resultat- och balansräkning, kapitaltäckning samt likviditet. Analysen är framåtriktad och sträcker sig över de kommande fyra åren.

Ytterligare kapitalbehov utöver lagstadgat krav har identifierats framför allt avseende olika former av kreditriskkoncentrationer men även för t.ex. riskviktsgolv av-

seende bolån. Enligt de modeller banken använder för kvantifiering uppgick det totala kapitalbehovet, inklusive det internt tillkommande kapitalbehovet, till 1 024 mkr i samband med årsskiftet. Därutöver tillkommer kravet på kapitalkonserveringsbuffert respektive kon-tracyklisk buffert uppgående till 240 mkr respektive 192 mkr d.v.s. ett totalt kapitalkrav på 1 456 mkr. Det kan ställas i relation till kärnprimärkapitalet som uppgick till 2 131 mkr. Banken har därmed en extra kapitalbuffert för kapitalplanering.

Vid bedömning av kapitalbehovet har dessutom särskild hänsyn tagits till osäkerheten beträffande kon-junktur- och ränteutveckling samt osäkerheten kring hur framtida regelverk kring kapital- och likviditetsfrågor slutligen kommer att utformas.

Osäkra fordringar

Osäkra fordringar, brutto, uppgick till 83 mkr jämfört med 115 mkr vid utgången av 2016. Banken har gjort reserveringar för befarade kreditförluster på 91 mkr (123 mkr). Av reserveringarna på 91 mkr avsåg 28 mkr gruppvisa reserveringar för individuellt värderade fordringar. Dessa reserveringar grundas bl.a. på utfallet av bankens interna riskklassificeringssystem, som indikerar en förhöjd risk för att kreditförluster kan komma att inträffa. Dock betalas räntor och amorteringar på dessa krediter enligt plan, varigenom de normalt sett inte utgör osäkra fordringar. *Osäkra fordringar, netto*, d.v.s. efter avdrag för reserveringar, uppgick till minus 8 mkr, d.v.s. reserveringarna översteg de osäkra fordringarna. Även föregående år uppgick osäkra fordringar, netto till minus 8 mkr. *Andelen osäkra fordringar, netto* i förhållande till utlåningen uppgick till minus 0,06 procent (minus 0,06 procent). Exklusive den gruppvisa reserveringen, som beskrivits ovan, uppgick motsvarande andel till 0,15 procent (0,15 procent).

Kreditrating

Standard & Poor's genomför årligen en ratingprocess av banken. En officiell kreditrating syftar till att ge banken större möjligheter att attrahera en bredare investerarbas på obligationsmarknaden och därigenom öka tillgången till upplåning via kapitalmarknaden. Det långfristiga kreditbetyget höjdes under 2014 till A- med stabila utsikter. Under 2015 resulterade Standard & Poor's översyn av den svenska bankmarknaden i att utsikterna för banken ändrades från stabila till negativa. Det var en effekt av en mer negativ syn på den svenska marknaden som sådan snarare än utvecklingen i banken. Den mer negativa marknadssynen var i sin tur en följd av utvecklingen på fastighetsmarknaden och hushållens höga skuldsättning. Standard & Poor's ändrade utsikterna till stabila vid 2017 års översyn. Bankens långfristiga rating är såldes A- med stabila utsikter.

Betyget består av bedömningar av ett antal olika områden. Banken får högt betyg inom områden som relaterar till nyckeltal såsom lönsamhet och styrka i balansräkningen, medan bankens geografiskt begränsade verksamhetsområde ger lägre betyg i Standard & Poor's modell. Det kan dock finnas anledning att poängtera att den geografiska begränsningen samtidigt innebär att banken har en stor kännedom om utvecklingen i marknaden och på ett tidigt stadium har möjlighet att identifiera och begränsa de risker banken är utsatt för.

Finansiella mål

Bankens styrelse ser löpande över och uppdaterar bankens finansiella mål. I det arbetet beaktar styrelsen bankens situation, framtida strategi, utvecklingen i konkurrerande banker samt utvecklingen på regelverks-

området. De hittillsvarande målen har tjänat banken väl, och att det därför funnits goda skäl att behålla den grundläggande inriktningen. Endast mindre modifieringar har gjorts och de finansiella målen är:

- Kapitalrelationen ska vara högre än hos var och en av de svenska börsnoterade bankerna samt ligga inom intervallet 15 till 25 procent. (Relationen som används är Standard & Poor's Risk Adjusted Capital Ratio).
- Räntabiliteten på anpassat eget kapital ska vara högre än snittet av dessa banker. (Med anpassning avses att vid beräkningen likställa bankens kapitalrelation med snittet av dessa bankers och fiktivt omvandla ett eventuellt kapitalöverskott till förlagslån).
- Utdelningsandelen ska över tid uppgå till lägst 30 procent av resultatet efter skatt. (Detta förutsatt att målet för kapitalrelationen uppfyllts samt med beaktande av förväntad framtida utveckling).

Investeringar

Inventarier

Inventarier har under året anskaffats för 0,3 mkr (0,5 mkr). Investeringarna berör huvudsakligen möbler samt kontorsutrustning.

IT-utveckling

Kostnaderna för IT-utveckling, som huvudsakligen sker genom ett samarbete mellan Swedbank och medlemsbankerna i Sparbankernas Riksförbund, uppgick under året till 26 mkr (16 mkr).

Osäkerhetsfaktorer

Bankens resultat påverkas av det allmänna ekonomiska läget och av faktorer som direkt eller indirekt berör bankens affärsverksamhet. Det kan handla om konjunkturmässiga förändringar som påverkar efterfrågan på bankens produkter och tjänster. Konjunkturutvecklingen påverkas av globala politiska händelser såsom terroristhandlingar och krig, liksom av marknadsspecifika händelser såsom investeringsvilja, industriproduktion, graden av arbetslöshet samt politisk osäkerhet. Det innebär att de affärer banken har med konsumenter och företag kan komma att påverkas av konjunktur nedgångar. Detta kan ske dels genom lägre efterfrågan, dels genom att kunder drabbas av ekonomiska problem och inte längre klarar sina åtaganden mot banken.

De politiska riskerna tenderar att öka i takt med att en mer populistisk politik når framgångar i olika länder. Faktorer som kan komma att bidra till oro på de finan-

siella marknaderna framöver är Storbritanniens utträde ur EU samt USA:s framtida politik där ökad protektionism kan vara en risk.

De tjänster banken tillhandahåller inom värdepappershandel kopplad till finansiella tillgångar påverkas av flera faktorer såsom likviditeten på de globala finansmarknaderna, aktiekursernas och räntornas nivå och volatilitet samt investerarnas attityder. Förändringar av detta slag kan också påverka värdet på bankens finansiella placeringar i räntebärande värdepapper.

De strukturella problem som var väsentliga faktorer bakom finanskrisens uppkomst kvarstår. Flera länders skuldproblematik är fortsatt betydande och ekonomin är i många fall understödd av massiva penningpolitiska stimulanser. Förr eller senare måste stimulanserna dras tillbaka och en anpassning måste ske till normala omständigheter. Konsekvenserna av en sådan anpassning framstår som svåröverskådliga.

Ytterligare osäkerhetsfaktorer är effekterna av pågående och kommande regelverksförändringar, t.ex. nya kapitaltäckningsregler och förändrade redovisningsregler t.ex. i form av IFRS 9.

Inom bankens verksamhetsområde finns ett relativt diversifierat näringsliv. Särskilt framträdande är handel, design och logistik. Banken är därmed utsatt för risker förknippade med hur den privata konsumtionen utvecklas. Utvecklingen inom importindustrin är således viktig för verksamhetsområdet.

En osäkerhetsfaktor förknippad med den allmänna ekonomiska utvecklingen är hushållens skuldsituation. Under hela 2000-talet har hushållens skulder växt kraftigt. Hushållens skuldsättning i relation till dess disponibla inkomster befinner sig på en hög nivå, både historiskt sett och vid en internationell jämförelse. En faktor som också är värd att notera är att priserna på den svenska bostadsmarknaden har utvecklats på helt annat sätt än i de flesta andra länder. Medan bostadspriserna föll kraftigt på många håll i spåren av finanskrisen har den svenska prisutvecklingen fortsatt. Skillnaden i utveckling skulle delvis kunna förklaras av jämförelsevis låg nybyggnation i Sverige under en följd av år. Flera bedömare pekar trots allt på risken för att en bostadsbubbla håller på att utvecklas. Historiska jämförelser visar emellertid att bankernas förluster på just bolån varit mycket begränsade. En eventuell situation med fallande huspriser till följd av stigande räntor, ökande arbetslöshet eller andra försämrade fundamentala faktorer skulle inte nödvändigtvis innebära kraftiga kreditförluster för bankerna. En faktor som talar för det är att belåningsgraden är relativt låg efter de senaste årens prisuppgång. Genomsnittligt låg den vid årsskiftet på cirka 54 procent. Endast 0,6 procent av utestående bolån på privatsidan var säkerställt med pantbrev överstigande 70 procent av fastighetens värde. Se diagram 24. Dock torde en sådan situation riskera att få negativa konsekvenser för den privata konsumtionen och därmed medföra problem inom t.ex. handeln. Bankerna skulle troligen också få problem med refinansie-

ring, som till stor del sker på den internationella marknaden.

I syfte att kunna hantera den ökande osäkerheten i omvärlden har banken under flera år vidtagit en rad åtgärder som medverkat till att såväl kapital- som likviditetssituation stärkts betydligt.

Hållbarhet

Arbetet för ett hållbart samhälle är centralt för banken. Det framgår redan av både bankens vision och dess mission. I visionen poängteras vikten av att banken "möjliggör ett konkurrenskraftigt och välmående Sjuhärads". I missionen preciseras det till att "skapa en hållbar och lönsam affär".

Att genomföra detta är en integrerad del i det dagliga arbetet inom områden som ekonomisk, ekologisk och social hållbarhet. Förutom att dessa frågor är i fokus i banken är de också det för bankens huvudägare, Sparbanksstiftelsen Sjuhärad. Stiftelsen är en viktig del i att utveckla samhället och skapa en attraktiv plats att leva på, bl.a. genom att lämna ekonomiska bidrag.

Den ekonomiska hållbarheten består bl.a. i bankens roll att tillgodose samhällets behov av lån, sparande samt betalningar på ett sätt som bidrar till en sund utveckling av ekonomin genom att värna om den finansiella stabiliteten.

Den ekologiska hållbarheten består i att värna om miljön genom att hushålla med samhällets och naturens resurser. Miljöarbetet är ett viktigt inslag i det sammanhanget. Det syftar till att ta miljöansvar i bankens egen verksamhet, bidra till ett ökat användande av effektiva betalningslösningar samt att beakta miljöaspekter i samband med kreditgivning. Miljöarbetet styrs genom bankens miljöledningssystem, som är certifierat enligt ISO 14001.

Den sociala hållbarheten består i att på olika sätt engagera sig i de sociala utmaningarna, som t.ex. jämställdhet, mångfald, arbete och hälsa.

Bankens hållbarhetsarbete beskrivs närmare i hållbarhetsrapporten som återfinns på sidorna 98-100.

Personal

Antal anställda

Antalet anställda uppgick vid årets slut till 166 (175) personer, varav i banktjänst 161 (170) fördelat på 104 (107) kvinnor och 57 (63) män.

Med arbetstidsmättet 1 730 timmar för helårsarbetare uppgick medelantalet anställda till 153 (156), varav i banktjänst 148 (150).

Löner och arvoden till styrelseledamöter och verkställande ledning uppgick till 8,1 mkr (7,5 mkr) och till övriga befattningshavare 68 mkr (68 mkr).

Riktlinjer för bestämmande av ersättningar till styrelse och verkställande ledning framgår av not 9.

Kompetensutveckling

Under en följd av år har mer rutinmässigt arbete ersatts av ett allt större inslag av rådgivning. Bankverksamheten befinner sig för närvarande i början av en ny fas där den digitala tekniken skapar nya möjligheter likväl som nya risker. Komplexiteten som sådan tillsammans med ökande myndighetskrav ställer allt högre krav på medarbetarnas kompetens. En viktig del av utvecklingen av kompetensen är lärandet i det dagliga arbetet. En annan del är utbildning i form av kurser med olika inriktning och längd.

Den nedlagda tiden för utbildningsverksamhet motsvarar sju helårsarbetare, vilket i stort sett var i nivå med föregående år.

Utvecklings- och lönesamtal

Årligen genomförs utvecklingssamtal mellan chef och medarbetare. I samtalen analyseras bl.a. utbildningsbehov, vilket formuleras i en individuell utvecklingsplan. Samtalet är ett viktigt inslag för att länka samman enhetens verksamhetsplan med individens personliga mål.

Lönesamtalet ersätter de traditionella förhandlingarna mellan företaget och de fackliga organisationerna om hur det lokala löneutrymmet ska fördelas. Syftet med lönesamtalet är att stärka rollen för både ledare och medarbetare genom en dialog om löneutvecklingen i relation till hur medarbetaren utvecklas samt vad som krävs för att skapa en god framtida utveckling.

Medarbetarundersökning

Banken genomför medarbetarundersökningar vartannat år. De görs av en extern part, Netsurvey Sweden AB. Den senaste undersökningen gjordes hösten 2017.

Resultatet av undersökningen blev mycket gott. Medarbetarnas engagemang och energinivå är på en mycket hög nivå. Ledarskapet får ett bra betyg och medarbetarna upplever att de har goda utvecklingsmöjligheter.

Vinstandelssystem

Systemets utformning

Vid årsstämman 1999 fattade stämman beslut om införande av ett vinstandelssystem för bankens anställda. Grundtanken bakom införandet är att det är de anställda som genom sina arbetsinsatser i hög grad avgör vilket resultat banken uppnår. Alla banker arbetar under likartade förhållanden och med praktiskt taget identiska tjänster och produkter. De påverkas i samma omfattning av strukturförändringar, konjunkturutveckling samt

ekonomisk politik. Olikheter i resultatutveckling kan därför inte förklaras med hänvisning till den typen av yttre faktorer utan hänger främst samman med hur stor skicklighet, inlevelse och energi personalen lägger ned i arbetet.

Systemet innebär att banken måste uppnå en viss lönsamhet för att utdelning i vinstandelssystemet ska bli aktuell. Samtidigt måste en viss kapitalnivå upprätthållas och systemet är därmed väl förknippat med bankens hudsakliga finansiella mål. Kriterierna lönsamhet och kapitalstyrka har bibehållits ända sedan starten, vilket skapat kontinuitet och därmed god förståelse för sambanden mellan utfall och prestation. Lönsamheten definieras som räntabilitet på anpassat eget kapital. Den lönsamhetsnivå som ska uppnås fastställs av bankens styrelse före verksamhetsårets inledning och grundas på den genomsnittliga lönsamheten i de svenska börsnoterade fullsortimentsbankerna. Dock måste alltid en viss miniminivå överträffas. Överträffas den fastställda nivån uppstår ett merresultat. Av det avsätts 40 procent till de anställda upp till en nivå motsvarande ett prisbasbelopp per kvalificerad heltidstjänst. Skulle även den nivån överträffas avsätts 25 procent av merresultatet upp till en nivå som motsvarar ytterligare ett halvt prisbasbelopp per kvalificerad heltidstjänst.

Kapitalet förvaltas av en för ändamålet bildad stiftelse, Stiftelsen Sporren. En grundtanke i stiftelsens förvaltning är att en del av kapitalet ska placeras i aktier i Swedbank Sjuhärad AB. Den totala förmögenheten i stiftelsen uppgick vid årsskiftet till cirka 200 mkr varav innehavet i Swedbank Sjuhärad AB utgjorde cirka 30 procent.

Alla tillsvidareanställda omfattas av systemet och erhåller andel i relation till tjänstgöringsgrad. Utbetalning från stiftelsen kan ske tidigast då den anställde uppnått 55 års ålder.

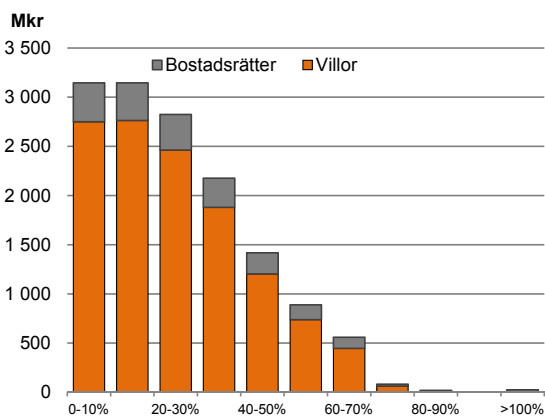

Diagram 23: Bolånevolymer fördelade efter belåningsgrad.

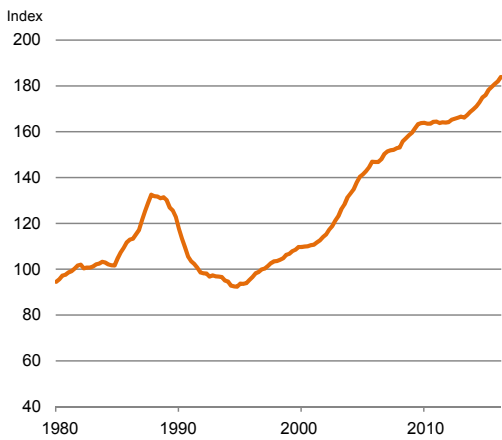

Diagram 24: Hushållens skulder som andel av disponibel inkomst (Källa: Riksbanken).

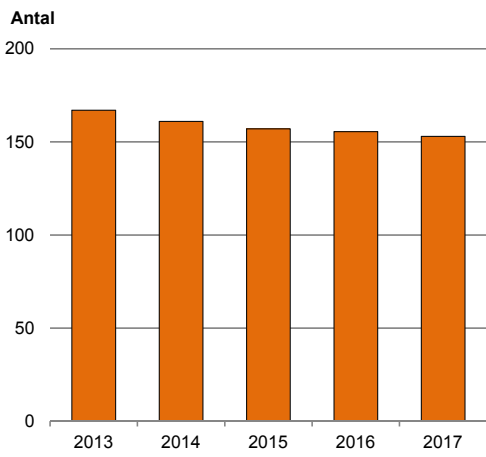

Diagram 25: Medelantal anställda 2013-2017.

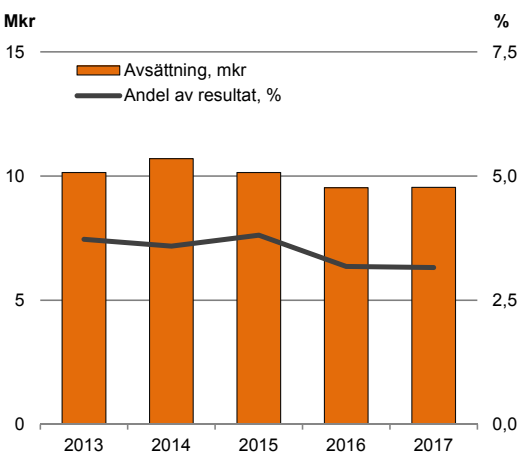

Diagram 26: Avsatt belopp till vinstandelssystemet samt dess andel av resultatet 2013-2017.

Ägandet i banken

Stiftelsen Sporren har under åren 2000–2005 förvärvat 2,0 procent av aktierna i banken. Förvärven har skett från majoritetsägaren Sparbanksstiftelsen Sjuhärad. Sporren har genom förvärven uppnått den, enligt avtalet mellan aktieägarna, maximala ägarnivån. Resterade aktier ägs till 50,5 procent av Sparbanksstiftelsen Sjuhärad medan 47,5 procent ägs av Swedbank AB (publ).

Avsättning för år 2017

Bankens fortsatt höga lönsamhet jämfört med snittet av de svenska börsnoterade bankerna innebar en avsättning exklusive löneskatt på 10 mkr (10 mkr) till vinstandelssystemet.

Namnbyte till Sparbanken Sjuhärad

Banken höll en extra bolagsstämma den 9 november 2017. Stämman beslutade i enlighet med bankens styrelses förslag till namnändring där banken byter namn från Swedbank Sjuhärad AB till Sparbanken Sjuhärad AB. Banken har därefter fått namnbytet godkänt av såväl Finansinspektionen som Bolagsverket. Därmed är de juridiska delarna av namnbytet avklarade.

Skälen till namnbytet är flera. Risken för sammanblandning med Swedbank AB har funnits tidigare, på gott och ont. Den risken har dock ökat genom digitaliseringen, d.v.s. det faktum att en allt större del av banktjänsterna görs via digitala medier, t.ex. via mobilen. Det är huvudskälet till att namnbytet sker just nu. Det andra huvudskälet är att våra kunder främst ser våra styrkor i den lokala närvaron och den personliga relationen. Det speglas bättre i namnet Sparbanken Sjuhärad.

Namnbytet tydliggör också kopplingen till bankens huvudägare Sparbanksstiftelsen Sjuhärad.

Det goda samarbete banken har med Swedbank AB fortsätter på precis samma sätt som tidigare och banken sällar sig namnmässigt till de övriga 58 fristående sparbankerna i Sverige som alla har Sparbanken eller Sparbank i sitt namn.

Effekter av IFRS 9 2018

Fr.o.m. 2018 ersätts IAS 39 Finansiella instrument Redovisning och värdering av IFRS 9 Finansiella instrument. Den nya standarden omfattar tre områden, klassificering och värdering, nedskrivning för kreditförluster samt säkringsredovisning. De nya reglerna samt dess effekter beskrivs närmare i not 44 Effekter av IFRS 9.

Händelser efter rapportperiodens utgång

Inga händelser av väsentlig art har inträffat efter rapportperiodens utgång.

Motiv för styrelsens förslag till vinstdisposition

För 2016 delades 50 mkr ut till aktieägarna. Det motsvarade 22 procent av rörelseresultatet efter schablon-skatt.

Internationellt har konjunkturbilden ljusnat under 2017. För svenskt vidkommande har utvecklingen varit jämförelsevis gynnsam. De offentliga finanserna är i

gott skick i ett internationellt perspektiv. Fortfarande kvarstår grundläggande obalanser i många länder med stora skuldbördor och betydande underskott i de offentliga finanserna. Det har bl.a. avspeglats i återkommande turbulens på de finansiella marknaderna. Eventuellt förnyad finansiell oro kan komma att påverka utvecklingen i Sverige i negativ riktning.

För bankens del har den sedan länge mycket goda lönsamheten kunnat upprätthållas samtidigt som balansräkningen präglas av ytterligare stärkt likviditet och en stark kapitaltäckningssituation. Sammantaget är detta faktorer som tyder på ett gott utdelningsutrymme. En osäkerhetsfaktor som styrelsen beaktat är att de penningpolitiska stimulanserna i form av negativa styr-räntor och stora likviditetsstimulanser troligen närmar sig en nedtrappning. Det är en omställningsprocess vars effekter är svåra att överblicka, vilket talar för ett behov av fortsatt konsolidering av banken för att säkerställa en framtida handlingsfrihet. Sammantaget har styrelsen gjort bedömningen att det är rimligt att anpassa utdelning till det långsiktiga målet för utdelningsandel, dvs. 30 procent. Styrelsen har därför föreslagit en utdelning på 65 mkr för verksamhetsåret 2017. Det innebär att 29 procent av rörelseresultatet efter schablonskatt delas ut till aktieägarna.

Förslag till fondemission

Styrelsen föreslår en ökning av aktiekapitalet med 800 mkr från nuvarande 200 mkr genom en fondemission. Fondemissionen föreslås ske genom överföring av reservfondens 132 mkr samt genom överföring av 668 mkr från balanserat resultat. Fondemissionen föreslås ske genom utgivande av nya aktier i relationen 4:1. De nya aktierna är berättigade till utdelning första gången för verksamhetsåret 2018.

Syftet med emissionen är att knyta kapitalet hårdare till banken. Av bankens egna kapital är en helt övervägande andel fritt eget kapital. En betydande del av det fria kapitalet är dock inte utdelningsbart eftersom den möjligheten begränsas av lagkraven på kapitaltäckning. Genom fondemissionen nås en större överensstämmelse mellan bankens bundna egna kapital och de lagkrav banken har att täcka i enlighet med pelare I och II.

Utsikter 2018

Internationellt

I flera avseenden är förutsättningarna för fortsatt god tillväxt relativt goda även om en konjunkturtopp kan ligga relativt nära i tiden. Samtidigt står det klart att riskerna för bakslag har ökat. De finansiella marknaderna framstår i många fall som relativt högt värderade och är i vart fall präglade av högt ställda förväntningar.

Inflationsförväntningarna har ökat och inflationen närmar sig på många håll centralbankernas mål. Det torde innebära att tidpunkten för att överge den mycket expansiva penningpolitiken närmar sig. Effekterna av att successivt övergå till en mer normal penningpolitik, utan likviditetsstimulanser och med mer normala räntnivåer, är i högsta grad osäkra.

Svensk ekonomi

Den nuvarande kombinationen av stimulerande penningpolitik och en mer expansiv finanspolitik påverkar den globala tillväxten i positiv riktning. Sverige har haft flera år med en tillväxt som varit mycket stark i ett internationellt perspektiv. Utvecklingen har dock bidragit till att de grundläggande obalanserna i ekonomin förstärkts. Bostadsmarknaden karaktäriseras av prisnivåer som är direkt utmanade framför allt i storstadsom-

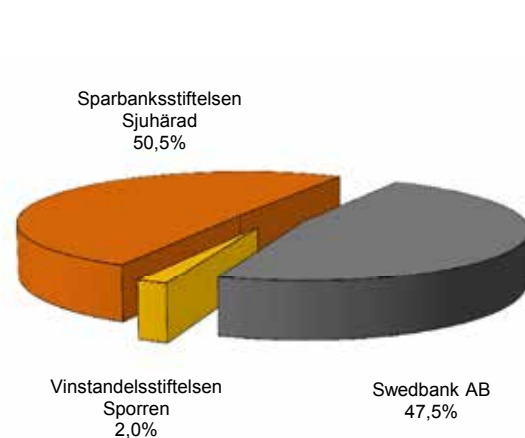

Diagram 27: Ägarandelar i banken 2017.

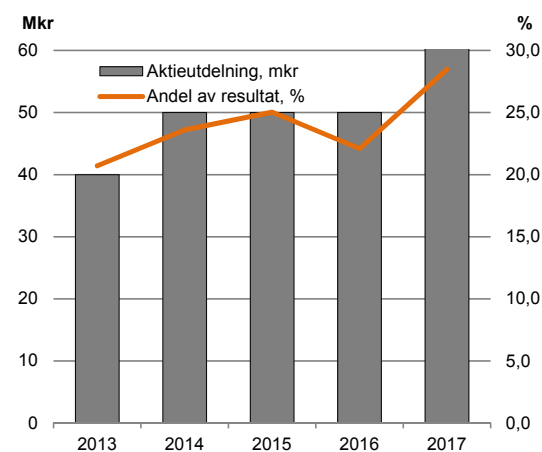

Diagram 28: Aktieutdelning samt dess andel av resultatet efter schablonskatt 2013–2017.

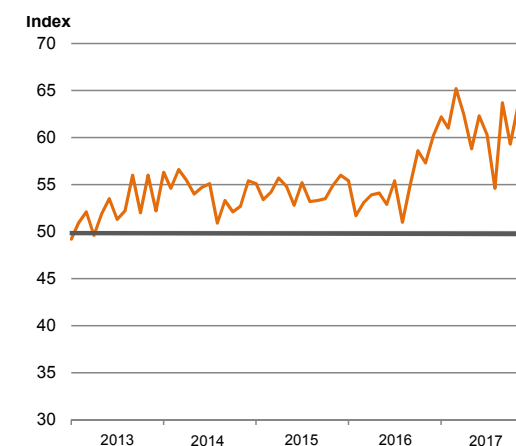

Diagram 29: Inköpschefsindex 2013–2017. Källa Swedbank AB.

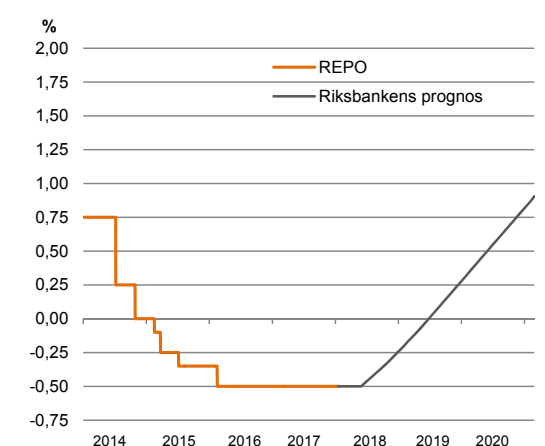

Diagram 30: Utveckling av REPO-räntan samt Riksbankens prognos.

råden. Det råder brist på hyresrätter och rörligheten på bostadsmarknaden är låg. Det finns därför ett behov av strukturåtgärder på flera områden för att behålla en stark tillväxt.

Den privata konsumtionen torde även fortsättningsvis vara en viktig faktor för svensk del även om tillväxttakten väntas avta något. Hushållens sparkvot förväntas också ligga kvar på en hög nivå.

Stigande inflation och ökande inflationsförväntningar talar för att Riksbanken minskar obligationsköpen under andra halvåret och så småningom börjar höja styrräntan.

Sammantaget kan konstateras att riskerna i ekonomin fortsatt är på en hög nivå, bl.a. i form av hushållens höga skuldsättning i kombination med högt värderade fastigheter.

Bankens utveckling

Banken har sedan en följd av år en god lönsamhet och en stabil utveckling. Både likviditeten som kapitalsituationen är stark, vilket gör att banken är väl rustad för en eventuellt svagare utveckling konjunkturmässigt. Det negativa ränteläget under de senaste tre åren har påverkat intjäningen negativt och förväntas fortsätta att göra det ännu en tid. Riksbankens prognos avseende kommande ändringar av styrräntan pekar på att en första höjning kan komma under hösten 2018. De har under relativt lång tid flyttat just den prognosen på framtiden och det finns naturligtvis en fortsatt risk för att en höjning kan dröja. Den internationella utvecklingen blir troligen avgörande för tidpunkten.

För bankens del är naturligtvis den fortsatta ränteutvecklingen en viktig faktor som i hög grad kommer att påverka det kommande årets resultat. Den ökande likviditeten kommer att ha en negativ inverkan på räntenettet jämfört med 2017 så länge de negativa korräntorna består. De högre utlåningsvolymerna under året bör dock kompensera effekterna av lägre marginaler. Skulle, å andra sidan, de korta räntorna stiga tidigare än vad nuvarande förväntningar ger uttryck för kommer det att påverka bankens räntenetto i positiv riktning.

Provisionsnettot torde påverkas positivt av högre volymer på fond- och försäkringsverksamheten men samtidigt påverkas av att vissa typer av provisioner faller bort som en följd av att MiFid II införs. Det påverkar främst vissa typer av provisioner inom försäkringsområdet. Utlåningsprovisionerna förväntas uppvisa en positiv utveckling i kraft av högre volymer samt goda marginaler på de bolån banken förmedlar till Swedbank Hypotek. Provisioner i övrigt bedöms ligga i paritet med 2017 års nivå.

Nettoresultatet av finansiella transaktioner gav under 2017 ett positivt utfall på 8 mkr till följd av en positiv värdeutveckling på bankens obligationsinnehav. En likartad utveckling under 2018 förutsätter fallande ränteläge eller fortsatt fallande kreditspreadar. I det korta

perspektivet kommer troligen nettoresultatet av finansiella transaktioner att fluktuera i takt med utvecklingen på obligationsmarknaden.

Rörelsekostnaderna avseende framför allt IT-utveckling steg kraftigt under 2017 främst som en följd av ökade regelverkskrav. Troligen kommer dessa kostnader att ligga kvar på en historiskt sett hög nivå. Kostnader för personal och fastighets- och lokalunderhåll beräknas öka under året.

Storleken på kreditförlusterna är, som alltid, svåra att bedöma. Under 2018 införs dessutom IFRS 9, vilket innebär att kreditförlusterna i högre grad kommer att avgöras av matematiska modeller, vars effekter banken ännu inte har tillräcklig erfarenhet av. En trolig effekt är dock en ökad volatilitet månad för månad. Under 2009-2017 har kreditförlustnivån varit mycket låg eller runt 0,1 procent av den totala utlåningen. En bidragande faktor till den låga nivån har varit det låga ränteläget under stor del av perioden. Det har mildrat effekterna av att konjunkturläget periodvis varit ogynnsamt. Kreditportföljen bedöms vara i gott skick och osäkra fordringar är beloppsmässigt koncentrerade till ett fåtal engagemang. Osäkerhetsfaktorerna utgörs främst av ränte- och konjunkturutvecklingen. Består det låga ränteläget är det en faktor som talar för fortsatt låga förluster. Det framstår dock som ett rimligt antagande att en kreditförlustnivå understigande 0,1 procent sett över längre tid närmast tillhör undantagen.

En samlad bedömning talar för att även 2018 ska innebära en god lönsamhet för banken med ett rörelseresultat i ungefär samma nivå som under 2017. Det förutsätter dock att ränteläget eller andra yttre faktorer inte utvecklas överraskande negativt eller att banken drabbas av enskilda större kreditförluster.

Ekonomisk information avseende 2018

Banken publicerar rapporter avseende 2018 vid följande tillfällen:

2018-04-25	Delårsrapport januari-mars
2018-08-21	Delårsrapport januari-juni
2018-10-23	Delårsrapport januari-september
2019-01-29	Bokslutskommuniké

Definitioner och använda begrepp

Affärsvolym

Består av utlånings- och sparandeprodukter.

Utlåningsprodukterna utgörs av utlåning till allmänheten, förmedlad utlåning via Swedbank AB (publ) och Swedbank Hypotek samt leasing- och factoring-volymer förmedlade till Swedbank Finans.

Sparandeprodukter utgörs av in- och upplåning från allmänheten samt förmedlade fondvolymen till t.ex. Swedbank Robur Fonder och förmedlade försäkrings-volymer till Swedbank Försäkring.

Andel osäkra fordringar

Osäkra fordringar netto i förhållande till utlåning till allmänheten och kreditinstitut (exklusive banker) samt leasingobjekt. Andelen redovisas inklusive såväl som exklusive gruppvis reservering för individuellt värderade fordringar.

Avkastningskurva

Speglar marknadens räntesättning vid en viss tidpunkt för instrument med olika löptid, t.ex. från en dag till tio år. Avkastningskurvan kan ha en positiv lutning vilket betyder att desto längre löptid ett instrument har desto högre är räntan.

Bruttosoliditet

Primärkapital i procent av totalt exponeringsbelopp i och utanför balansräkningen.

Derivatinstrument

Ett derivat är kopplat till värdet av ett underliggande instrument. Optioner, terminer och swappar är exempel på derivatinstrument.

Efterställda skulder/Förlagslån

Ett förlagslån är ett räntebärande efterställt skuldebrev som skiljer sig från en obligation genom att lånet medför rätt till betalning först efter låntagarens övriga borgenärer vid låntagarens konkurs.

Genomsnittligt eget kapital

Genomsnittet av in- och utgående eget kapital justerat för utdelning samt nyemission.

Genomsnittligt anpassat eget kapital

Beräknas som genomsnittligt eget kapital med avdrag för ett belopp motsvarande den skillnad i kapitalrelation banken har (enligt Standard & Poor's beräkning av Risk Adjusted Capital Ratio) relativt genomsnittet hos de börsnoterade bankerna. Överskjutande belopp betraktas istället som förlagslån.

IKLU

Intern kapital- och likviditetsutvärdering är en process för att bedöma storleken på det kapital respektive den likviditet som krävs för att hantera de risker verksamheten är utsatt för.

IRK

Intern RiskKlassificering är en metod som bl.a. används för beräkning av riskvikter och förväntade framtida kreditförluster. Metoden används bl.a. vid beräkning av kapitaltäckning.

K/I-tal

Rörelsekostnader i förhållande till rörelseintäkter. K/I-tal anges både före och efter kreditförluster. I det senare fallet inkluderas kreditförluster i rörelsekostnader.

Kapitalbas

Utgör täljaren vid beräkning av kapitaltäckningsgrad och består av summan av primärkapital och supplementärkapital.

Kapitalkrav

Krav på storleken på kapitalbasen beräknad till 8 procent av riskvägt belopp för kreditrisker. Vid tillämpning av schablonmetoden för operativa risker beräknas kapitalkravet till viss procent av genomsnittet av de senaste tre årens intäkter. Procentsatsen bestäms i relation till verksamheten, t.ex. tillämpas 12 procent för verksamhet som s.k. hushållsbank.

Kapitaltäckning

Kapitaltäckningsreglerna syftar till att säkerställa den finansiella stabiliteten i banksystemet genom att ställa krav på det egna kapitalet i förhållande till kredit- och marknadsrisker på tillgångssidan samt operativa risker i verksamheten.

Kreditförlustnivå

Kreditförluster samt värdeförändring på övertagen egendom i förhållande till ingående balans av utlåning till allmänheten, kreditinstitut (exklusive banker), övertagen egendom och kreditgarantier.

Kärnprimärkapitalrelation

Utgörs av primärt kapital (se definition), dock utan s.k. primärkapitaltillskott.

Likviditetstäckningsgrad (LCR)

Likvida tillgångar, främst stats- och bostadsobligationer, i förhållande till ett modellerat utflöde av bl.a. inlåning.

Marknadsvärde

Det pris eller den kurs som gäller på en marknad, t.ex. den kurs som används vid köp och försäljning av en obligation till aktuell marknadsränta. Medelantal anställda

Arbetade timmar i förhållande till normalarbetstidsmätet 1 730 timmar per år.

Osäker fordran

Lånefordringar klassificeras som osäkra om kontrakterade kassaflöden sannolikt inte kommer att fullföljas.

Placeringsmarginal

Räntenetto i förhållande till genomsnittlig balansomslutning.

Primärt kapital

Utgör en del av kapitalbasen och består av eget kapital samt kapitaldelen av vissa obeskattade reserver. Från dessa poster avgår uppskjutna skattefordringar samt förväntade förluster, beräknade enligt IRK-metoden, vilka inte täcks av reserveringar för sannolika kreditförluster. I primärt kapital kan även ingå vissa typer av primärkapitaltillskott.

Primärkapitalrelation

Primärkapital i förhållande till riskvägt belopp.

Provisionsnetto

Provisionsintäkter minskat med provisionskostnader.

Reserveringsgrad för osäkra fordringar

Reserv för befarade kreditförluster i relation till osäkra fordringar brutto. Reserveringsgraden redovisas inklusive såväl som exklusive gruppvis reservering för individuellt värderade fordringar.

Riskexponerat belopp

Summa tillgångar i balansräkningen och åtaganden utanför balansräkningen värderade efter kreditrisk enligt gällande kapitaltäckningsregler. Tidigare benämndes det Riskvägt belopp.

Räntabilitet efter faktisk skatt

Rörelseresultat minskat med skatt på årets resultat

samt uppskjuten skatt på avsättningar till obeskattade reserver i relation till genomsnittligt eget kapital samt 78 procent av obeskattade reserver.

Räntabilitet efter schablonskatt

Rörelseresultat minskat med schablonskatt 22 procent i relation till genomsnittligt eget kapital samt 78 procent av obeskattade reserver.

Räntabilitet på anpassat eget kapital

Rörelseresultat minskat med resultateffekten av anpassningen av det egna kapitalet minus schablonskatt i relation till genomsnittligt anpassat eget kapital samt 78 procent av obeskattade reserver.

Räntemarginal

Skillnad mellan medelräntan på tillgångar och skulder.

Räntenetto

Ränteintäkter minskat med räntekostnader.

Ränteswap

Ett ränteväxlingsavtal där två parter byter ränteströmmar med varandra utan att kapitalbeloppet påverkas.

Soliditet

Eget kapital samt 78 procent av obeskattade reserver i procent av balansomslutningen vid årets utgång.

Stabil finansiering (NSFR)

Långfristig finansiering i relation till det beräknade behovet av sådan finansiering.

Supplementärt kapital

Består företrädesvis av förlagslån och utgör en del av kapitalbasen.

Total kapitalrelation

Kapitalbasen i förhållande till riskvägt belopp. Tidigare benämndes det kapitaltäckningsgrad.

Utlåning/inlåningskvot (Loan/deposit ratio)

Utlåning till allmänheten i relation till inlåning från allmänheten.

Valutatermin

Ömsesidigt förpliktigande avtal mellan två parter om köp eller försäljning av valuta med likvid vid en bestämd framtida tidpunkt.

Fem år i sammandrag

<i>Resultaträkning</i>	2017	2016	2015	2014	2013
Räntenetto	297 268	295 903	281 200	315 866	308 434
Provisionsnetto	247 132	231 029	220 659	210 386	194 765
Nettoresultat av finansiella poster	8 410	12 763	-8 249	-550	869
Övriga rörelseintäkter	4 077	4 438	11 109	4 389	5 814
Summa rörelseintäkter	556 887	544 133	504 719	530 091	509 882
Personalkostnader	139 245	136 487	137 090	131 546	132 562
Övriga administrationskostnader	110 684	93 129	89 177	92 558	92 875
Av- och nedskrivningar	3 302	4 128	4 782	5 374	5 959
Övriga rörelsekostnader	502	527	388	153	447
Summa rörelsekostnader	253 733	234 271	231 437	229 631	231 843
Resultat före kreditförluster	303 154	309 862	273 282	300 460	278 039
Kreditförluster netto	-10 603	-19 683	-17 254	-13 022	-15 992
Rörelseresultat	292 551	290 179	256 028	287 438	262 047
Bokslutsdispositioner	-	-	-	-	67 500
Skatter	-65 668	-63 921	-56 823	-63 781	-72 960
Årets resultat	226 883	226 258	199 205	223 657	256 587

<i>Balansräkning</i>	2017	2016	2015	2014	2013
Utlåning till kreditinstitut	1 062 723	1 055 081	1 260 086	1 574 453	1 911 729
Utlåning till allmänheten	14 985 439	14 202 128	13 510 411	11 682 890	11 271 931
Räntebärande värdepapper	5 055 644	3 963 476	2 672 075	2 797 987	941 167
Materiella tillgångar	49 500	52 539	57 505	67 180	70 961
Övrigt	297 054	364 609	426 383	149 302	112 034
Summa tillgångar	21 450 360	19 637 833	17 926 460	16 271 812	14 307 822
Skulder till kreditinstitut	295 978	219 560	84 409	114 027	106 115
In- och upplåning från allmänheten	16 320 394	14 649 503	13 298 095	11 674 856	11 531 709
Emitterade värdepapper	2 485 000	2 600 000	2 533 000	2 600 000	1 000 000
Övrigt	102 772	100 137	119 709	142 813	114 539
Summa skulder	19 204 144	17 569 200	16 035 213	14 531 696	12 752 363
Eget kapital	2 246 216	2 068 633	1 891 247	1 740 116	1 555 459
Summa skulder och eget kapital	21 450 360	19 637 833	17 926 460	16 271 812	14 307 822

Nyckeltal

<i>Resultatmått</i>	2017	2016	2015	2014	2013
Räntabilitet efter faktisk skatt, %	10,6	11,5	11,1	13,7	14,0
Räntabilitet efter schablonskatt, %	10,6	11,5	11,1	13,7	14,0
Räntabilitet på anpassat eget kapital, %	16,3	17,2	16,5	20,1	19,3
Placeringsmarginal, %	1,5	1,6	1,7	2,2	2,3
Räntemarginal, %	1,4	1,5	1,6	2,1	2,1
K/I-tal före kreditförluster, %	45,6	43,1	45,9	43,3	45,5
K/I-tal efter kreditförluster, %	47,5	46,7	49,3	45,8	48,6

<i>Kreditkvalitet</i>					
Kreditförlustnivå, %					
Exklusive förmedlad hypoteksutlåning	0,07	0,14	0,15	0,11	0,15
Inklusive förmedlad hypoteksutlåning	0,04	0,08	0,07	0,06	0,07
Reserveringsgrad, %					
Inklusive gruppvis reservering	109,9	107,2	57,9	97,3	70,0
Exklusive gruppvis reservering	76,2	82,0	40,3	45,8	34,9
Andel osäkra fordringar, %					
Inklusive gruppvis reservering	-0,1	-0,1	0,6	0,0	0,4
Exklusive gruppvis reservering	0,1	0,1	0,8	0,5	0,9

<i>Volymutveckling</i>					
Utlåning till allmänheten, mkr	14 985	14 202	13 510	11 683	11 272
Förändring under året, %	5,5	5,1	15,6	3,6	5,3
In- och upplåning från allmänheten, mkr	16 320	14 650	13 298	11 675	11 532
Förändring under året, %	11,4	10,2	13,9	1,2	3,3
Balansomslutning, mkr	21 450	19 638	17 926	16 272	14 308
Förändring under året, %	9,2	9,5	10,2	13,7	5,4
Förmedlad hypoteksutlåning, mkr	13 176	12 244	11 875	12 200	11 643
Förändring under året, %	7,6	3,1	-2,7	4,8	7,6
Förmedlade fonder och försäkringar, mkr	17 157	15 107	13 874	13 507	11 084
Förändring under året, %	13,6	8,9	2,7	21,9	25,9
Affärsvolym totalt, mkr	61 857	56 370	52 693	49 196	45 664
Förändring under året, %	9,7	7,0	7,1	7,7	8,8

<i>Kapitaltäckning</i>					
Total kapitalrelation, %	22,16	21,55	20,14	18,42	17,49
Primärkapitalrelation, %	22,16	21,55	20,14	18,42	17,49
Kärnprimärkapitalrelation, %	22,16	21,55	20,14	18,42	17,49
Bruttosoliditet, %	9,22	9,26	8,83	8,86	8,45
Kapitalbas, mkr	2 131	1 973	1 766	1 654	1 477
Riskexponerat belopp, mkr	9 618	9 155	8 769	8 983	8 444

<i>Soliditet och likviditet</i>					
Soliditet, %	10,5	10,5	10,6	10,7	10,9
Kassaflöde, mkr	4	-201	-319	-345	538
Tillgänglig likviditet, mkr	6 134	5 037	3 947	4 392	2 880
Förändring under året, mkr	1 096	1 090	-445	1 512	191
Utlåning/Inlåningskvot, %	92	97	102	100	98
Likviditetstäckningsgrad (LCR), %	521	527	436	507	189
Stabil finansiering (NSFR), %	147	150	151	163	-

<i>Övriga uppgifter</i>					
Medelantal anställda	153	156	157	161	167
varav i banktjänst	148	150	152	156	162
Antal bankkontor	8	8	8	9	10

Innehåll – Finansiella rapporter

	Sidan	
	53	Resultaträkning
	54	Rapport över totalresultat
	55	Balansräkning
	56	Rapport över förändringar i eget kapital
	57	Kassaflödesanalys
Allmänna noter	58	Uppgifter om banken
	58	Redovisnings- och värderingsprinciper
	62	Finansiella och andra risker
Noter till resultaträkningen	63	Räntenetto
	64	Provisionsintäkter
	64	Provisionskostnader
	64	Nettoresultat av finansiella transaktioner
	64	Övriga rörelseintäkter
	65	Personalkostnader
	67	Övriga administrationskostnader
	67	Avskrivningar på materiella anläggningstillgångar
	67	Övriga rörelsekostnader
	68	Kreditförluster netto
	68	Skatter
Noter till balansräkningen	69	Kassa
	69	Utlåning till kreditinstitut
	69	Utlåning till allmänheten
	71	Räntebärande värdepapper
	72	Materiella tillgångar
	72	Övriga tillgångar
	72	Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter
	73	Skulder till kreditinstitut
	73	In- och upplåning från allmänheten
	73	Emitterade värdepapper
	73	Övriga skulder
	73	Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter
	74	Avsättningar
	74	Eget kapital
	75	Eventualförbindelser
	75	Åtaganden
	75	Ställda säkerheter
	75	Operationell leasing
Tilläggsupplysningar	76	Derivatinstrument
	77	Kapitaltäckning
	80	Kreditriskexponering
	83	Räntebindningstider för tillgångar och skulder
	84	Löptider för tillgångar och skulder
	85	Likviditet och finansiering
	87	Tillgångar och skulder i utländsk valuta - Valutariskexponering
	88	Klassificering av finansiella tillgångar och skulder
	90	Känslighetsanalys
	90	Närstående och andra betydande relationer
	91	Utbetald och föreslagen aktieutdelning
	91	Övergång till IFRS 9

Resultaträkning

<i>Tkr</i>	Not	2017	2016	Förändring i belopp	i %
Rörelseintäkter					
Ränteintäkter	4	330 381	328 657	1 724	1%
Räntekostnader	4	-33 113	-32 754	-359	1%
Räntenetto		297 268	295 903	1 365	0%
Provisionsintäkter	5	272 533	256 812	15 721	6%
Provisionskostnader	6	-25 401	-25 783	382	-1%
Provisionsnetto		247 132	231 029	16 103	7%
Nettoresultat av finansiella transaktioner	7	8 410	12 763	-4 353	-34%
Övriga rörelseintäkter	8	4 077	4 438	-361	-8%
Summa rörelseintäkter		556 887	544 133	12 754	2%
Rörelsekostnader					
Personalkostnader	9	139 245	136 487	2 758	2%
Övriga administrationskostnader	10	110 684	93 129	17 555	19%
Allmänna administrationskostnader		249 929	229 616	20 313	9%
Avskrivningar på materiella anläggningstillgångar	11	3 302	4 128	-826	-20%
Övriga rörelsekostnader	12	502	527	-25	-5%
Summa rörelsekostnader		253 733	234 271	19 462	8%
Resultat före kreditförluster		303 154	309 862	-6 708	-2%
Kreditförluster netto	13	-10 603	-19 683	9 080	-46%
Rörelseresultat		292 551	290 179	2 372	1%
Skatter	14	-65 668	-63 921	-1 747	3%
Årets resultat		226 883	226 258	625	0%

Rapport över totalresultat

Tkr	2017	2016	Förändring	
			i belopp	i %
Årets resultat redovisat över resultaträkningen	226 883	226 258	625	0%
Poster som kan omföras till årets resultat				
Kassaflödessäkringar				
Värdeförändringar på instrument under perioden	898	1 445	-547	-38%
Skatt på värdeförändringar under perioden	-198	-317	119	-38%
Årets övriga totalresultat	700	1 128	-428	-38%
Årets totalresultat	227 583	227 386	197	0%

Balansräkning

Tkr	Not	2017-12-31	2016-12-31	Förändring	
Tillgångar					
Kassa	15	15 418	18 876	-3 458	-18%
Belåningsbara statsskuldförbindelser	18	1 603 059	1 477 368	125 691	9%
Utlåning till kreditinstitut	16	1 062 723	1 055 081	7 642	1%
Utlåning till allmänheten	17	14 985 439	14 202 128	783 311	6%
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	18	3 452 585	2 486 108	966 477	39%
Materiella tillgångar	19	49 500	52 539	-3 039	-6%
Övriga tillgångar	20	201 641	269 119	-67 478	-25%
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	21	79 995	76 614	3 381	4%
Summa tillgångar		21 450 360	19 637 833	1 812 527	9%
Skulder, avsättningar och eget kapital					
Skulder till kreditinstitut	22	295 978	219 560	76 418	35%
In- och upplåning från allmänheten	23	16 320 394	14 649 503	1 670 891	11%
Emitterade värdepapper	24	2 485 000	2 600 000	-115 000	-4%
Aktuella skatteskulder		5 184	4 009	1 175	29%
Uppskjutna skatteskulder		1 813	2 144	-331	-15%
Övriga skulder	25	40 999	42 048	-1 049	-2%
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	26	41 067	40 671	396	1%
Avsättningar	27	13 709	11 265	2 444	22%
Summa skulder och avsättningar		19 204 144	17 569 200	1 634 944	9%
Eget kapital	28				
Aktiekapital		200 000	200 000	0	0%
Reservfond		131 679	131 679	0	0%
Fond för verkligt värde		0	-700	700	-100%
Balanserat resultat		1 687 654	1 511 396	176 258	12%
Årets resultat		226 883	226 258	625	0%
Summa eget kapital		2 246 216	2 068 633	177 583	9%
Summa skulder, avsättningar och eget kapital		21 450 360	19 637 833	1 812 527	9%
Eventualförbindelser	29	558 124	571 974	-13 850	-2%
Åtaganden	30	3 016 376	2 967 983	48 393	2%
Ställda säkerheter	31	12 771	7 379	5 392	73%
Gemensamma noter					
Operationell leasing	32				
Derivatinstrument	33				
Kapitaltäckning	34				
Kreditriskexponering	35				
Räntebindningstider	36				
Löptider för tillgångar och skulder	37				
Likviditet och finansiering	38				
Tillgångar och skulder i utländsk valuta	39				
Klassificering av finansiella tillgångar och skulder	40				
Känslighetsanalys	41				
Närstående och andra betydande relationer	42				
Utbetald och föreslagen aktieutdelning	43				
Övergång till IFRS 9	44				

Rapport över förändringar i eget kapital

Tkr	Bundet eget kapital		Fritt eget kapital		Totalt
	Aktie-kapital	Reserv-fond	Fond för verkligt värde	Balanserad vinst	
Ingående balans per 2016-01-01	200 000	131 679	-1 828	1 561 396	1 891 247
Årets resultat				226 258	226 258
Övrigt totalresultat	-	-	1 128	-	1 128
Årets totalresultat	-	-	1 128	226 258	227 386
Utdelning avseende år 2015				-50 000	-50 000
Utgående balans per 2016-12-31	200 000	131 679	-700	1 737 654	2 068 633
Ingående balans per 2017-01-01	200 000	131 679	-700	1 737 654	2 068 633
Årets resultat	-	-	-	226 883	226 883
Övrigt totalresultat	-	-	700	-	700
Årets totalresultat	-	-	700	226 883	227 583
Utdelning avseende år 2016	-	-	-	-50 000	-50 000
Utgående balans per 2017-12-31	200 000	131 679	0	1 914 537	2 246 216

Kassaflödesanalys

Tkr	2017	2016
Den löpande verksamheten		
Rörelseresultat	292 551	290 179
Justering för poster som inte ingår i kassaflödet		
- Orealiserad del av nettoresultat av finansiella transaktioner	-8 806	-13 054
- Realiserad vinst på inventarier	-	-844
- Avskrivningar	3 302	4 128
- Kreditförluster	11 895	20 549
- Orealiserade värdeförändringar på övertagen egendom	-1 340	-
Betald skatt	-64 493	-65 106
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar i den löpande verksamhetens tillgångar och skulder	233 109	235 852
Förändring av utlåning till allmänheten	-793 866	-712 266
Förändring av värdepapper - omsättningstillgångar	-1 083 362	-1 278 347
Förändring av in- och upplåning från allmänheten	1 670 891	1 351 408
Förändring av skulder till kreditinstitut exklusive clearingskulder	76 414	135 370
Förändring av övriga tillgångar	64 097	65 244
Förändring av övriga skulder	2 160	-17 259
Kassaflöde från den löpande verksamheten	169 443	-219 998
Investeringsverksamheten		
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	-	2 100
Förvärv av materiella anläggningstillgångar	-263	-418
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-263	1 682
Finansieringsverksamheten		
Återköp/emission av räntebärande värdepapper	-115 000	67 000
Utbetald utdelning	-50 000	-50 000
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	-165 000	17 000
Årets kassaflöde	4 180	-201 316
Likvida medel vid årets början	1 073 957	1 275 273
Likvida medel vid årets slut*	1 078 137	1 073 957
*Specifikation av likvida medel		
Kassa	15 418	18 876
Utlåning till kreditinstitut	1 062 723	1 055 081
Clearingskulder	-4	-

Utöver likvida medel enligt ovan uppgick bankens innehav av räntebärande värdepapper till 5 055 644 tkr (3 963 476 tkr) vid årets utgång. Innehaven är genomgående av hög kreditkvalitet och likviditet varför de lätt kan omvandlas till kassamedel. Av innehaven hade 1 696 380 tkr (1 019 756 tkr) mindre än 3 månaders kvarvarande löptid. Därutöver uppgick outnyttjade krediter till 500 000 tkr (500 000 tkr) vid årets utgång.

Specifikation av betalningar i den löpande verksamheten		
Erhållna räntor	329 976	326 864
Utbetalda räntor	-34 313	-38 186

Noter till redovisningen, tkr

Not 1 – Uppgifter om banken

Årsredovisningen avges per 31 december 2017 och avser Sparbanken Sjuhärad AB (publ), 516401–9852, som är ett publikt bankaktiebolag med säte i Borås. Adressen till huvudkontoret är Allégatan 55, Borås.

Årsredovisningen per den 31 december 2017 har godkänts för utfärdande av bankens styrelse den 27 februari 2018 och kommer att föreläggas årsstämman för godkännande den 20 mars 2018.

Not 2 – Redovisnings- och värderingsprinciper

Överensstämmelse med normgivning och lag

Årsredovisningen är upprättad enligt Lag om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag (ÅRKL) samt Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om Årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag (FFFS 2008:25, senast ändrad genom FFS:2014:18) samt Rådet för Finansiell Rapportering RFR 2 Redovisning för juridiska personer. Banken tillämpar s.k. lagbegränsad IFRS (International Financial Reporting Standards) och med detta avses standarder som har antagits för tillämpning med de begränsningar som följer av RFR 2 och FFS 2008:25. Detta innebär att samtliga av EU godkända IFRS och uttalanden så långt detta är möjligt inom ramen för årsredovisningslagen och med hänsyn till att sambandet mellan redovisning och beskattning ska tillämpas.

Nedan angivna redovisningsprinciper har tillämpats konsekvent för samtliga perioder som de finansiella rapporterna omfattar, om inte annat framgår.

Värderingsgrunder vid upprättande av finansiella rapporter

Tillgångar och skulder är redovisade till historiska anskaffningsvärden. Finansiella tillgångar och skulder är redovisade till upplupet anskaffningsvärde, förutom vissa finansiella tillgångar och skulder som värderas till verkligt värde eller när säkringsredovisning till verkligt värde tillämpas.

Funktionell valuta och rapporteringsvaluta

Bankens funktionella valuta är svenska kronor och de finansiella rapporterna presenteras i svenska kronor. Samtliga belopp, om inte annat anges, är avrundade till närmaste tusental.

Bedömningar och uppskattningar i de finansiella rapporterna

Presentation av finansiella rapporter i överensstämmelse med IFRS kräver att banken gör bedömningar och uppskattningar samt gör antaganden som påverkar rapporterade belopp för tillgångar, skulder och ansvarsförbindelser per balansdagen samt rapporterade intäkter och kostnader under rapportperioden. Uppskattningar och antaganden är baserade på historiska erfarenheter och ett antal andra faktorer som under rådande förhållanden synes vara rimliga. Resultatet av dessa uppskattningar och

antaganden används sedan för att bedöma de redovisade värdena på tillgångar och skulder som inte annars framgår tydligt från andra källor. Utfallet kan avvika från gjorda uppskattningar.

Uppskattningar och antaganden ses över regelbundet. Ändringar av uppskattningar redovisas i den period ändringen görs om ändringen endast påverkat denna period, eller i den period ändringen görs och framtida perioder om ändringen påverkar både aktuell period och framtida perioder.

De bedömningar och uppskattningar som görs påverkar framför allt lånefordringar. Värdet på dessa provas löpande och individuellt för varje fordran. Vid behov skrivs fordran ned till ett bedömt återvinningsvärde. För att kunna uppskatta återvinningsvärdet görs ett antal bedömningar och antaganden om motpartens återbetalningsförmåga samt om värdet på eventuella säkerheter i samband med en försäljning. De bedömningar och antaganden som används är löpande föremål för regelbunden kontroll.

Kommande regelverksförändringar

IFRS 9 "Finansiella instrument" hanterar klassificering och värdering inklusive nedskrivningar av finansiella tillgångar och skulder samt säkringsredovisning. Den fullständiga versionen av IFRS 9 gavs ut i juli 2014. Den ersätter delar av IAS 39 som hanterar klassificering och värdering av finansiella instrument. Förändringarna i IFRS 9 berör främst tre olika områden: klassificering och värdering, nedskrivning och säkringsredovisning. IFRS 9 kommer att tillämpas från 2018-01-01. Av not 44 framgår hur övergången påverkar bankens redovisning.

Det kommer att finnas tre värderingskategorier för finansiella tillgångar: upplupet anskaffningsvärde, verkligt värde över övrigt totalresultat och verkligt värde över resultaträkningen. Det kommer att finnas tre olika affärsmodeller för skuldinstrument som är finansiella tillgångar vilka styr vilken värderingskategori som ska tillämpas. Hur ett instrument ska klassificeras beror på företagets affärsmodell och instrumentets karaktäristika. För att redovisa en finansiell tillgång till upplupet anskaffningsvärde krävs, förutom att det är förenligt med affärsmodellen, att tillgångens avtalade villkor vid varje bestämd tidpunkt endast ger upphov till kassaflöden som är betalningar av kapitalbelopp och ränta. Det är framförallt bankens utlåning som faller inom denna kategori. Vad gäller bankens innehav av räntebärande värdepapper kommer banken att fortsätta redovisa innehaven till verkligt värde via resultaträkningen. Banken bedömer därmed att denna del av IFRS9 inte kommer få en väsentlig påverkan på redovisningen jämfört med IAS 39.

IFRS 9 inför också en ny modell för beräkning av kreditförlustreserver som utgår från förväntade kreditförluster. Detta innebär att redovisningen av kreditförluster ska ske utifrån förväntade förlusthändelser och inte inträffade förlusthändelser. Finansiella tillgångar som är föremål för nedskrivningar delas in i tre kategorier baserat på risken för fallissemang. I den första kategorin ingår tillgångar där ingen väsentlig ökning av kreditrisk har skett vid rapporteringstillfället, i den andra har en väsentlig ökning av kreditrisk inträffat och i den tredje föreligger objektiva bevis för nedskrivning. För tillgångar i den första kategorin ska nedskrivningar redovisas baserade på förväntade förluster

Noter till redovisningen, tkr

under de kommande tolv månaderna medan i kategori två och tre ska förväntade förluster över hela tillgångens löptid redovisas. Detta innebär att nedskrivningar för befarade förluster ska redovisas vid det första redovisningstillfället.

IFRS 9 innebär vissa förenklingar vid tillämpning av säkringsredovisning. De kommer för närvarande inte att påverka banken eftersom banken inte har positioner som är föremål för säkringsredovisning.

IFRS 15 "Intäkter från avtal med kunder" reglerar hur redovisningen av intäkter ska ske, och syftar till att ge användare av finansiella rapporter mer användbar information om företagets intäkter. IFRS 15 ersätter IAS 18 Intäkter och IAS 11 Entreprenadsavtal samt därtill hörande SIC och IFRIC. IFRS 15 träder i kraft 1 januari 2018. Förtida tillämpning är tillåten. De nya reglerna bedöms inte påverka banken väsentligt.

IFRS 16 "Leases", Standarden kräver att tillgångar och skulder hänförliga till alla leasingavtal, med några undantag, redovisas i balansräkningen. Standarden är tillämplig för räkenskapsår som påbörjas den 1 januari 2019 eller senare. Förtida tillämpning är tillåten förutsatt att även IFRS 15 "Intäkter från avtal med kunder" tillämpas. Banken har ännu inte utvärderat effekterna av IFRS 16 men bedömningen är att den inte påverkar banken väsentligt.

Utländsk valuta

Transaktioner i utländsk valuta omräknas till svenska kronor till den valutakurs som föreligger på transaktionsdagen. Monetära tillgångar och skulder i utländsk valuta räknas om till den valutakurs som föreligger på balansdagen.

Ränteintäkter och räntekostnader

Ränteintäkter på fordringar och räntekostnader på skulder beräknas och redovisas med tillämpning av effektivräntemetoden. Effektivräntan är den ränta som gör att nuvärdet av alla uppskattade framtida in- och utbetalningar under den förväntade räntebindningstiden blir lika med det redovisade värdet av fordran eller skulden. Ränteintäkter och räntekostnader inkluderar i förekommande fall periodiserade belopp av erhållna avgifter som medräknas i effektivräntan, transaktionskostnader och eventuella rabatter, premier och andra skillnader mellan det ursprungliga värdet av fordran/skulden och det belopp som regleras vid förfall. Den negativa ränta som bankens placeringar på dagslånemarknaden (overnight) genererar redovisas som räntekostnad.

Intäkter i övrigt

Arvode för tjänsteuppdrag redovisas som intäkt när tjänsten utförs. Sådana intäkter redovisas inom provisionsintäkter eller inom övriga intäkter. En provisions- och avgiftsintäkt redovisas när inkomsten kan beräknas på ett tillförlitligt sätt och det är sannolikt att de ekonomiska fördelar som är förknippade med transaktionen kommer att tillfalla banken. Intäkterna värderas till det verkliga värdet av vad som erhållits eller kommer att erhållas.

Provisionskostnader

Här redovisas kostnader för t.ex. clearing och bankgiro samt andra kostnader som har en direkt koppling till intjänad provisionsintäkt.

Nettoresultat av finansiella transaktioner

Nettoresultat av finansiella transaktioner innehåller de realiserade och orealiserade värdeförändringar som uppstått med anledning av finansiella transaktioner. Nettoresultat av finansiella transaktioner består av

- realiserade och orealiserade förändringar i verkligt värde på de tillgångar och skulder som innehas för handelsändamål samt realiserade och orealiserade förändringar i verkligt värde på de tillgångar och skulder som identifierats till verkligt värde via resultaträkningen (fair value option)
- realisationsresultat från avyttring av finansiella tillgångar och skulder (inklusive ränteskillnadsersättning som erhållits vid kunders lösen av lån i förtid)
- realisationsresultat från finansiella tillgångar klassificerade som tillgångar som kan säljas
- realiserade och orealiserade värdeförändringar på derivatinstrument där säkringsredovisning inte tillämpas
- orealiserade förändringar i verkligt värde på derivat där säkringsredovisning till verkligt värde tillämpas
- orealiserade förändringar i verkligt värde på säkrad post med avseende på säkrad risk i säkring av verkligt värde
- ineffektiv del av säkringsinstrument i kassaflödes-säkring utöver den del av värdeförändringen som har redovisats som ränta.

Allmänna administrationskostnader

Allmänna administrationskostnader omfattar personalkostnader, inklusive löner och arvoden, pensionskostnader, arbetsgivaravgifter och andra sociala avgifter. Här redovisas också bl.a. lokal-, utbildnings-, IT-, telekommunikations-, rese- och representationskostnader.

Kortfristiga ersättningar till anställda redovisas som kostnad när de relaterade tjänsterna erhålls. En avsättning redovisas för den förväntade kostnaden för vinstandelar när banken har förpliktelse att göra sådana betalningar och den kan beräknas tillförlitligt.

Pensionskostnad

Pensionsplaner för kollektivavtalade tjänstepensioner är tryggade genom försäkringsavtal med Sparinstitutens Pensionskassa (SPK) och som skuld i balansräkningen. Till övervägande del har bankens anställda förmånsbestämda pensionsplaner. Planerna omfattar flera arbetsgivare. Redovisning sker på motsvarande sätt som vid avgiftsbestämda pensionsplaner. Banken betalar löpande in premier till SPK för att täcka pensionsåtagandena.

För de fall direktpensionsutfästelse tecknats har kapitalförsäkring köpts för att försäkra åtagandet. Kapitalförsäkringen värderas till verkligt värde. Avsättning har gjorts med motsvarande belopp samt för särskild löneskatt.

Noter till redovisningen, tkr

Kreditförluster

På balansdagen bedöms om det finns objektiva belägg som tyder på ett nedskrivningsbehov för en lånefordran eller för en grupp av lånefordringar. Har en eller flera händelser inträffat efter det att lånefordran redovisades första gången, vilka har en negativ inverkan på de uppskattade framtida kassaflödena och inverkan kan uppskattas tillförlitligt, sker nedskrivning. Nedskrivningen beräknas som skillnaden mellan lånefordrans redovisade värde och nuvärdet av uppskattade framtida kassaflöden diskonterade med lånefordrans ursprungliga effektiva ränta. Nedskrivningen redovisas som en kreditförlust i resultaträkningen.

Objektiva belägg för att en lånefordran eller grupp av lånefordringar har ett nedskrivningsbehov innefattar observerbara uppgifter angående följande förlusthändelser

- betydande finansiella svårigheter för gäldenären
- ett avtalsbrott, såsom uteblivna eller försenade betalningar av räntor eller kapitalbelopp
- eftergift, av ekonomiska eller juridiska skäl som sammanhänger med låntagarens ekonomiska svårigheter, som långvivaren annars inte hade övervägt
- det blir sannolikt att låntagaren kommer att gå i konkurs eller annan finansiell rekonstruktion
- observerbara uppgifter som tyder på att det finns en mätbar minskning av de uppskattade framtida kassaflödena från en grupp av finansiella tillgångar sedan dessa tillgångar redovisades första gången, trots att minskningen ännu inte kan identifieras som hörande till någon av de enskilda finansiella tillgångarna i gruppen.

Banken bedömer först om objektiva belägg finns för nedskrivning på individuell lånefordran. Lånefordringar för vilka sådana belägg saknas inkluderas i portföljer med likartade kreditriskegenskaper. Dessa portföljer bedöms därefter kollektivt i fall belägg för nedskrivning finns. För homogena grupper av fordringar med begränsat värde och likartad kreditrisk bedöms nedskrivningsbehovet utifrån förlustrisken i portföljen som helhet. En nedskrivning återförs om nedskrivningsbehovet inte längre föreligger. Återföring av nedskrivningar på lån (kreditförluster) redovisas som en minskning av kreditförluster. Lånefordringar som klassificerats som osäkra skrivs bort från balansräkningen när kreditförlusten anses vara konstaterad. Efter bortskrivning redovisas lånefordringarna inte längre i balansräkningen. Återvinning på tidigare redovisade bortskrivningar redovisas som en minskning av kreditförluster på resultatraden kreditförluster netto.

Bokslutsdispositioner

Bokslutsdispositioner omfattar förändring av obeskattade reserver.

Skatter

Inkomstskatter utgörs av aktuell skatt och uppskjuten skatt. Inkomstskatter redovisas i resultaträkningen utom

då underliggande transaktion redovisas i övrigt totalresultat varvid tillhörande skatteeffekt redovisas i övrigt totalresultat.

Aktuell skatt är skatt som ska betalas eller erhållas avseende aktuellt år. Hit hör även justering av aktuell skatt hänförlig till tidigare perioder.

Uppskjuten skatt beräknas med utgångspunkt från temporära skillnader mellan redovisade och skattemässiga värden på tillgångar och skulder med tillämpning av de skattesatser som är beslutade eller i praktiken beslutade per balansdagen.

Finansiella instrument

Finansiella instrument värderas och redovisas i enlighet med reglerna i IAS 39 och ÅRKL. Finansiella instrument som redovisas i balansräkningen inkluderar på tillgångssidan lånefordringar, aktier, belåningsbara statsskuldförbindelser, obligationsfordringar samt derivat. Bland skulder återfinns leverantörsskulder, låneskulder samt derivat.

Redovisning i och borttagande från balansräkningen

En finansiell tillgång eller finansiell skuld tas upp i balansräkningen när banken blir part enligt instrumentets avtalsmässiga villkor.

En finansiell tillgång tas bort från balansräkningen när rättigheterna i avtalet realiserar, förfaller eller bolaget förlorar kontrollen över dem. Detsamma gäller för del av en finansiell tillgång. En finansiell skuld tas bort från balansräkningen när förpliktelsen i avtalet fullgörs eller på annat sätt reglerats. Detsamma gäller för del av en finansiell skuld.

En finansiell tillgång och en finansiell skuld kvittas och redovisas med ett nettobelopp i balansräkningen endast när det föreligger en legal rätt att kvitta beloppen samt att det föreligger avsikt att reglera posterna med ett nettobelopp eller att samtidigt realisera tillgången och reglera skulden.

Förvärv och avyttring av finansiella tillgångar redovisas på affärsdagen, som utgör den dag då bolaget förbinder sig att förvärva eller avyttra tillgången. Lånelöften redovisas inte i balansräkningen. Lånefordringar redovisas i balansräkningen i samband med att lånebelopp utbetalas till låntagaren.

Klassificering och värdering

Finansiella instrument redovisas initialt till verkligt värde inklusive transaktionskostnader förutom derivat och instrument som tillhör kategorin finansiell tillgång som redovisas till verkligt värde via resultaträkningen, vilka redovisas exklusive transaktionskostnader.

Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen

Denna kategori består av två undergrupper, dels finansiella tillgångar som utgör innehav för handelsändamål, dels finansiella tillgångar som företaget initialt valt att placera i denna kategori (enligt s.k. fair

Noter till redovisningen, tkr

value option). Till denna typ hör t.ex. räntebärande värdepapper. Här ingår även derivat med positivt verkligt värde med undantag för derivat som är ett identifierat och effektivt säkringsinstrument. För finansiella instrument som innehas för handelsändamål eller enligt fair value option redovisas såväl realiserade som orealiserade värdeförändringar i resultatposten nettoreultat av finansiella transaktioner.

Lånefordringar och kundfordringar

Lånefordringar och kundfordringar är finansiella tillgångar som inte är derivat, som har fastställda eller fastställbara betalningar och som inte är noterade på en aktiv marknad. Dessa tillgångar värderas till upplupet anskaffningsvärde. Upplupet anskaffningsvärde bestäms utifrån den effektivränta som beräknades vid anskaffningstidpunkten. Kund- och lånefordran redovisas till det belopp som beräknas inflyta, d.v.s. efter avdrag för osäkra fordringar.

Finansiella tillgångar som kan säljas

I kategorin finansiella tillgångar som kan säljas ingår finansiella tillgångar som inte klassificerats i någon annan kategori eller finansiella tillgångar som företaget initialt valt att klassificera i denna kategori. Innehav av aktier och andelar som inte redovisas som dotterföretag, intresseföretag eller joint ventures redovisas här. Tillgångar i denna kategori värderas löpande till verkligt värde med värdeförändringar redovisade i övrigt totalresultat. Vid avyttring av tillgången redovisas ackumulerad vinst eller förlust, som tidigare redovisats i övrigt totalresultat, i resultaträkningen.

Nedskrivning sker vid väsentlig (minst 20 procent) och varaktig (minst 9 månaders) värdenedgång.

Finansiella skulder

Upplåning, inlåning samt övriga finansiella skulder, t.ex. leverantörsskulder, ingår i denna kategori. Skulderna värderas till upplupet anskaffningsvärde.

Finansiella skulder värderade till verkligt värde

Denna kategori består av två undergrupper, dels finansiella skulder som utgör innehav för handelsändamål, dels finansiella skulder som vid första redovisningstillfället identifierades som tillhörig denna kategori (Fair Value Option). Förändringen av verkligt värde redovisas i resultaträkningen.

Finansiella garantier

Bankens garantiavtal redovisas under rubriken ansvarsförbindelser. De innebär att banken har ett åtagande att ersätta innehavaren när innehavaren gör en förlust på grund av att specifik gäldenär inte fullgjort sina betalningar vid förfall till innehavaren i enlighet med ursprungliga eller ändrade avtalsvillkor.

Lånelöften

Lånelöften redovisas under rubriken åtaganden. Med lånelöfte avses i detta sammanhang dels en ensidig utfästelse från banken att ge ut ett lån med på förhand bestämda villkor (t.ex. lånebelopp) där låntagaren kan välja

om lånet ska utbetalas eller inte och dels ett avtal där både banken och låntagaren är bundna vid avtalsvillkoren som börjar löpa vid en tidpunkt i framtiden.

Derivat- och säkringsredovisning

Derivatinstrument har anskaffats för att säkra de risker för ränte- och valutakurs exponering som banken är utsatt för. För att uppfylla kraven på säkringsredovisning enligt IAS 39 krävs att det finns en entydig koppling till den säkrade posten. Vidare krävs att säkringen effektivt skyddar den säkrade posten, att säkringsdokumentation upprättats och att effektiviteten kan mätas på ett tillförlitligt sätt. Säkringsredovisning får bara tillämpas om säkringsrelationen kan förväntas vara mycket effektiv och i efterhand har haft en effektivitet som ligger inom spannet 80–125 procent. I de fall förutsättningarna för säkringsredovisning inte längre är uppfyllda redovisas derivatinstrumentet till verkligt värde med värdeförändringen via resultaträkningen.

Banken tillämpar säkringsredovisning för de ekonomiska säkringsrelationer där resultateffekten enligt bankens uppfattning skulle bli alltför missvisande om säkringsredovisning inte tillämpas. För andra ekonomiska säkringar där resultatkonsekvensen av att inte tillämpa säkringsredovisning bedöms som mer begränsad tillämpas inte säkringsredovisning mot bakgrund av det administrativa merarbete som säkringsredovisning innebär.

Samtliga derivat värderas till verkligt värde i balansräkningen. Beroende på om säkringsredovisning tillämpas eller inte redovisas värdeförändringarna på derivatet och den säkrade posten på olika sätt enligt nedan. Bankens säkringsinstrument vid säkringsredovisning utgörs av ränteswappar. De poster som säkras och där säkringsredovisning tillämpas är enskilda lån som löper med fast ränta (transaktionsbaserad säkringsrelation).

Den säkrade risken i de ovanstående posterna är:

- risken för förändring i verkligt värde på grund av förändringar i swapräntan
- osäkerheten i framtida kassaflöden i upplåningen till följd av förändringar i upplåningsräntan.

Kassaflödessäkring

Ränteswapparna värderas till verkligt värde i balansräkningen. I resultaträkningen redovisas räntekupongdelen löpande som räntekostnad eller ränteutäkt. Övrig värdeförändring av ränteswappen redovisas mot fond för verkligt värde via övrigt totalresultat till den del säkringen varit effektiv så länge som kriterierna för säkringsredovisning och effektivitet är uppfyllda. All in-effektivitet från säkringen redovisas i resultaträkningen.

Valutaterminer

För ekonomisk säkring av fordran eller skuld mot valutakursrisk används valutaterminer. För skydd mot valutarisk tillämpas inte säkringsredovisning eftersom en ekonomisk säkring avspeglas i redovisningen genom att både den underliggande fordran eller skulden och säkringsinstrumentet redovisas till balansdagens ter-

Noter till redovisningen, tkr

minskurser och valutakursförändringarna redovisas över resultaträkningen.

Metoder för fastställande av verkligt värde

För finansiella instrument noterade på en aktiv marknad, där priser med lätthet finns tillgängliga på en börs, hos en handlare eller motsvarande, bestäms verkligt värde till tillgångens noterade köpkurs på balansdagen. För finansiella skulder bestäms verkligt värde till noterad säljkurs.

Om marknaden för ett finansiellt instrument inte är aktiv, bestäms det verkliga värdet genom en värderingsteknik, som använder marknadsuppgifter i så hög grad som möjligt och företagsspecifika uppgifter i så låg grad som möjligt. Metodens giltighet prövas genom att jämföra med aktuella marknadstransaktioner i samma instrument. Värderingstekniker används främst avseende derivatinstrument.

lanspråktagen pant

Övertagen egendom för skyddande av lånefordran värderas enligt lägsta värdets princip, d.v.s. det lägre beloppet av anskaffningsvärdet och nettoförsäljningsvärdet.

Övertagen egendom redovisas under samma tillgångs-post som egendom av motsvarande slag som förvärvats på annat sätt. Intäkter och kostnader som härrör från övertagen egendom fördelas på motsvarande sätt som andra intäkter och kostnader i resultaträkningen.

Materiella tillgångar

För fastigheter som övertagits för skyddande av fordran har värdering skett till det lägsta av anskaffningsvärdet och det verkliga värdet. Med verkligt värde avses ett bedömt nettoförsäljningsvärde på balansdagen. Erforderlig nedskrivning redovisas under rubriken kreditförluster.

Materiella anläggningstillgångar redovisas som tillgång i balansräkningen om det är sannolikt att framtida ekonomiska fördelar kommer att komma banken till del och anskaffningsvärdet för tillgången kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.

Materiella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde efter avdrag för ackumulerade avskrivningar och eventuella nedskrivningar med tillägg för eventuella uppskrivningar.

Avskrivning sker linjärt över tillgångens beräknade nyttjandeperiod. Mark skrivs inte av. Banken tillämpar inte komponentavskrivning på rörelsefastigheter då skillnaderna bedöms försumbara i förhållande till fullföljande av den befintliga avskrivningsplanen. Nyttjandeperioderna beräknas till 50 år för byggnader respektive 3 till 10 år för inventarier. Tillgångarnas restvärde och nyttjandeperiod omprövas årligen. Nedskrivning sker vid betydande värdenedgång.

Avsättningar

En avsättning redovisas i balansräkningen när banken har en förpliktelse som en följd av en inträffad händelse, och det är troligt att ett utflöde av ekonomiska resurser kommer att krävas för att reglera förpliktelsen samt en tillförlitlig uppskattning av beloppet kan göras.

Ansvarsförbindelser

Ansvarsförbindelser redovisas när det finns ett möjligt åtagande som härrör från inträffade händelser och vars förekomst bekräftas endast av en eller flera osäkra framtida händelser eller när det finns ett åtagande som inte redovisas som en skuld eller avsättning på grund av att det inte är troligt att ett utflöde av resurser kommer att krävas.

Not 3 – Finansiella och andra risker

Upplysningar kring kreditrisker, andra finansiella risker samt operativa risker redovisas, tillsammans med en redogörelse över styrningen av dessa risker, i avsnittet Riskhantering och kapitalplanering inom förvaltningsberättelsen, som också är en del av årsredovisningen.

Bankens risker redovisas i separata noter enligt följande

- Kreditrisk – not 35
- Ränterisk – not 36
- Likviditetsrisk – not 37 och 38
- Valutarisk – not 39.

Bankens styrelse har fastställt policys som reglerar hanteringen av riskerna. Där framgår också de toleransnivåer som ingår i den samlade riskrapporteringen.

Avseende kreditrisk finns sex stycken toleransmått. De är inriktade på olika former av koncentrationsrisker, genomsnittlig riskvikt enligt den interna riskklassificeringen (IRK) samt storleken på förväntade förluster enligt IRK.

Likviditetsrisk följs upp genom tre toleransmått, likvida medel i förhållande till inlåning, likviditetsreservens förmåga att täcka flöden i en stressad situation samt U/I-kvot.

Marknadsriskerna, d.v.s. ränterisk, valutarisk samt motpartsrisk följs upp av ett toleransmått vardera där riskexponeringen ställs mot bankens kapitalbas. T.ex. avseende motpartsrisk får risken i bankens värdepappersportfölj (beräknad enligt en metod baserad på de s.k. Solvens II-reglerna) inte överstiga tre procent av bankens kapitalbas.

Noter till redovisningen, tkr

Not 4 - Räntenetto

<i>Ränteintäkter</i>	2017	2016	Förändring	
			i belopp	i %
Utlåning till kreditinstitut	-2 634	-1 181	-1 453	123%
Utlåning till allmänheten	330 082	324 388	5 694	2%
Räntebärande värdepapper	2 932	3 932	-1 000	-25%
Övrigt	1	1 518	-1 517	-100%
Summa	330 381	328 657	1 724	1%
<i>Räntekostnader</i>				
Skulder till kreditinstitut	3 964	2 914	1 050	36%
In- och upplåning från allmänheten	15 492	19 932	-4 440	-22%
- varav insättningsgarantiavgift	6 560	11 224	-4 664	-42%
Emitterade värdepapper	6 820	5 549	1 271	23%
Derivat, säkringsredovisning	914	1 661	-747	-45%
Övrigt	5 923	2 698	3 225	120%
- varav resolutionsavgift	5 921	2 695	3 226	120%
Summa	33 113	32 754	359	1%
Räntenetto	297 268	295 903	1 365	0%
Varav ränteintäkter på osäkra lånefordringar	2 386	3 497	-1 111	-32%
Ränteintäkter på finansiella poster ej värderade till verkligt värde	327 449	324 725	2 724	1%
Räntekostnader för finansiella poster ej värderade till verkligt värde	32 199	31 093	1 106	4%

Ränteanalys

	2017			2016		
	Medel-saldo	Ränta	Ränte-sats	Medel-saldo	Ränta	Ränte-sats
<i>Placeringar/ränteintäkter</i>						
Utlåning till kreditinstitut						
- i svensk valuta	668 925	-3 324	-0,50%	605 363	-1 665	-0,27%
- i utländsk valuta	189 866	690	0,36%	196 807	484	0,25%
Utlåning till allmänheten						
- i svensk valuta	14 386 184	321 428	2,23%	13 839 968	317 515	2,29%
- i utländsk valuta	224 045	8 654	3,86%	189 151	6 873	3,63%
Räntebärande värdepapper	4 484 516	2 932	0,07%	3 721 699	3 932	0,11%
Övrigt	387 195	1	0,00%	448 210	1 518	0,34%
Summa placeringar	20 340 731	330 381	1,62%	19 001 198	328 657	1,73%
<i>Finansiering/räntekostnader</i>						
Skulder till kreditinstitut						
- i svensk valuta	55 174	1 352	2,45%	74 391	2 037	2,74%
- i utländsk valuta	197 414	2 612	1,32%	168 010	877	0,52%
In- och upplåning från allmänheten						
- i svensk valuta	14 967 432	15 418	0,10%	13 883 839	19 902	0,14%
- i utländsk valuta	213 372	74	0,03%	215 205	30	0,01%
Emitterade värdepapper	2 635 472	6 820	0,26%	2 574 803	5 549	0,22%
Övrigt	124 370	6 837	5,50%	111 325	4 359	3,92%
Summa främmande kapital	18 193 234	33 113	0,18%	17 027 572	32 754	0,19%
Eget kapital och obesk. reserver	2 147 497	-	-	1 973 626	-	-
Summa finansieringar	20 340 731	33 113	0,16%	19 001 198	32 754	0,17%
Räntenetto		297 268			295 903	
Räntemarginal			1,44%			1,54%
Placeringsmarginal			1,46%			1,56%

Noter till redovisningen, tkr

Not 5 - Provisionsintäkter

	2017	2016	Förändring	
			i belopp	i %
Betalningsförmedling	72 916	74 394	-1 478	-2%
Utlåning	95 115	85 884	9 231	11%
Försäkringar	24 000	23 394	606	3%
Värdepapper	70 468	63 079	7 389	12%
Övrigt	10 034	10 061	-27	0%
Summa	272 533	256 812	15 721	6%

Not 6 - Provisionskostnader

	2017	2016	Förändring	
			i belopp	i %
Betalningsförmedling	19 526	19 540	-14	0%
Värdepapper	5 620	6 106	-486	-8%
Övrigt	255	137	118	86%
Summa	25 401	25 783	-382	-1%

Not 7 - Nettoresultat av finansiella transaktioner

	2017	2016	Förändring	
			i belopp	i %
Värderingskategori, verkligt värde via resultaträkningen				
<i>Realiserade värdeförändringar</i>				
- räntebärande värdepapper och andra ränterelaterade instrument värderade till verkligt värde via resultaträkningen	-1	-196	195	-99%
- egna skuldinstrument	-395	-95	-300	-
<i>Orealiserade värdeförändringar</i>				
- räntebärande värdepapper och andra ränterelaterade instrument värderade till verkligt värde via resultaträkningen	8 806	13 054	-4 248	-32%
Summa	8 410	12 763	-4 353	-34%

Not 8 - Övriga rörelseintäkter

	2017	2016	Förändring	
			i belopp	i %
Hysesintäkter	2 521	2 363	158	7%
Realiserade vinster på anläggningstillgångar				
- bankfastighet	0	896	-896	-100%
Övrigt	1 556	1 179	377	32%
Summa	4 077	4 438	-361	-8%

Noter till redovisningen, tkr

Not 9 - Personalkostnader

	2017	2016	Förändring	
			i belopp	i %
Löner och arvoden	76 622	75 044	1 578	2%
Sociala avgifter	29 001	28 835	166	1%
Pensionskostnader	16 580	16 607	-27	0%
Kostnader för vinstandelar (inkl särskild löneskatt)	11 856	11 842	14	0%
Övriga personalkostnader	5 186	4 159	1 027	25%
Summa	139 245	136 487	2 758	2%

Löner och arvoden

Styrelsen (10 resp. 11 personer)	1 742	1 448	294	20%
Verkställande ledning (3 personer)				
(ersättning exklusive vinstandel och bilförmån)	6 324	6 029	295	5%
Övriga ledamöter i ledningsgruppen (7 personer)	4 766	5 008	-242	-5%
Övriga medarbetare	63 790	62 559	1 231	2%

	2017			2016		
	Sammanlagt styrelse-arvode	Varav fast arvode för utskottsarbete	Varav sammanträdesarvode i kreditutskott	Sammanlagt styrelse-arvode	Varav fast arvode för utskottsarbete	Varav sammanträdesarvode i kreditutskott
<i>Styrelsen</i>						
Paul Frankenius, ordförande	245	8	-	240	8	-
Maria Abrahamsson, vice ordf	331	202	21	149	70	27
Krister Andersson, ledamot	86	-	-	84	-	-
Niklas Hedin, ledamot	267	163	18	231	90	57
Catrina Ingelstam, ledamot	131	44	-	40	11	-
Håkan Johansson, ledamot	215	108	21	202	56	62
Marie Reinius, ledamot	86	-	-	84	-	-
Bertil Sparf, ledamot	230	126	18	251	104	62
Jenny Ståhlbom, ledamot	131	44	-	118	34	-
Heléne Vibbleus, ledamot	-	-	-	29	8	-
Personalrepresentanter	20	-	-	20	-	-

	2017			2016		
	Total ersättning	Varav förmåner*	Varav övrigt**	Total ersättning	Varav förmåner*	Varav övrigt**
<i>Verkställande ledning</i>						
Bo Johansson, VD	4 041	221	74	3 998	249	149
Petter Hediñn, vice VD***	1 638	126	78	1 528	103	78
H-C Ackermann, vice VD****	1 304	83	77	1 231	74	75

*Avser bilförmån, lunchförmån samt reseförmåner.

**Avser vinstandel samt skattepliktig milersättning. Vinstandel (67 tkr) och kan utbetalas tidigast efter fem år dock först sedan man uppnått 55 års ålder

***Varav 480 tkr (0 tkr) avser löneväxling

***Varav 480 tkr (317 tkr) avser löneväxling.

	2017	2016	Förändring	
			i belopp	i %
<i>Pensionskostnader</i>				
Bo Johansson, VD	1 584	1 584	0	0%
Petter Hediñn, vice VD*	1 152	1 147	5	0%
H-C Ackermann, vice VD**	1 076	1 140	-64	-6%
Övriga ledamöter i ledningsgruppen	1 714	1 828	-114	-6%
Övriga medarbetare	11 054	10 908	146	1%

*Varav 508 tkr (508 tkr) avser löneväxling.

**Varav 508 tkr (508 tkr) avser löneväxling

Noter till redovisningen, tkr

Not 9 - Personalkostnader - (fortsättning)

Villkor för styrelse och verkställande ledning

Årsstämman fattar beslut om arvode till styrelsens ordförande, vice ordförande och övriga styrelseledamöter valda av årsstämman. Vidare fattar årsstämman beslut om ett belopp att fördela inom styrelsens utskott. Styrelsen fattar sedan beslut om hur detta belopp skall fördelas i utskotten. Arvode utgår därvid med ett fast årligt belopp till ledamot i något av styrelsens utskott. Till ledamot i styrelsens kreditutskott utgår dessutom ett belopp för bevistat sammanträde. Beträffande ersättning till verkställande ledning sker beredning i styrelsens kompensationsutskott varefter beslut fattas av styrelsen. Styrelsen har fastställt en ersättningspolicy som omfattar samtliga anställda. Policyn syftar till att främja en sund och effektiv hantering av de risker som bankens verksamhet är utsatt för. Policyn grundas på bankens långsiktiga mål och värderingar. I banken förekommer inte några rörliga ersättningar. Alla tillsvidareanställda får däremot del i bankens resultat via ett vinstandelssystem som beskrivs närmare i förvaltningsberättelsen.

De avtal som reglerar verkställande direktörens och de vice verkställande direktörernas anställningsvillkor innebär att uppsägningstiden uppgår till 12 månader. Därutöver tillkommer avgångsvederlag vid uppsägning från bankens sida, vilket maximalt kan komma att uppgå till ett belopp motsvarande 12 månadslöner. Avgångsvederlag är inte pensionsgrundande. VD och vice VD:ar har andel i vinstandelssystemet i samma omfattning och på samma premisser som övriga anställda men har i övrigt inga rörliga ersättningar. Utfallet i vinstandelssystemet styrs av bankens lönsamhet jämfört med de svenska börsnoterade bankernas lönsamhet. Förutsatt att lönsamheten överstiger genomsnittet sker avsättning till en vinstandelsstiftelse. För 2017 gjordes maximal avsättning med ett och ett halvt basbelopp, d.v.s. 67 tkr för heltidstjänst. För 2016 uppgick avsättningen till 66 tkr. Vinstandelarna är inte pensionsgrundande. Uttag av vinstandelar kan ske efter fem år, dock tidigast vid 55 års ålder.

Pensionsvillkor för styrelse och verkställande ledning

Pensionspremier för ålderspension för verkställande direktören och de vice verkställande direktörerna är avgiftsbestämda. Avtal om förtida pensionsavgång föreligger inte. I pensionspremierna för verkställande direktören ingår löpande premier för en kapitalförsäkring som kommer att betalas som direktpension. Värdet av kapitalförsäkringen uppgick vid årets utgång till 8 771 tkr. Beloppet ingår i övriga tillgångar. Direktpensionsförpliktelsen redovisas i not 27 Avsättningar.

Det föreligger inga åtaganden om avgångsvederlag, pension eller liknande till styrelseledamöter, inklusive styrelseordförande och vice styrelseordförande.

Lån till styrelseledamöter och verkställande ledning

Vid utgången av verksamhetsåret uppgick utestående lån till styrelseledamöter till 1 149 tkr (762 tkr). Lån till verkställande ledning uppgick till 750 tkr (750 tkr). Lånevillkoren för styrelseledamöter överensstämmer med de villkor som normalt tillämpas vid kreditgivning till allmänheten. Lånevillkoren för verkställande ledning överensstämmer med de villkor som gäller för övrig personal.

			Förändring	
Uppgifter om antalet anställda	2017	2016	i belopp	i %
Arbetade timmar				
Totalt	264 678	268 940	-4 262	-2%
Därav i banktjänst	255 995	260 151	-4 156	-2%
Medelantal anställda				
Totalt	153,0	155,5	-2,5	-2%
Därav i banktjänst	148,0	150,4	-2,4	-2%
- varav kvinnor	90,9	89,8	1,1	1%
- varav män	57,1	60,6	-3,5	-6%

Könsfördelning (antal personer)	2017	2016
Styrelsen		
- Kvinnor	4	5
- Män	7	6
Verkställande ledning		
- Män	3	3
Övriga i ledningsgrupp		
- Kvinnor	2	3
- Män	4	4

Noter till redovisningen, tkr

Not 10 - Övriga administrationskostnader

	2017	2016	Förändring	
			i belopp	i %
Fastighetskostnader	5 574	6 030	-456	-8%
Kostnader för hyrda lokaler	1 644	1 734	-90	-5%
Kostnader för inventarier	2 993	2 815	178	6%
Materialkostnader	1 120	1 460	-340	-23%
IT-kostnader	64 412	48 706	15 706	32%
Porto och telefon	2 146	2 471	-325	-13%
Försäkringskostnader	1 706	2 082	-376	-18%
Larm, vårdetransporter och kontanthantering	2 317	2 380	-63	-3%
Revisions- och konsulttjänster	5 536	3 441	2 095	61%
Marknadsföring	8 485	8 360	125	1%
Avgifter till branschorganisationer	5 147	3 738	1 409	38%
Övrigt	9 604	9 912	-308	-3%
Summa	110 684	93 129	17 555	19%

Ersättning till revisorer	2017	2016
PricewaterhouseCoopers AB		
- Revisionsuppdraget	1 119	1 039
- Revisionsverksamhet utöver revisionsuppdraget	-	-
- Skatterådgivning	-	-
- Övriga tjänster	-	245
Summa	1 119	1 284

Med revisionsuppdrag avses granskning av årsredovisningen och bokföringen samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning. Det innefattar även rådgivning eller annat biträde som föranleds av iakttagelser vid sådan granskning. Med revisionsuppdrag avses dessutom övriga arbetsuppgifter som det ankommer på bolagets revisor att utföra.

Utöver ersättning till revisorer enligt ovan uppgick kostnaderna för internrevision, som utförs av Deloitte AB, under året till 1 185 tkr (933 tkr).

Not 11 - Avskrivningar på materiella anläggningstillgångar

	2017	2016	Förändring	
			i belopp	i %
Avskrivningar enligt plan				
- inventarier	2 129	2 956	-827	-28%
- byggnader	1 173	1 172	1	0%
Summa	3 302	4 128	-826	-20%

Not 12 - Övriga rörelsekostnader

	2017	2016	Förändring	
			i belopp	i %
Realiserade förluster på anläggningstillgångar				
- inventarier	0	52	-52	-100%
Övriga rörelsekostnader	502	475	27	6%
Summa	502	527	-25	-5%

Noter till redovisningen, tkr

Not 13 - Kreditförluster netto	2017	2016
<i>Specifik nedskrivning för individuellt värderade lånefordringar</i>		
Årets bortskrivning för konstaterade kreditförluster	-41 085	-5 019
Återförda tidigare gjorda nedskrivningar för kreditförluster som i årets bokslut redovisas som konstaterade förluster	37 830	2 619
Årets nedskrivning för kreditförluster	-19 452	-26 200
Inbetalt på tidigare konstaterade kreditförluster	1 108	388
Återförda ej längre erforderliga nedskrivningar för kreditförluster	12 991	5 124
Årets nettokostnad för individuellt värderade lånefordringar	-8 608	-23 088
<i>Gruppvis nedskrivning för individuellt värderade lånefordringar</i>		
Avsättning/upplösning av gruppvis nedskrivning	1 250	4 650
<i>Gruppvis värderade homogena grupper av lånefordringar med begränsat värde och likartad kreditrisk</i>		
Årets bortskrivning för konstaterade kreditförluster	-1 557	-2 761
Avsättning/upplösning av reserv för kreditförluster	350	1 444
Inbetalt på tidigare års konstaterade kreditförluster	184	225
Årets nettokostnad för gruppvis värderade homogena lånefordringar	-1 023	-1 092
<i>Ansvarsförbindelser</i>		
Årets nettokostnad för infriande av garantier och andra eventualförbindelser	-882	-153
Värdeförändring på övertagen egendom	-1 340	-
Årets nettokostnad för kreditförluster	-10 603	-19 683
Nedskrivningar för kreditförluster hänför sig i sin helhet till fordringar på allmänheten.		
<i>Årets nettokostnad fördelad på kundsektorer</i>		
Företagssektor	-9 187	-9 939
Hushållssektor	-1 416	-9 744
- varav personliga företagare	-3 299	-2 152
Summa	-10 603	-19 683

Not 14 - Skatter	Förändring			
	2017	2016	i belopp	i %
Aktuell skatt	-65 907	-64 677	-1 230	2%
Justering av skatt hänförlig till tidigare år	-290	-67	-223	-
Uppskjuten skatt	529	823	-294	-36%
Summa	-65 668	-63 921	-1 747	3%
<i>Avstämning av effektiv skatt</i>				
Resultat före skatt	292 551	290 179		
<i>Skatteeffekter</i>				
Skatt enligt gällande skattesats	-64 361	-63 839		
Skatteeffekter				
Ej skattepliktiga intäkter	-	334		
Ej avdragsgilla kostnader	-1 545	-1 172		
Justering avseende tidigare år	-290	-67		
Förändring uppskjuten skatt	529	823		
Skattekostnad	-65 667	-63 921		
Effektiv skattesats	22,45	22,03		

Noter till redovisningen, tkr

Not 14 - Skatter - fortsättning	Ingående balans	Via resultat-räkningen	Via övrigt totalresultat	Utgående balans
<i>Förändring i uppskjuten skatt - 2017</i>				
Materiella tillgångar m.m.	-2 342	529	-	-1 813
Kassaflödessäkringar	198	-	-198	0
Summa	-2 144	529	-198	-1 813
<i>Förändring i uppskjuten skatt - 2016</i>				
Materiella tillgångar m.m.	-3 165	823	-	-2 342
Kassaflödessäkringar	515	-	-317	198
Summa	-2 650	823	-317	-2 144

Not 15 - Kassa	Förändring			
	2017	2016	i belopp	i %
Svensk valuta	15 279	16 777	-1 498	-9%
Utländsk valuta	139	2 099	-1 960	-93%
Summa	15 418	18 876	-3 458	-18%

Not 16 - Utlåning till kreditinstitut	Förändring			
	2017	2016	i belopp	i %
Svenska banker				
- svensk valuta	815 570	882 544	-66 974	-8%
- utländsk valuta	247 153	172 537	74 616	43%
Summa	1 062 723	1 055 081	7 642	1%

Not 17 - Utlåning till allmänheten	Förändring			
	2017	2016	i belopp	i %
Utlåning i svensk valuta	14 834 044	14 115 211	718 833	5%
Utlåning i utländsk valuta	242 062	210 555	31 507	15%
Summa	15 076 106	14 325 766	750 340	5%
Reserveringar för kreditförluster	-90 667	-123 638	32 971	-27%
Summa	14 985 439	14 202 128	783 311	6%

<i>Lånefordringar brutto fördelade på kundsektorer</i>				
Företagssektor	7 145 219	6 805 376	339 843	5%
Hushållssektor	7 930 887	7 520 390	410 497	5%
- varav personliga företagare	1 958 817	1 913 298	45 519	2%
Summa	15 076 106	14 325 766	750 340	5%

<i>Avgår reserveringar för kreditförluster fördelade på kundsektorer</i>				
Företagssektor				
- individuellt värderade	-28 599	-64 801	36 202	-56%
- gruppvis individuellt värderade	-21 300	-17 250	-4 050	23%
Hushållssektor				
- individuellt värderade	-28 968	-24 137	-4 831	20%
- gruppvis individuellt värderade	-6 500	-11 800	5 300	-45%
- gruppvis homogena fordringar	-5 300	-5 650	350	-6%
- varav personliga företagare	-20 841	-19 787	-1 054	5%
Summa	-90 667	-123 638	32 971	-27%

<i>Lånefordringar netto fördelade på kundsektorer</i>				
Företagssektor	7 095 320	6 723 325	371 995	6%
Hushållssektor	7 890 119	7 478 803	411 316	5%
- varav personliga företagare	1 937 976	1 893 511	44 465	2%
Summa	14 985 439	14 202 128	783 311	6%

Med utgångspunkt från låntagarnas hemvist är lånefordringarna till övervägande del geografiskt hänförliga till bankens verksamhetsområde.

Noter till redovisningen, tkr

Not 17 - Utlåning till allmänheten - (fortsättning)

	2017	2016	Förändring	
			i belopp	i %
<i>Osäkra fordringar</i>				
Osäkra fordringar	82 478	115 316	-32 838	-28%
Specifika reserveringar för individuellt värderade lånefordringar	-57 567	-88 938	31 371	-35%
Reserveringar för gruppvis värderade lånefordringar	-5 300	-5 650	350	-6%
Gruppvisa reserveringar för individuellt värderade lånefordringar*	-27 800	-29 050	1 250	-4%
Osäkra fordringar, netto	-8 189	-8 322	133	-2%

* Genom att krediterna värderas enligt ett riskklassificeringssystem utnyttjas denna riskvärdering vid avsättning för gruppvis reservering av individuellt värderade fordringar. Den baseras på krediter i riskklasserna 0-5, d.v.s. krediter med högre risk, för hushålls- respektive företagsexponeringar där del av utestående lånefordran avsätts med utgångspunkt från beräkningen av förväntade förluster. Utifrån denna aspekt klassificeras inte utestående lånebelopp som osäker fordran. Krediterna i riskklasserna 0-5 kan dock av andra skäl ingå i osäkra fordringar. Ett sådant skäl kan vara att krediten är oreglerad. En effekt av reserveringsförfarandet är således att reserveringsgraden kan överstiga 100 procent av osäkra fordringar. Riskklassificeringssystemet beskrivs närmare i not 35 Kreditriskexponering.

	Inklusive gruppvis reservering av individuellt värderade fordringar		Exklusive gruppvis reservering av individuellt värderade fordringar	
	2017	2016	2017	2016
Reserveringsgrad för osäkra fordringar, brutto	109,9%	107,2%	76,2%	82,0%
Andel osäkra fordringar, netto	-0,1%	-0,1%	0,1%	0,1%

Löpande avkastning på osäkra fordringar under räkenskapsperioden	2 386	3 497
Löpande avkastning i procent på osäkra fordringar, netto under räkenskapsperioden	6,09%	3,88%
Årlig ränta på fordringar som inte är osäkra	2,27%	2,30%
- varav i svensk valuta	2,21%	2,28%
Avkastning på total utlåning	2,26%	2,31%
- varav i svensk valuta	2,23%	2,29%

<i>Osäkra lånefordringar brutto fördelade på kundsektorer</i>	2017	2016	Förändring	
			i belopp	i %
Företagssektor	36 302	81 010	-44 708	-55%
Hushållssektor	46 176	34 306	11 870	35%
- varav personliga företagare	24 639	17 654	6 985	40%
Summa	82 478	115 316	-32 838	-28%

<i>Oreglerade lånefordringar som ingår i osäkra fordringar fördelade på kundsektorer</i>				
Företagssektor	15 200	46 079	-30 879	-67%
Hushållssektor	26 759	25 297	1 462	6%
- varav personliga företagare	14 188	12 167	2 021	17%
Summa	41 959	71 376	-29 417	-41%

<i>Åldersanalys avseende förfallna fordringar som inte är osäkra</i>				
Förfallna 5-30 dagar	714	851	-137	-16%
Förfallna 31-60 dagar	8 952	9 652	-700	-7%
Förfallna 61-90 dagar	17	1 826	-1 809	-99%
Förfallna mer än 90 dagar	34	39	-5	-13%
Summa	9 717	12 368	-2 651	-21%

Summan av lånefordringar där ränta och/eller amortering förfallit sedan minst 5 dagar, vilka inte är osäkra utgjorde 0,06% (0,09%) av utlåningen till allmänheten. Av beloppet var 97% (41%) hänförligt till hushållssektorn och 3% (59%) till företagssektorn. Av beloppen utgjordes 1 228 tkr (2 893 tkr) av krediter utan säkerhet.

Noter till redovisningen, tkr

Not 18 - Räntebärande värdepapper

<i>Nominellt värde</i>	2017	2016	Förändring	
			i belopp	i %
Värderingskategori, verkligt värde via resultaträkningen				
- Stat och statliga organ	150 000	394 000	-244 000	-62%
- Kommun m.m.	1 438 000	1 075 000	363 000	34%
- Banker	335 000	150 000	185 000	123%
- Övriga finansiella företag	990 000	890 000	100 000	11%
- Icke finansiella företag	100 000	100 000	0	0%
- Övriga svenska emittenter	1 959 000	1 350 050	608 950	45%
- Övriga utländska emittenter	45 000	-	45 000	-
Summa	5 017 000	3 959 050	1 057 950	27%

<i>Upplupet anskaffningsvärde</i>				
Värderingskategori, verkligt värde via resultaträkningen				
- Stat och statliga organ	149 827	394 391	-244 564	-62%
- Kommun m.m.	1 446 223	1 079 235	366 988	34%
- Banker	336 032	149 997	186 035	124%
- Övriga finansiella företag	999 635	900 033	99 602	11%
- Icke finansiella företag	100 050	99 965	85	0%
- Övriga svenska emittenter	1 960 247	1 330 031	630 216	47%
- Övriga utländska emittenter	45 000	-	45 000	-
Summa	5 037 014	3 953 652	1 083 362	27%

<i>Redovisat värde</i>				
Värderingskategori, verkligt värde via resultaträkningen				
- Stat och statliga organ	151 103	395 408	-244 305	-62%
- Kommun m.m.	1 451 956	1 081 960	369 996	34%
- Banker	337 374	150 194	187 180	125%
- Övriga finansiella företag	1 005 379	903 193	102 186	11%
- Icke finansiella företag	100 079	100 037	42	0%
- Övriga svenska emittenter	1 964 769	1 332 684	632 085	47%
- Övriga utländska emittenter	44 984	-	44 984	-
Summa	5 055 644	3 963 476	1 092 168	28%

Belåningsbara statsskuldförbindelser	1 603 059	1 477 368	125 691	9%
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	3 452 585	2 486 108	966 477	39%

Noterade värdepapper	5 055 644	3 963 476
Onoterade värdepapper	-	-

<i>Fördelat på typ av instrument</i>	2017			2016		
	Redovisat värde	Räntebind-ningstid år	Löptid år	Redovisat värde	Räntebind-ningstid år	Löptid år
Certifikat	1 501 844	0,20	0,20	1 180 091	0,19	0,19
Obligationer med rörlig ränta	2 679 361	0,14	2,24	2 058 140	0,12	2,43
Obligationer med fast ränta	874 439	2,18	2,21	725 245	3,06	3,12
Summa	5 055 644	0,51	1,63	3 963 476	0,68	1,89

Noter till redovisningen, tkr

Not 19 - Materiella tillgångar

			Förändring	
	2017	2016	i belopp	i %
<i>Omsättningstillgångar</i>				
Övertagen egendom				
- Mark	51	51	0	0%
Summa omsättningstillgångar	51	51	0	0%
<i>Anläggningstillgångar</i>				
- Inventarier	7 482	9 348	-1 866	-20%
- Fastigheter för den egna rörelsen	41 967	43 140	-1 173	-3%
Summa anläggningstillgångar	49 449	52 488	-3 039	-6%
Summa	49 500	52 539	-3 039	-6%

<i>Omsättningstillgångar</i>		Redovisat	Verkligt
<i>Övertagen egendom</i>	Antal	värde	värde
Obebyggd mark	1	51	51
Summa	1	51	51

Av redovisat värde på övertagna fastigheter utgör andelen internt värderade fastigheter 100 procent.

			Förändring	
	2017	2016	i belopp	i %
<i>Anläggningstillgångar</i>				
<i>Specifikation inventarier</i>				
Anskaffningsvärde vid årets ingång	38 763	41 853	-3 090	-7%
Förvärv under året	263	490	-227	-46%
Avyttringar/utrangeringar under året	-790	-3 580	2 790	-78%
Anskaffningsvärde vid årets utgång	38 236	38 763	-527	-1%
Ackumulerade avskrivningar vid årets ingång	-29 415	-29 915	500	-2%
Avyttringar/utrangeringar under året	790	3 456	-2 666	-77%
Årets avskrivningar	-2 129	-2 956	827	-28%
Ackumulerade avskrivningar vid årets utgång	-30 754	-29 415	-1 339	5%
Utgående redovisat värde	7 482	9 348	-1 866	-20%

<i>Specifikation fastigheter för egna rörelsen</i>				
Anskaffningsvärde vid årets ingång	65 958	67 914	-1 956	-3%
Avyttringar under året	-	-1 956	1 956	-100%
Anskaffningsvärde vid årets utgång	65 958	65 958	0	0%
Ackumulerade avskrivningar vid årets ingång	-22 818	-22 398	-420	2%
Avyttringar under året	-1	752	-753	-100%
Årets avskrivningar	-1 172	-1 172	0	0%
Ackumulerade avskrivningar vid årets utgång	-23 991	-22 818	-1 173	5%
Utgående redovisat värde	41 967	43 140	-1 173	-3%

Taxeringsvärde	81 138	81 138	0	0%
- varav mark	19 854	19 854	0	0%

Not 20 - Övriga tillgångar

			Förändring	
	2017	2016	i belopp	i %
Positivt värde på derivatinstrument	22 736	20 169	2 567	13%
Tillgodohavande på skattekonto	166 653	237 788	-71 135	-30%
Övriga tillgångar	12 252	11 162	1 090	10%
Summa	201 641	269 119	-67 478	-25%

Not 21 - Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

			Förändring	
	2017	2016	i belopp	i %
Upplupna räntor	10 412	10 007	405	4%
Upplupna provisionsintäkter	65 923	62 916	3 007	5%
Förutbetalda kostnader	3 660	3 691	-31	-1%
Summa	79 995	76 614	3 381	4%

Noter till redovisningen, tkr

Not 22 - Skulder till kreditinstitut

			Förändring	
	2017	2016	i belopp	i %
Svenska banker				
- i svensk valuta	-	-	-	-
- i utländsk valuta	212 318	190 254	22 064	12%
Övriga kreditinstitut				
- i svensk valuta	83 656	29 306	54 350	185%
Clearingskulder	4	-	4	-
Summa	295 978	219 560	76 418	35%

Not 23 - In- och upplåning från allmänheten

			Förändring	
	2017	2016	i belopp	i %
Inlåning i svensk valuta	16 026 738	14 423 105	1 603 633	11%
Inlåning i utländsk valuta	273 333	189 249	84 084	44%
Postväxlar m.m.	20 323	37 149	-16 826	-45%
Summa	16 320 394	14 649 503	1 670 891	11%

<i>Fördelning på kundsektorer</i>				
Offentlig sektor	74 887	30 734	44 153	144%
Företagssektor	4 396 433	3 684 648	711 785	19%
Hushållssektor	11 849 074	10 934 121	914 953	8%
- varav personliga företagare	2 055 326	1 928 803	126 523	7%
Summa	16 320 394	14 649 503	1 670 891	11%

Not 24 - Emitterade värdepapper

			Förändring	
	2017	2016	i belopp	i %
Seniora obligationer	2 485 000	2 600 000	-115 000	-4%
Summa	2 485 000	2 600 000	-115 000	-4%

<i>Förändringar under perioden</i>	jan-dec 2017	jan-dec 2016		
Emitterat	450 000	400 000		
Återköpt	-415 000	-316 000		
Förfallet	-150 000	-17 000		
Förändring	-115 000	67 000		

Obligationerna är emitterade under bankens MTN-program (Medium Term Note), inom vilket banken löpande kan uppta lån uppgående till sammanlagt 5 000 mkr.

Not 25 - Övriga skulder

			Förändring	
	2017	2016	i belopp	i %
Negativt värde på derivatinstrument	20 640	18 824	1 816	10%
Upplupna räntekostnader på swappar	-	468	-468	-100%
Preliminärskatt räntor	4 237	4 754	-517	-11%
Anställdas källskattemedel	2 242	2 115	127	6%
Övriga skulder	13 880	15 887	-2 007	-13%
Summa	40 999	42 048	-1 049	-2%

Not 26 - Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

			Förändring	
	2017	2016	i belopp	i %
Upplupna räntor	3 378	4 578	-1 200	-26%
Övriga förutbetalda intäkter	12 537	11 099	1 438	13%
Upplupna personalkostnader	18 997	19 104	-107	-1%
Övriga upplupna kostnader	6 155	5 890	265	4%
Summa	41 067	40 671	396	1%

Noter till redovisningen, tkr

Not 27 - Avsättningar

	2017	2016	Förändring	
			i belopp	i %
Avsättning för pensioner				
Inom allmän pensionsplan	1 010	1 046	-36	-3%
Direktpension (inkl. särskild löneskatt)	10 899	9 169	1 730	19%
Andra avsättningar				
Garantier och andra åtaganden	1 800	1 050	750	71%
Summa	13 709	11 265	2 444	22%

De anställda i banken omfattas av en förmånsbaserad pensionsplan benämnd BTP, som innebär att den anställda garanteras en livslång pension som motsvarar en viss procentuell andel av lönen. Planen omfattar flera arbetsgivare. Pensionen innefattar ålderspension, sjukpension samt efterlevandepension. Undantagna från detta är de personer i ledande ställning, som framgår av not 9 avseende personalkostnader, vilka har avgiftsbestämda pensionsplaner. Såväl nämnda förmånsbaserade som avgiftsbestämda pensioner tryggas genom köp av pensionsförsäkringar. För verkställande direktören har banken också gjort en pensionsutfästelse som är avgiftsfinansierad genom inbetalning till en pantförskriven kapitalförsäkring, s.k. direktpension. I not 9 redovisas de villkor som gäller för inbetalning. Storleken på framtida utbetalningar samt löneskatter följer utvecklingen av värdet på kapitalförsäkringen.

Banken har dock ett äldre pensionsåtagande avseende en tidigare verkställande direktör för vilket avsättning skett och där banken löpande utbetalar pension.

Förändring av icke fonderad förmånsbaserad förpliktelse inom allmän pensionsplan

	2017	2016	Förändring	
			i belopp	i %
Ingående förpliktelse	1 046	1 140	-94	-8%
Utbetald pension	-182	-186	4	-2%
Aktuariell vinst eller förlust	146	92	54	59%
Utgående förpliktelse	1 010	1 046	-36	-3%

Not 28 - Eget kapital

	2017	2016	Förändring	
			i belopp	i %
<i>Bundet eget kapital</i>				
Aktiekapital (2 000 000 aktier)	200 000	200 000	0	0%
Reservfond	131 679	131 679	0	0%
Summa bundet eget kapital	331 679	331 679	0	0%

Fritt eget kapital

	2017	2016	Förändring	
			i belopp	i %
Fond för verkligt värde	0	-700	700	-100%
Balanserad vinst	1 687 654	1 511 396	176 258	12%
Årets resultat	226 883	226 258	625	0%
Summa fritt eget kapital	1 914 537	1 736 954	177 583	10%

Summa	2 246 216	2 068 633	177 583	9%
-------	-----------	-----------	---------	----

Aktiekapitalets fördelning/ägarandel	Serie	Antal	Belopp	Andel av kap/röster
Ägare				
Sparbanksstiftelsen Sjuhärad	A	1 010 000	101 000	50,50%
Swedbank AB (publ)	A	250 000	25 000	12,50%
Swedbank AB (publ)	B	700 000	70 000	35,00%
Vinstandelsstiftelsen Sporren	A	40 000	4 000	2,00%
Summa		2 000 000	200 000	100,00%

Nominellt värde per aktie är 100 kronor.

För avstämning av eget kapital hänvisas till Rapport över förändringar i eget kapital.

Noter till redovisningen, tkr

Not 29 - Eventualförbindelser

	2017	2016	Förändring	
			i belopp	i %
Garantiförbindelser				
- Garantier för remburs	28 677	75 373	-46 696	-62%
- Kreditgarantier	273 607	242 439	31 168	13%
- Övriga garantier	255 840	254 162	1 678	1%
Summa	558 124	571 974	-13 850	-2%

Utöver vad som ovan angivits förmedlar banken bolån till Swedbank Hypotek genom ett intäktsdelningsavtal, d.v.s. banken erhåller viss del av låne-marginalen. Banken garanterar i gengäld kundernas åtagande, vilket innebär att banken står för de kreditförluster som kan uppstå. Det totala kreditförlustbeloppet är dock maximerat och kan inte överstiga respektive års provision som banken erhåller för sin förmedling.

Not 30 - Åtaganden

	2017	2016	Förändring	
			i belopp	i %
Outnyttjad del av beviljade räkningskrediter	1 725 565	1 871 189	-145 624	-8%
Lånelöften	1 290 811	1 096 794	194 017	18%
Summa	3 016 376	2 967 983	48 393	2%

Not 31 - Ställda säkerheter

	2017	2016	Förändring	
			i belopp	i %
I form av ställda säkerheter för egna skulder och avsättningar				
Kapitalförsäkring för pensionsåtaganden	12 771	7 379	5 392	73%
Summa	12 771	7 379	5 392	73%

Not 32 - Operationell leasing

	2017	2016	Förändring	
			i belopp	i %
2017	-	1 640	-1 640	-100%
2018	1 728	1 508	220	15%
2019	1 456	1 250	206	16%
2020	1 242	1 086	156	14%
2021	339	335	4	1%
Summa	4 765	5 819	-1 054	-18%

Hyreskostnader och leaseavgifter uppgick under 2017 till 1 790 tkr och under 2016 till 1 779 tkr.

Operationell leasing är främst hänförlig till för verksamheten normala avtal avseende kontorslokaler och bilar. Villkoren i avtalen följer normal praxis. I tabellen ovan redovisas hur de framtida minimileaseavgifterna avseende icke uppsägningsbara avtal fördelar sig över tid.

Noter till redovisningen, tkr

Not 33 - Derivatinstrument

Vid utgången av 2017	Ränterelaterade kontrakt				Valutakursrelaterade kontrakt			
Instrument med positiva verkliga värden eller värde noll	Verkligt värde	Redovisat värde	Nom. värde	Tillägg omräknat belopp	Verkligt värde	Redovisat värde	Nom. värde	Tillägg omräknat belopp
Terminer	-	-	-	-	22 736	22 736	1 006 855	10 914
Summa positiva värden	-	-	-	-	22 736	22 736	1 006 855	10 914
Instrument med negativa verkliga värden								
Swappar, säkringsredovisade	-	-	-	-	-	-	-	-
Terminer	-	-	-	-	20 640	20 640	1 006 855	10 914
Summa negativa värden	-	-	-	-	20 640	20 640	1 006 855	10 914
Totalt	-	-	-	-	2 096	2 096	2 013 710	21 828
Netto - verkligt värde	Ränterelaterade kontrakt				Valutakursrelaterade kontrakt			
	Brutto		Netto		Brutto		Netto	
Fordran på kunder	-		-		15 473		12 158	
Skulder till kunder	-		-		-6 890		-3 575	
Fordran på Swedbank	-		-		7 263		0	
Skuld till Swedbank	-		-		-13 750		-6 487	
Netto	-		-		2 096		2 096	
	Ränterelaterade kontrakt				Valutakursrelaterade kontrakt			
Nominella värden fördelade på löptid	<=3 mån	3 mån - 12 mån	1 -5 år	5 - 10 år	<=3 mån	3 mån - 12 mån	1 -5 år	5 - 10 år
Swappar	-	-	-	-	-	-	-	-
Terminer	-	-	-	-	649 674	1 321 748	42 288	-
Summa	-	-	-	-	649 674	1 321 748	42 288	-
Vid utgången av 2016	Ränterelaterade kontrakt				Valutakursrelaterade kontrakt			
Instrument med positiva verkliga värden eller värde noll	Verkligt värde	Redovisat värde	Nom. värde	Tillägg omräknat belopp	Verkligt värde	Redovisat värde	Nom. värde	Tillägg omräknat belopp
Terminer	-	-	-	-	20 169	20 169	787 092	10 583
Summa positiva värden	-	-	-	-	20 169	20 169	787 092	10 583
Instrument med negativa verkliga värden								
Swappar, säkringsredovisade	898	898	26 000	-	-	-	-	-
Terminer	-	-	-	-	17 926	17 926	728 376	9 845
Summa negativa värden	898	898	26 000	-	17 926	17 926	728 376	9 845
Totalt	-898	-898	26 000	-	2 243	2 243	1 515 468	20 428
Netto - verkligt värde	Ränterelaterade kontrakt				Valutakursrelaterade kontrakt			
	Brutto		Netto		Brutto		Netto	
Fordran på kunder	-		-		8 684		7 071	
Skulder till kunder	-		-		-10 222		-8 609	
Fordran på Swedbank	-		-		11 485		3 782	
Skuld till Swedbank	-898		-898		-7 703		-	
Netto	-898		-898		2 244		2 244	
	Ränterelaterade kontrakt				Valutakursrelaterade kontrakt			
Nominella värden fördelade på löptid	<=3 mån	3 mån - 12 mån	1 -5 år	5 - 10 år	<=3 mån	3 mån - 12 mån	1 -5 år	5 - 10 år
Swappar	6 000	20 000	-	-	-	-	-	-
Terminer	-	-	-	-	595 148	788 490	131 830	-
Summa	6 000	20 000	-	-	595 148	788 490	131 830	-

Ränteswappar används i affärsverksamheten för att säkra ränterisken vid utlåning till bunden ränta.

Även valutaterminer utnyttjas i den löpande affärsverksamheten där banken är motpart mot kund. För att valutarisk inte skall uppstå för banken täcks dessa åtaganden, via en automatiserad rutin, genom omvända terminsaffärer mot Swedbank AB (publ).

Banken har per balansdagen inga derivat som uppfyller kraven för nettoredovisning i balansräkningen (d.v.s. att såväl legal kvittningsrätt som avsikt att reglera derivaten netto förligger). Verkligt värde brutto avser bokfört värde på derivat enligt balansräkningen. Verkligt värde netto avser exponeringen från derivatkontrakt efter hänsyn tagen till kvittningsrätt vid en obeståndssituation.

Noter till redovisningen, tkr

Not 34 - Kapitaltäckning

Kapitalbas enligt CRR	2017	2016
Primärt kapital		
Eget kapital	2 246 216	2 068 633
Tillkommer		
Värdeförändringar på kassaflödessäkringar	-	898
Avgår:		
Styrelsens förslag till aktieutdelning	-65 000	-50 000
Uppskjuten skattefordran	-	-198
Ytterligare värdejustering	-5 099	-4 002
IRK-reserveringar underskott	-45 041	-41 980
Summa kärnprimärkapital	2 131 076	1 973 351
Övrigt primärt kapital	-	-
Summa primärt kapital	2 131 076	1 973 351
Supplementärt kapital	-	-
Summa total kapitalbas	2 131 076	1 973 351
Särskilda uppgifter		
Förväntade förlustbelopp enligt IRK	-135 708	-165 618
Totala reserveringar	90 667	123 638
IRK-reserveringar underskott (-)	-45 041	-41 980

Kapitalkrav (pelare I)

Kapitalkrav för kreditrisker	707 337	670 513
Kreditvärdighetsjusteringsrisk	307	380
Kapitalkrav för operativa risker	61 816	61 504
Summa kapitalkrav enligt pelare I	769 460	732 397

Kapitaltäckningsanalys

Riskvägt belopp	9 618 250	9 154 963
Kapitalbas	2 131 076	1 973 351
Varav primärt kapital	2 131 076	1 973 351
Kapitalkrav	769 460	732 397
Överskott av kapital	1 361 616	1 240 954
Total kapitalrelation	22,16%	21,55%
Primärkapitalrelation	22,16%	21,55%
Kärnprimärkapitalrelation	22,16%	21,55%
Bruttosoliditet	9,22%	9,26%

Kapitaltäckning beräknad enligt övergångsreglerna för Basel I

Kapitalbas enligt golvregler	2 176 117	2 015 331
Kapitalkrav enligt golvregler	955 156	876 340
Överskott av kapital enligt golvregler	1 220 961	1 138 991
Kärnprimärkapitalrelation med hänsyn till golvregler	18,23%	18,40%
Primärkapitalrelation med hänsyn till golvregler	18,23%	18,40%
Total kapitalrelation med hänsyn till golvregler	18,23%	18,40%

Enligt övergångsreglerna ska kreditrisker beräknas enligt de gamla Basel I-regelverket. Kapitalkravet ska, enligt de s.k. golvreglerna, upptas till lägst 80% av detta värde. I gengäld ska kapitalbasen inte belastas med förväntade förluster.

Noter till redovisningen, tkr

Not 34 - Kapitaltäckning - (fortsättning)

Specifikation av kapitalkrav för kreditrisker per 2017-12-31					
Typ av exponering	Exponering	Risk-vikt	Riskvägt belopp	Kapital-krav	Förväntat för-lustbelopp
Enligt IRK-metoden					
Institutsexponeringar	2 634 787	20%	520 588	41 647	572
Företagsexponeringar	9 413 600	63%	5 961 038	476 883	55 417
Hushållsexponeringar	11 126 202	21%	2 295 138	183 611	79 719
Enligt schablonmetoden					
Exponeringar mot stat och kommun	1 807 025	0%	-	-	-
Motpartslösa exponeringar	65 074	100%	64 950	5 196	-
Summa kapitalkrav för kreditrisker	25 046 688	35%	8 841 713	707 337	135 708
Medelvolymer under året					
Typ av exponering	Exponering	Risk-vikt	Riskvägt belopp	Kapital-krav	
Enligt IRK-metoden					
Institutsexponeringar	2 285 485	20%	449 925	35 994	
Företagsexponeringar	9 214 818	64%	5 934 138	474 731	
Hushållsexponeringar	10 814 941	20%	2 211 913	176 953	
Enligt schablonmetoden					
Exponeringar mot stat och kommun	1 678 320	0%	-	-	
Motpartslösa exponeringar	69 551	98%	68 475	5 478	
Summa kapitalkrav för kreditrisker	24 063 115	36%	8 664 450	693 156	
Fördelning av exponering					
Poster i balansräkningen	21 450 360				
Ansvarsförbindelser och åtaganden	3 574 500				
Derivatinstrument - tillägg omräknat belopp	21 828				
Summa exponering	25 046 688				

Specifikation av kapitalkrav för operativa risker per 2017-12-31				
Enligt schablonmetoden				
Typ av verksamhet	Intäkts-indikator	Procent-sats	Kapital-krav	Riskvägt belopp
Hushållsbank	363 623	12%	43 635	545 438
Storkundsbank	121 208	15%	18 181	227 263
Summa kapitalkrav för operativa risker	484 831	13%	61 816	772 701

För fastställande av det lagstadgade kapitalkravet gäller *Capital requirements regulation and directive* (CRR samt CRD 4) samt, avseende direktivet CRD 4, efterföljande svensk lagstiftning bl.a. rörande tillsyn samt krav på kapitalbuffertar. Reglerna syftar till att stärka finansiella instituts förmåga att klara förluster och hantera turbulenta perioder på de finansiella marknaderna. Ytterst syftar det till att skydda bankens kunder. Reglerna innebär att kapitalbasen med marginal ska täcka de föreskrivna minimikapitalkraven för kreditrisker, marknadsrisker och operativa risker (Pelare I). Därutöver ska den täcka de ytterligare risker banken identifierat i verksamheten i enlighet med den interna kapitalutvärderingen (Pelare II). Kapitalbasen består av det egna kapitalet bortsett från orealiserade värdeförändringar till följd av kassaflödessäkringar. Från kapitalbasen avgår bl.a. förväntade förlust-belopp enligt det interna riskklassificeringssystemet (IRK) till den del dessa inte täcks av reserveringar för befarade kreditförluster. Till kapitalbasen får också räknas eventuella upptagna förlagslån givet att dessa uppfyller ett antal förutsättningar.

Det lagstadgade kapitalkravet på 8 procent enligt pelare I, eller för bankens del 769 mkr, är uppfyllt genom att kapitalbasen uppgår till 2 131 mkr. Bankens egna kapital överstiger också, med god marginal, kravet på startkapital på 5 mkr euro enligt Lag ((2004:297) om bank- och finansierings-rörelse.

Kapitalrelationer och buffertar	Pelare I	Pelare II*	Buffert-krav**	Summa
Kärnprimärkapital	4,5%	2,6%	4,5%	11,6%
Primärt kapital	6,0%	2,6%	4,5%	13,1%
Kapitalbas	8,0%	2,6%	4,5%	15,1%

*) I Pelare II utgörs av det specifika institutets bedömning av kapitalbehov som inte fångas in i Pelare I. Det kan bl.a. handla om olika former av kon-centrationsrisker, t.ex. namnkoncentrationer i kreditportföljen eller geografisk koncentration. Det förligger vidare ett riskviktsgolv avseende bolån, vilket innebär att den genomsnittliga riskvikten beräknad med IRK-metoden inte får underskrida 25 procent.

**) Kapitalkonserveringsbufferten infördes den 8 september 2014 och kravet uppgår till 2,5 procent och täckas av kärnprimärkapital. Den 2 juli 2015 infördes också konkracykliskt buffertkrav uppgående till 1,0 procent, vilket senare höjts till 2,0 procent. Även detta ska täckas av kärnprimärkapital.

Noter till redovisningen, tkr

Not 34 - Kapitaltäckning - (fortsättning)

Specifikation av kapitalkrav för kreditrisker per 2016-12-31					
Typ av exponering	Exponering	Risk-vikt	Riskvägt belopp	Kapital-krav	Förväntat för-lustbelopp
Enligt IRK-metoden					
Institutsexponeringar	2 292 937	18%	419 600	33 568	395
Företagsexponeringar	8 753 107	66%	5 796 225	463 698	91 696
Hushållsexponeringar	10 326 904	20%	2 097 600	167 808	73 527
Enligt schablonmetoden					
Exponeringar mot stat och kommun	1 757 351	0%	-	-	-
Motpartslösa exponeringar	67 919	100%	67 988	5 439	-
Summa kapitalkrav för kreditrisker	23 198 218	36%	8 381 413	670 513	165 618
Medelvolymer under året					
Typ av exponering	Exponering	Risk-vikt	Riskvägt belopp	Kapital-krav	
Enligt IRK-metoden					
Institutsexponeringar	2 089 034	18%	372 138	29 771	
Företagsexponeringar	8 895 136	66%	5 830 813	466 465	
Hushållsexponeringar	10 123 108	21%	2 111 438	168 915	
Enligt schablonmetoden					
Exponeringar mot stat och kommun	1 488 056	0%	-	-	
Motpartslösa exponeringar	72 103	99%	71 588	5 727	
Summa kapitalkrav för kreditrisker	22 667 437	37%	8 385 975	670 878	
Fördelning av exponering					
Poster i balansräkningen	19 637 833				
Ansvarsförbindelser och åtaganden	3 539 957				
Derivatinstrument - omräknade belopp	20 428				
Summa exponering	23 198 218				

Specifikation av kapitalkrav för operativa risker per 2016-12-31				
Enligt schablonmetoden				
Typ av verksamhet	Intäkts-indikator	Procent-sats	Kapital-krav	Riskvägt belopp
Hushållsbank	361 788	12%	43 415	542 688
Storkundsbank	120 596	15%	18 089	226 113
Summa kapitalkrav för operativa risker	482 384	13%	61 504	768 801

Kapitalrelationer och buffertar	Pelare I	Pelare II	Kapitalkon-serverings-buffert	Summa
Kärnprimärkapital	4,5%	2,2%	4,0%	10,7%
Primärt kapital	6,0%	2,2%	4,0%	12,2%
Kapitalbas	8,0%	2,2%	4,0%	14,2%

Ytterligare upplysningar kring kapitaltäckning samt riskhantering framgår av respektive avsnitt i förvaltningsberättelsen.

Banken har en plan för kapitalbasens storlek och sammansättning. Översyn och utvärdering av planen och de fastställda målen utgör en inte-grerad del av verksamheten och sker löpande under året. Planen baseras på:

- bankens riskpolicy
- fastställda toleransnivåer
- omvärldsförändringar
- identifierade risker i enlighet med den interna kapitalutvärderingen
- scenarioanalyser och löpande stresstester
- förväntad utlåningsexpansion
- finansieringsmöjligheter
- konkurrenternas kapitaltäckningssituation
- regelförändringar

Bankens överordnade finansiella mål är att bankens kapitalrelation ska överstiga den hos var och en av de fyra svenska börsnoterade bankerna. För att kunna göra en relevant jämförelse, som inte påverkas av att bankerna använder egna riskmodeller och olika beräkningsmetoder, görs jämförelen med hjälp av en neutral beräkning i form av Standard & Poor’s metodik för beräkning av Risk Adjusted Capital Ratio. Beräkningen genomförs i sam-band med Standard & Poor’s ratingprocess hos respektive bank.

Noter till redovisningen, tkr

Not 35 - Kreditriskexponering

Kreditkvalitet							
Utlåning till allmänheten fördelad på riskklasser enligt det interna riskklassificeringssystemet (IRK)							
	RFF-klass	RFF-intervall		Vid utgången av 2017		Vid utgången av 2016	
		högst risk	lägst risk	Kredit-exponering	Andel av utlåningen	Kredit-exponering	Andel av utlåningen
Retail - hushåll							
Osäkra	99		100,00%	5 784	0,04%	-7 281	-0,05%
Högre risk	0-5	38,40%	6,78%	100 339	0,67%	101 914	0,72%
Medel risk	6-10	4,80%	1,20%	641 321	4,28%	730 036	5,14%
Låg risk	11-21	0,85%	0,03%	7 001 109	46,71%	6 654 134	46,86%
Summa retail - hushåll				7 748 553	51,70%	7 478 803	52,67%
Retail - företag							
Osäkra	99		100,00%	5 250	0,04%	4 109	0,03%
Högre risk	0-5	38,40%	6,78%	109 291	0,73%	60 711	0,43%
Medel risk	6-10	4,80%	1,20%	493 651	3,29%	509 017	3,58%
Låg risk	11-21	0,85%	0,03%	551 116	3,68%	568 198	4,00%
Summa retail - företag				1 159 308	7,74%	1 142 035	8,04%
Corporate							
Osäkra	99		100,00%	-19 223	-0,13%	-5 150	-0,04%
Högre risk	0-5	38,40%	6,78%	178 846	1,19%	84 423	0,59%
Medel risk	6-10	4,80%	1,20%	2 019 384	13,48%	2 542 661	17,90%
Låg risk	11-21	0,85%	0,03%	3 898 571	26,02%	2 959 356	20,84%
Summa corporate				6 077 578	40,56%	5 581 290	39,29%
Totalt							
Osäkra	99		100,00%	-8 189	-0,05%	-8 322	-0,06%
Högre risk	0-5	38,40%	6,78%	388 476	2,59%	247 048	1,74%
Medel risk	6-10	4,80%	1,20%	3 154 356	21,05%	3 781 714	26,62%
Låg risk	11-21	0,85%	0,03%	11 450 796	76,41%	10 181 688	71,70%
Summa lånefordringar				14 985 439	100,00%	14 202 128	100,00%

Utlåningen till allmänheten åsätts i det interna riskklassificeringssystemet en rating som bl.a. översätts i en RFF-klass (Risk För Fallissemang), som motsvarar de historiska sannolikheterna för ett fallissemang. Tabellen visar hur utlåningen fördelar sig i grupper av olika RFF-klasser. I kolumnen RFF-intervall visas den lägsta respektive den högsta sannolikheten för fallissemang baserat på historiska erfarenheter. Intervallat skall tolkas som att t.ex. i gruppen med låg risk motsvaras klass 11 av 0,85 procents risk för ett fallissemang medan klass 21 motsvaras av 0,03 procents risk. De mellanliggande klasserna fördelas på sannolikheter mellan dessa båda tal.

I IRK-modellen sker en uppdelning mellan, i detta fall, *Retail* och *Corporate*. Den förstnämnda grupperingen innehåller förutom hushåll även företagsengagemang med kreditvolymen upp till 5 mkr samt under vissa förutsättningar företagsengagemang på högre belopp där säkerställande sker med fastighetspant. Grupperingen Corporate innehåller övriga företagsengagemang.

Gruppvis reservering avseende individuellt värderade fordringar har i tabellen ovan avräknats från osäkra inom Retail, Retail - Företag samt från osäkra inom Corporate.

Branschfördelning							
Utlåning till allmänheten fördelad på väsentliga branscher							
	Andel av utlåningen				Förändring		
	2017	2016	2017	2016	belopp		%
Fastighet	25,3%	25,5%	3 791 929	3 618 851	173 078		5%
Handel	6,9%	8,0%	1 033 636	1 135 539	-101 903		-9%
Tillverkningsindustri	3,9%	4,7%	577 319	664 533	-87 214		-13%
Bygg	3,2%	3,6%	484 415	515 929	-31 514		-6%
Jord- och skogsbruk	6,2%	6,2%	933 883	881 735	52 148		6%
Transport	0,9%	1,0%	129 727	145 331	-15 604		-11%
Hälsovård och skola	1,3%	1,3%	195 193	183 664	11 529		6%
Hotell och restaurang	0,3%	0,3%	43 781	39 447	4 334		11%
Annan företagsverksamhet	10,6%	8,0%	1 595 647	1 141 135	454 512		40%
Hushåll samt övrigt*	41,4%	41,4%	6 199 909	5 875 964	323 945		6%
Summa	100,0%	100,0%	14 985 439	14 202 128	783 311		6%

*Personliga företagare som vid fördelning på sektorer ingår i hushållssektorn har i tabellen ovan fördelats på sin respektive bransch.

Noter till redovisningen, tkr

Not 35 - Kreditriskexponering - (fortsättning)

Kreditriskexponering			
Utlåning till allmänheten samt ansvarsförbindelser fördelade med hänsyn till typ av ställd säkerhet	I balans-räkningen	Utanför balans-räkningen	Totalt
Statlig och kommunal borgen	117 757	31 698	149 455
Säkerhet av kreditinstitut	14 401	7 342	21 743
Pantbrev i:			
- villa, fritidsfastighet eller bostadsrätt	5 959 394	755	5 960 149
- flerfamiljsfastighet	1 116 423	-	1 116 423
- jordbruksfastighet	918 868	3 191	922 059
- andra näringsfastigheter	2 677 744	19 629	2 697 373
Företagshypotek	1 425 088	182 181	1 607 269
Övriga inkl. krediter utan säkerhet	2 755 764	313 328	3 069 092
Summa	14 985 439	558 124	15 543 563

Utlåning till kreditinstitut			
Banker	1 062 723	-	1 062 723
Summa	1 062 723	-	1 062 723

Räntebärande värdepapper*			
AAA	2 008 824	-	2 008 824
AA+	631 422	-	631 422
AA	75 007	-	75 007
AA-	176 127	-	176 127
A	302 052	-	302 052
A-	405 605	-	405 605
BBB+	231 064	-	231 064
BBB	319 591	-	319 591
BB+	100 112	-	100 112
Saknar officiell rating	805 840	-	805 840
Summa	5 055 644	-	5 055 644

Övriga poster i balansräkningen			
Poster exklusive verkligt värde på derivat	323 818	-	323 818
Summa	323 818	-	323 818

Derivat (omräknat belopp)			
Banker	7 263	10 914	18 177
Företagshypotek	15 473	10 914	26 387
Summa	22 736	21 828	44 564

Åtaganden			
Outnyttjad del av beviljade krediter	-	1 725 565	1 725 565
Lånelöften	-	1 290 811	1 290 811
Summa	-	3 016 376	3 016 376

Total kreditriskexponering	21 450 360	3 596 328	25 046 688
----------------------------	------------	-----------	------------

*) Räntebärande värdepapper klassificerade efter kreditvärderingsinstitutet Standard & Poor's rating (kreditbetyg).

Noter till redovisningen, tkr

Not 37 - Löptider för tillgångar och skulder

Återstående kontraktuell löptid (redovisat värde)

Vid utgången av 2017

	Vid					Utan		Genom- snitt
Tillgångar	anfordran	<= 3 mån	3-12 mån	1-5 år	> 5 år	löptid	Totalt	
Kassa	-	-	-	-	-	15 418	15 418	-
Utlåning till kreditinstitut	1 058 723	4 000	-	-	-	-	1 062 723	0,00 år
Utlåning till allmänheten*	154 394	466 113	2 485 769	4 100 311	7 778 852	-	14 985 439	6,86 år
Räntebärande värdepapper**	-	1 696 380	753 392	2 605 872	-	-	5 055 644	1,63 år
Övriga tillgångar**	-	-	-	-	-	331 136	331 136	-
Summa tillgångar	1 213 117	2 166 493	3 239 161	6 706 183	7 778 852	346 554	21 450 360	

Skulder och eget kapital

Skulder till kreditinstitut	83 660	-	-	156 086	56 232	-	295 978	3,21 år
In- och upplåning från allmänheten	16 275 501	44 429	464	0	-	-	16 320 394	0,00 år
Emitterade värdepapper	-	-	785 000	1 700 000	-	-	2 485 000	1,68 år
Övriga skulder**	-	-	-	-	-	102 772	102 772	-
Eget kapital	-	-	-	-	-	2 246 216	2 246 216	-
Summa skulder och eget kapital	16 359 161	44 429	785 464	1 856 086	56 232	2 348 988	21 450 360	

Vid utgången av 2016

	Vid					Utan		Genom- snitt
Tillgångar	anfordran	<= 3 mån	3-12 mån	1-5 år	> 5 år	löptid	Totalt	
Kassa	-	-	-	-	-	18 876	18 876	-
Utlåning till kreditinstitut	1 055 081	-	-	-	-	-	1 055 081	0,00 år
Utlåning till allmänheten*	98 771	540 126	2 319 064	3 944 192	7 299 975	-	14 202 128	6,71 år
Räntebärande värdepapper**	-	1 019 757	498 113	2 370 506	75 100	-	3 963 476	1,89 år
Övriga tillgångar**	-	-	-	-	-	398 272	398 272	-
Summa tillgångar	1 153 852	1 559 883	2 817 177	6 314 698	7 375 075	417 148	19 637 833	

Skulder och eget kapital

Skulder till kreditinstitut	29 306	4 051	8 608	31 976	145 619	-	219 560	4,56 år
In- och upplåning från allmänheten	14 552 430	94 350	2 724	-	-	-	14 649 504	0,00 år
Emitterade värdepapper	-	-	500 000	2 100 000	-	-	2 600 000	2,18 år
Övriga skulder**	-	-	-	-	-	100 137	100 137	-
Eget kapital	-	-	-	-	-	2 068 632	2 068 632	-
Summa skulder och eget kapital	14 581 736	98 401	511 332	2 131 976	145 619	2 168 769	19 637 833	

*För det fall inte annat avtalats med låntagaren har banken, i enlighet med allmänna villkor för företagskrediter, rätten att säga upp lån till återbetalning inom ett år.

**Alla värden i uppställningarna ovan redovisas till nominella värden förutom räntebärande värdepapper samt derivat redovisade under övriga tillgångar respektive övriga skulder. De redovisas istället till verkliga värden.

Noter till redovisningen, tkr

Not 38 - Likviditet och finansiering

Tillgänglig likviditet	2017	2016	Förändring	
			i belopp	i %
Kassa och tillgodohavande i bank*	1 078 137	1 073 957	4 180	0%
Stats- och kommunförbindelser	1 603 059	1 477 368	125 691	9%
Säkerställda obligationer	1 005 379	903 194	102 185	11%
Summa likviditetsreserv	3 686 575	3 454 519	232 056	7%
Andra räntebärande värdepapper	2 447 206	1 582 915	864 291	55%
Summa	6 133 781	5 037 434	1 096 347	22%

Fördelning på löptid - likviditet

Vid anfordran	1 074 137	1 073 958	179	0%
Inom 3 månader**	1 700 380	1 019 756	680 624	67%
3 - 12 månader**	753 392	498 114	255 278	51%
1 - 5 år**	2 605 872	2 370 506	235 366	10%
> 5 år**	-	75 100	-75 100	-100%
Summa	6 133 781	5 037 434	1 096 347	22%

*) Inneliggande kontanta medel samt tillgodohavande på konto hos Swedbank med avdrag för clearingskulder.

**) Räntebärande värdepapper kan säljas och likvid erhålls senast inom 3 bankdagar.

Andra likviditetsskapande åtgärder

Outnyttjad räkningskredit	500 000	500 000	0	0%
Ram MTN-program	5 000 000	5 000 000	0	0%
- varav emitterade värdepapper	-2 485 000	-2 600 000	115 000	-4%
Summa	3 015 000	2 900 000	115 000	4%

Finansieringskällor

Skulder till kreditinstitut	295 978	219 560	76 418	35%
Inlåning från allmänheten	16 320 394	14 649 503	1 670 891	11%
Emitterade värdepapper	2 485 000	2 600 000	-115 000	-4%
Summa	19 101 372	17 469 063	1 632 309	9%

Fördelning på löptid - finansiering

Vid anfordran	16 359 161	14 581 735	1 777 426	12%
Inom 3 månader	44 429	98 401	-53 972	-55%
3 - 12 månader	785 464	511 332	274 132	54%
1 - 5 år	1 856 086	2 131 977	-275 891	-13%
> 5 år	56 232	145 618	-89 386	-61%
Summa	19 101 372	17 469 063	1 632 309	9%

Noter till redovisningen, tkr

Not 38 - Likviditet och finansiering - (fortsättning)

Likviditetstäckningsgrad (LCR)	2017	2016	Förändring	
			i belopp	i %
Likvida tillgångar nivå 1	1 729 738	1 507 149	222 589	15%
Likvida tillgångar nivå 2	841 225	664 333	176 892	27%
Summa likvida tillgångar*	2 570 963	2 171 482	399 481	18%
Simulerade flöden från inlåning**	1 767 844	1 433 087	334 757	23%
Kontrakterade flöden från upplåning	-	-	-	-
Övriga kassautflöden	207 518	214 595	-7 077	-3%
Summa kassautflöden	1 975 362	1 647 682	327 680	20%
Kontrakterade flöden från utlåning	1 824 202	1 747 091	77 111	4%
Övriga kassainflöden	-	-	-	-
Summa kassainflöden	1 824 202	1 747 091	77 111	4%
Begränsning av inflöden	-342 680	-511 330	168 650	-33%
Kassautflöde (lägst 25 procent av utflöde)***	493 840	411 921	81 919	20%
Likviditetstäckningsgrad****	521%	527%		

*) Likvida tillgångar, benämnda som nivå 1, utgörs av kassa, stats- och kommunförbindelser. I nivå 2 redovisas säkerställda bostadsobligationer efter viss värdereduktion. Nivå 2 får dock maximalt utgöra 40 procent av summa likvida tillgångar.

**) Kassautflödet bygger på en modellering av framför allt inlåning enligt en modell fastställd av Finansinspektionen. Förenklat beskrivet antas inlåning från privatpersoner och mindre företag där inlåningen ryms inom den statliga insättningsgarantin uppvisa relativt begränsade utflöden medan inlåning som inte omfattas av garantin antas uppvisa större utflöden. Inlåning från större företag, kommuner samt kreditinstitut antas uppvisa relativt stora utflöden.

***) Oavsett storlek på inflöden begränsas de av att de maximalt får upptas till 75 procent av de modellerade utflödena.

Stabil finansiering (NSFR)	2017	2016	Förändring	
			i belopp	i %
Poster som ger stabil finansiering	18 557 176	17 482 033	1 075 143	6%
Poster som kräver stabil finansiering	12 623 884	11 644 894	978 990	8%
Relation	147%	150%		

NSFR-måttet (Net Stable Funding Ratio) avser att visa relationen mellan långfristig finansiering och den förväntade löptiden på ett instituts tillgångar. Framtida krav ska förhindra att en bank i allt för hög grad finansierar långfristig utlåning till allmänheten via kortfristig upplåning. Bankens skuldsida i balansräkningen ska därvid bestå av stabil finansiering, t.ex. eget kapital, långfristig obligationsupplåning samt hushållsinlåning som täcks av insättningsgarantin. Måttet gynnas vidare av kortare löptider på utlåning (mindre än ett år) samt god likviditet bestående av t.ex. statsobligationer.

I uppställningen ovan redovisas NSFR enligt bankens tolkning av CRR/CRD4. För närvarande finns inga uppställda krav på nivån, men torde vid utgången av 2018 uppgå till 100 procent.

Noter till redovisningen, tkr

Not 39 - Tillgångar och skulder i utländsk valuta - Valutariskexponering

Motvärde i SEK

Vid utgången av 2017							
Tillgångar	Utländska valutor				Totalt	SEK	Summa
	EUR	GBP	USD	Övriga			
Kassa	29	5	1	104	139	15 279	15 418
Utlåning till kreditinstitut	120 093	22 069	60 439	44 552	247 153	815 570	1 062 723
Utlåning till allmänheten	45 179	45 849	149 526	1 508	242 062	14 743 377	14 985 439
Räntebärande värdepapper	-	-	-	-	-	5 055 644	5 055 644
Övriga tillgångar	146	256	183	29	614	330 522	331 136
Summa tillgångar	165 447	68 179	210 149	46 193	489 968	20 960 392	21 450 360
Skulder							
Skulder till kreditinstitut	25 756	45 849	139 977	736	212 318	83 660	295 978
In- och upplåning från allmänheten	139 420	21 336	68 901	43 676	273 333	16 047 061	16 320 394
Emitterade värdepapper	-	-	-	-	-	2 485 000	2 485 000
Övriga skulder	0	57	45	0	102	102 670	102 772
Eget kapital	-	-	-	-	-	2 246 216	2 246 216
Summa skulder och eget kapital	165 176	67 242	208 923	44 412	485 753	20 964 607	21 450 360
Nettoposition	271	937	1 226	1 781	4 215	-4 215	
Andel av balansomslutningen %						0,02	
Andel av kapitalbasen %						0,20	

Vid utgången av 2016							
Tillgångar	Utländska valutor				Totalt	SEK	Summa
	EUR	GBP	USD	Övriga			
Kassa	1 011	217	461	410	2 099	16 777	18 876
Utlåning till kreditinstitut	89 259	11 923	43 961	27 394	172 537	882 544	1 055 081
Utlåning till allmänheten	46 075	32 003	119 373	13 104	210 555	13 991 573	14 202 128
Räntebärande värdepapper	-	-	-	-	-	3 963 476	3 963 476
Övriga tillgångar	124	9	90	43	266	398 006	398 272
Summa tillgångar	136 469	44 152	163 885	40 951	385 457	19 252 376	19 637 833
Skulder							
Skulder till kreditinstitut	34 473	32 003	112 002	11 776	190 254	29 306	219 560
In- och upplåning från allmänheten	100 743	11 681	49 675	27 150	189 249	14 460 254	14 649 503
Emitterade värdepapper	-	-	-	-	-	2 600 000	2 600 000
Övriga skulder	6	3	13	3	25	100 112	100 137
Eget kapital	-	-	-	-	-	2 068 633	2 068 633
Summa skulder och eget kapital	135 222	43 687	161 690	38 929	379 528	19 258 305	19 637 833
Nettoposition	1 247	465	2 195	2 022	5 929	-5 929	
Andel av balansomslutningen %						0,03	
Andel av kapitalbasen %						0,30	

Noter till redovisningen, tkr

Not 40 - Klassificering av finansiella tillgångar och skulder								
Vid utgången av 2017								
Tillgångar	Värderat till verkligt värde	Derivat identifierat som säkrings- instrument	Lån och kund- fordringar	Finansiella tillgångar tillgängliga för försäljning	Övriga finansiella skulder	Summa redovisat värde	Justering till verkligt värde	Verkligt värde
Kassa	-	-	15 418	-	-	15 418	-	15 418
Utlåning till kreditinstitut	-	-	1 062 723	-	-	1 062 723	-	1 062 723
Utlåning till allmänheten	-	-	14 985 439	-	-	14 985 439	8 914	14 994 353
Räntebärande värdepapper	5 055 644	-	-	-	-	5 055 644	-	5 055 644
Övriga tillgångar	22 736	-	178 905	-	-	201 641	-	201 641
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	-	-	76 335	-	-	76 335	-	76 335
Summa	5 078 380	-	16 318 820	-	-	21 397 200	8 914	21 406 114
Icke finansiella tillgångar	-	-	-	-	-	53 160	-	53 160
Summa tillgångar						21 450 360	8 914	21 459 274
Skulder								
Skulder till kreditinstitut	-	-	-	-	295 978	295 978		295 978
In- och upplåning från allmänheten	-	-	-	-	16 320 394	16 320 394	4	16 320 398
Emitterade värdepapper	-	-	-	-	2 485 000	2 485 000	6 828	2 491 828
Övriga skulder	20 640	-	-	-	20 359	40 999	-	40 999
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	-	-	-	-	28 530	28 530	-	28 530
Summa	20 640	0	-	-	19 150 261	19 170 901	6 832	19 177 733
Icke finansiella skulder	-	-	-	-	-	33 243	-	33 243
Eget kapital	-	-	-	-	-	2 246 216	-	2 246 216
Summa skulder och eget kapital						21 450 360	6 832	21 457 192
Specifikation av värderings- kategori avseende poster								
värderade till verkligt värde	Värderade enligt fair value option			Innehav för handel				
	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3			Totalt		
Räntebärande värdepapper	5 055 644	-	-			5 055 644		-
Övriga tillgångar	-	-	-			0	22 736	(Nivå 2)
Övriga skulder	-	-	-			0	20 640	(Nivå 2)
Summa	5 055 644	-	-			5 055 644	43 376	

Beräkning av verkligt värde på finansiella tillgångar och skulder
Enligt regelverket ska det för finansiella tillgångar och skulder göras en jämförelse mellan verkligt och redovisat värde. Tillämpad metod liksom val av antaganden kan variera mellan olika kreditinstitut varför jämförelser mellan olika institut inte är helt relevant. Beräkningen ska heller inte ses som en företagsvärdering då viktiga element saknas, t ex beaktas inte värdet av kundrelationer.

För finansiella tillgångar och skulder har uppgifter om verkligt värde tagits fram och beräknats på sätt som beskrivs nedan.

Tillgångar och skulder för vilka redovisat värde är en godtagbar approximation av verkligt värde
För fordringar och skulder med rörlig ränta samt kortfristiga fordringar och skulder har det verkliga värdet likställts med redovisat värde.

Utlåning till fast ränta
Det verkliga värdet på lånefordringar till fast ränta har beräknats med hjälp av aktuell marknadsränta för motsvarande kvarvarande löptid med hänsyn till premie för kredit- och likviditetsrisk. Den premie som marknadsräntan har justerats med har antagits vara lika med marginalen vid mättidpunkten.

Räntebärande värdepapper
Räntebärande värdepapper redovisas till verkligt värde enligt fair value option varför justering inte behövs.
Finansiella instrument som värderas till verkligt värde ska indelas i tre olika nivåer. Nivå 1 innebär att värdering skett enligt priser noterade på en aktiv marknad för samma instrument. Nivå 2 innebär att priser antingen direkt eller indirekt är observerbara på marknaden utan att instrumentet kan hänföras till nivå 1. Nivå 3 innebär att indata inte är observerbara på marknaden. Inga förflyttningar har skett mellan nivåerna.

Noter till redovisningen, tkr

Not 40 - Klassificering av finansiella tillgångar och skulder - (fortsättning)								
Vid utgången av 2016								
Tillgångar	Värderat till verkligt värde	Derivat identifierat som säkrings- instrument	Lån och kund- fordringar	Finansiella tillgångar tillgängliga för försäljning	Övriga finansiella skulder	Summa redovisat värde	Justering till verkligt värde	Verkligt värde
Kassa	-	-	18 876	-	-	18 876	-	18 876
Utlåning till kreditinstitut	-	-	1 055 081	-	-	1 055 081	-	1 055 081
Utlåning till allmänheten	-	-	14 202 128	-	-	14 202 128	7 630	14 209 758
Räntebärande värdepapper	3 963 476	-	-	-	-	3 963 476	-	3 963 476
Övriga tillgångar	20 169	-	248 950	-	-	269 119	-	269 119
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	-	-	76 614	-	-	76 614	-	76 614
Summa	3 983 645	-	15 601 649	-	-	19 585 294	7 630	19 592 924
Icke finansiella tillgångar	-	-	-	-	-	52 539	-	52 539
Summa tillgångar						19 637 833	7 630	19 645 463
Skulder								
Skulder till kreditinstitut	-	-	-	-	219 560	219 560	-	219 560
In- och upplåning från allmänheten	-	-	-	-	14 649 503	14 649 503	22	14 649 525
Emitterade värdepapper	-	-	-	-	2 600 000	2 600 000	2 842	2 602 842
Övriga skulder	17 926	898	468	-	22 756	42 048	-	42 048
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	-	-	-	-	40 671	40 671	-	40 671
Summa	17 926	898	468	-	17 532 490	17 551 782	2 864	17 554 646
Icke finansiella skulder	-	-	-	-	-	17 418	-	17 418
Eget kapital	-	-	-	-	-	2 068 633	-	2 068 633
Summa skulder och eget kapital						19 637 833	2 864	19 640 697
Specifikation av värderings- kategori avseende poster								
värderade till verkligt värde	Värderade enligt fair value option			Innehav för handel				
	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3			Totalt		
Räntebärande värdepapper	3 963 476	-	-			3 963 476		-
Övriga tillgångar	-	-	-			0	20 169	(Nivå 2)
Övriga skulder	-	-	-			0	18 824	(Nivå 2)
Summa	3 963 476	-	-			3 963 476	38 993	

Skulder till kreditinstitut
Det verkliga värdet på upplåning till fast ränta har beräknats med hjälp av aktuell marknadsränta för motsvarande kvarvarande löptid med hänsyn till premie för kredit- och likviditetsrisk. Den premie som marknadsräntan har justerats med har antagits vara lika med marginalen vid mättidpunkten.

Inlåning till fast ränta
Inlåning till fast ränta värderas till aktuell marknadsränta med motsvarande kvarvarande löptid efter avdrag för aktuell genomsnittlig marginal.

Derivatinstrument
Derivatinstrument är per definition att kategorisera som Innehav för handel. Bankens positioner i derivat är av två slag, vilka båda syftar till att minska risker i den löpande affärsverksamheten med kund, vilket också beskrivs i not 33 - Derivatinstrument.

Noter till redovisningen, tkr

Not 41 - Känslighetsanalys

		Resultateffekt	
Typ av förändring - effekt på 12 månader	Förändring	2017	2016
Räntenetto			
Höjd marknadsränta*	+ 1 %-enhet	55 447	48 310
Sänkt marknadsränta*	- 1 %-enhet	-55 447	-48 310
Placeringsmarginal	+/- 0,1 %-enhet	+/- 21 450	+/- 19 638
Osäkra fordringar**	+/- 100 mkr	-/+ 1 970	-/+ 2 000
Värdetförändring			
Höjd marknadsränta**	+1 %-enhet	-25 865	-26 961
Sänkt marknadsränta**	-1 %-enhet	25 865	26 961
Aktiekurser	+/- 10%	-	-
Valutakurser****	+/- 5%	+/- 211	+/- 296
Provisionsnetto			
Börsutveckling****	+/- 10%	+/- 5 917	+/- 5 242
Kostnader			
Antal anställda	+/- 10 personer	-/+ 7 987	-/+ 7 748
Löneförändring	+/- 1%	-/+ 1 222	-/+ 1 205
Övriga administrationskostnader	+/- 1%	-/+ 1 107	-/+ 931
Kreditförlustnivå	+/- 0,1 %-enhet	-/+ 14 445	-/+ 13 660

*Analysen beskriver resultateffekten på 12 månaders sikt vid en omedelbar parallellförskjutning av avkastningskurvan med +/- 100 räntepunkter och omfattar alla räntebärande tillgångar och skulder. Den utgår från antagandet att transaktionskonton med ränta 0% bibehålls oförändrade vid såväl ränteuppgång som vid räntenedgång. Vidare beaktas att marknadsränterelaterad utlåning delvis har avtalade stiborgolv innebärande att negativa stiborräntor inte får genomslag i räntesättningen.

**Utgår från medelränta för utlåning vid årsskiftet samt antagandet om att ränteintäkten helt bortfaller.

***Analysen beskriver den omedelbara resultateffekten på bankens marknadsvärderade räntepositioner vid respektive ränteskifte.

****Beräkningen avser effekten på de provisioner banken har avseende fond- och försäkringsförvaltning.

Not 42 - Närstående och andra betydande relationer

Banken har ett omfattande samarbete med Swedbank AB och dess dotterbolag, vilket regleras i ett samarbetsavtal. Nuvarande samarbetsavtal gäller från juli 2011 till och med juni 2020, därefter med förlängning 2 år i taget. Avtalet omfattar bl.a. förmedling av hypoteksutlåning till Swedbank Hypotek och förmedling av sparande till Robur Fonder och Swedbank Försäkring. Avtalet reglerar också bankens köp av IT-tjänster, vilka till stor del sker från Swedbank AB. Tillsammans med övriga samarbetande sparbanker bedrivs dessutom en gemensam internetbank med Swedbank. Swedbank AB är också s.k. clearingbank för banken liksom för övriga samarbetande sparbanker. Swedbank AB är minoritetsägare (47,5 procent av kapital och röster) i Swedbank Sjuhärad AB.

Mellanhavanden relaterade till Swedbankkoncernen	2017	2016
<i>Fordringar vid årets utgång</i>		
Utlåning till kreditinstitut	1 058 723	1 055 081
Räntebärande värdepapper	-	-
Övriga fordringar	64 861	60 806
<i>Skulder vid årets utgång</i>		
Skulder till kreditinstitut	212 318	190 254
Övriga skulder	6 955	6 976
<i>Derivat vid årets utgång</i>		
Valutaterminer (nominellt belopp)	2 013 708	1 515 468
Valutaterminer (verkligt värde, netto)	2 096	2 243
Ränteswappar (nominellt belopp)	-	26 000
Ränteswappar (verkligt värde, netto)	-	-898
<i>Räntor</i>		
Intäkter	-2 635	-700
Kostnader	-4 878	-4 575
<i>Hypotekslån</i>		
Förmedlad affärsvolym vid årets utgång	13 175 712	12 243 750
Erhållen provisionsersättning	80 128	71 355
<i>Fond- och försäkringsprodukter</i>		
Förmedlad affärsvolym vid årets utgång	17 156 215	15 106 560
Erhållen provisionsersättning	74 315	65 865
<i>Övriga intäkter</i>		
Provisioner avseende leasing m.m.	2 705	3 094
<i>Kostnader</i>		
IT- och övriga köpta tjänster	-64 883	-56 991
<i>Mellanhavanden relaterade till andra närstående*</i>		
Fordringar vid årets utgång	348 434	261 149
Skulder vid årets utgång	258 861	124 433
Intäkter	4 033	2 997
Kostnader	-4	-9

*Med andra närstående avses majoritetsaktieägaren samt styrelseledamöter, ledande befattningshavare och bolag som står under betydande inflytande av bankens styrelseledamöter eller övriga ledande befattningshavare i banken.

Noter till redovisningen, tkr

Not 43 - Utbetald och föreslagen aktieutdelning

Stamaktier	Kronor/aktie	2017	2016
Utbetald utdelning	25,00	50 000	50 000
Föreslagen utdelning	32,50	65 000	50 000

Styrelsen föreslår att en utdelning på 32,50 kronor per aktie lämnas 2018 för räkenskapsåret 2017. det innebär ett sammanlagt belopp på 65 000 tkr.

Not 44 - Övergång till IFRS 9

Nya regelverk som tillämpas från 2018

Fr.o.m 2018 ersätts IAS 39 *Finansiella instrument Redovisning och värdering* av IFRS 9 *Finansiella instrument*. Den nya standarden omfattar tre områden, klassificering och värdering, nedskrivning för kreditförluster samt säkringsredovisning. Det är tillåtet att använda i förtid, men banken tillämpar inte den avseende 2017. Banken avser heller inte att räkna om jämförelsetalen avseende 2017 i 2018 års redovisning.

Enligt de nya reglerna ska *klassificering och värdering* av finansiella tillgångar ske, till verkligt värde via resultaträkningen, till verkligt värde via övrigt totalresultat eller till upplupet anskaffningsvärde. För bankens del innebär det inga förändringar jämfört med reglerna i IAS 39. Respektive finansiell tillgång kommer att klassificeras och värderas på samma sätt som tidigare. Det innebär bl.a. att utlåning till allmänheten värderas till upplupet anskaffningsvärde och att värdepapper värderas till verkligt värde via resultaträkningen.

Enligt de nya reglerna om *nedskrivning* ska de baseras på en modell för förväntade kreditförluster. Förväntade förluster ska beräknas för finansiella tillgångar som värderas till upplupet anskaffningsvärde eller till verkligt värde via övrigt totalresultat. Även finansiella garantier och kreditåtaganden omfattas av kravet på förlustreservering. Metoden innehåller tre steg för förlustreservering. Steg 3 omfattar tillgångar som är kreditförsämrade, t.ex. p.g.a. konkurs eller väsentliga betalningsstörningar. Steg 2 omfattar tillgångar där det inträffat en väsentlig ökning av kreditrisken, t.ex. i form av en migrering till en sämre riskklass. Steg 1 omfattar övriga tillgångar där det inte inträffat någon väsentlig ökning av kreditrisken. I steg 1 ska förlustrisken under de kommande 12 månaderna beaktas medan bedömningen i steg 2 och 3 ska beakta förlustrisken under hela den återstående löptiden. Beräkningarna grundas på historiska förlustdata på likartat sätt som i den interna riskklassificeringen, IRK, som används vid kapitaltäckningsberäkningen. Beräkningen enligt IFRS 9 ska dock beakta framtäblickande faktorer, d.v.s. antaganden om framtida makroutveckling. Migreringar mellan de olika stegen kommer att påverka behovet av förlustreserveringar. Det bedöms innebära att fluktuationerna i bankens kreditförluster kommer att vara större än vad som hittills varit fallet.

Vid ingången av 2018 upplöses alla förlustreserveringar som är gjorda 2017 och tidigare enligt IAS 39. Dessa reserveringar ersätts istället av nya reserveringar enligt IFRS 9. Bokningarna görs mot eget kapital. Den mellanskillnad som uppstår påverkar således endast eget kapital och inte bankens resultat. Banken har sedan tidigare gjort förlustreserveringar i redovisningen i form av en generell reserv baserat på förväntade förluster enligt IRK-metoden. Det innebär att nedskrivningar enligt IFRS 9-reglerna får en mindre effekt på bankens redovisning än vad som annars varit fallet. Utgående förlustreserveringar 2017 enligt IAS 39 uppgår till 91 mkr. Förlustreserveringarna enligt IFRS 9 uppgår till 97 mkr. De nya reglerna påverkar också hur upplupna räntor intäktsförs, vilket innebär att tidigare inte upptagna ränteintäkter på osäkra fordringar återförs och påverkar eget kapital positivt. Mellanskillnaden mellan dessa poster samt den skattefordran de ger upphov till, utgör en justering av ingående balans 2018. Den justeringsposten uppgår således till 4 mkr eller 0,2 procent av eget kapital. Påverkan är således marginell på eget kapital medan kapitaltäckningsrelationerna inte påverkas alls. Förändringarna den 1 januari 2018 beskrivs i tabell nedan.

De nya reglerna om *säkringsredovisning* medför en förenkling och en större tydlighet. Banken har för närvarade inga finansiella instrument som är föremål för säkringsredovisning. Banken berörs således inte av reglerna för närvarande.

Effekter av IFRS 9 per 2018-01-01

Balanspost	Ingående balans 1/1	Justering av ingående balans		Justerad balans 1/1
		IAS 39	IFRS 9	
Utlåning till kreditinstitut	1 062 723	-	-	1 062 723
Utlåning till allmänheten	14 985 439	90 667	-90 780	14 985 326
Uppskjuten skattefordran	-	-	966	966
Övriga tillgångar	201 641	35	-	201 676
Upplupna intäkter	79 995	2 717	-	82 712
Tillgångar som inte påverkas	5 120 562	-	-	5 120 562
Summa tillgångar	21 450 360	93 419	-89 814	21 453 965
Avsättningar	13 709	-	7 030	20 739
Skulder som inte påverkas	19 190 435	-	-	19 190 435
Summa skulder	19 204 144	0	7 030	19 211 174
Bundet eget kapital	331 679	-	-	331 679
Balanserat resultat	1 687 654	93 419	-96 844	1 684 229
Årets resultat	226 883	-	-	226 883
Summa eget kapital	2 246 216	93 419	-96 844	2 242 791
Summa skulder och eget kapital	21 450 360	93 419	-89 814	21 453 965

Negativ effekt på eget kapital

-3 425

Förslag till vinstdisposition samt yttrande från styrelsen

Till årsstämman förfogande står, enligt balansräkningen för Sparbanken Sjuhärad AB (publ), vinstmedel på sammanlagt 1 914 537 tkr.

Styrelsen föreslår att vinstmedlen disponeras på följande sätt:

Till aktieägarna utdelas 32:50 kr per aktie	65 000 tkr
Till nästa år överförs	1 849 537 tkr
Summa disponerat	1 914 537 tkr

Styrelsens förslag till utdelning motsvarar 29 procent av årets resultat. Det långsiktiga målet är att utdelningsandelen, sett över tid, ska uppgå till minst 30 procent. Vid bedömningen av storleken på den föreslagna utdelningen har hänsyn tagits till förväntad resultatutveckling, den rådande osäkerheten i omvärlden, osäkerheten kring den slutliga utformningen och effekterna av nya regelverkskrav samt storleken

på det kapital som bedöms erforderligt för att driva och utveckla verksamheten.

Det är styrelsens uppfattning att förslaget till utdelning är motiverat med hänsyn till nämnda faktorer. Bankens kapitalisering bedöms även efter utdelning vara anpassad till de krav som kan ställas på storleken på det egna kapitalet med hänsyn till de risker banken är utsatt för samt med hänsyn till verksamhetens art och omfattning.

Styrelsen föreslår också en fondemission till villkoren 4:1 innebärande att aktiekapitalet ökas från nuvarande 200 mkr till 1 000 mkr genom utgivande av nya aktier.

Härmed förklarar vi att, såvitt vi känner till, denna årsredovisning är upprättad i enlighet med god redovisningssed, att lämnade uppgifter stämmer med de faktiska förhållandena och att ingenting av väsentlig betydelse har utelämnats som skulle kunna påverka den bild av bolaget som har skapats av årsredovisningen.

Borås den 27 februari 2018

Paul Frankenius Ordförande	Maria Abrahamsson Vice ordförande	Krister Andersson Ledamot
Niklas Hedin Ledamot	Catrina Ingelstam Ledamot	Håkan Johansson Ledamot
Marie Reinius Ledamot	Bertil Sparf Ledamot	Jenny Ståhlbom Ledamot
Johan Anderson Personalrepresentant	Thomas Gäfvert Personalrepresentant	Bo Johansson Verkställande direktör

Vår revisionsberättelse har avlämnats den 1 mars 2018

PricewaterhouseCoopers AB

Carl Fogelberg
Auktoriserad revisor

Revisionsberättelse

Till bolagsstämman i Sparbanken Sjuhärad AB (publ).
Organisationsnummer 516401–9852.

Rapport om årsredovisningen

Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningen för Sparbanken Sjuhärad AB (publ) för år 2017. Bolagets årsredovisning ingår på sidorna 24-92 i detta dokument.

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med lagen om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av Sparbanken Sjuhärad AB (publ)s finansiella ställning per den 31 december 2017 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt lagen om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar. Vi tillstyrker därför att bolagsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen. Våra uttalanden i denna rapport om årsredovisningen är förenliga med innehållet i den kompletterande rapport som har överlämnats till bolagets revisionsutskott i enlighet med revisorsförordningens (537/2014) artikel 11.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till Sparbanken Sjuhärad AB (publ) enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav. Detta innefattar att, baserat på vår bästa kunskap och övertygelse, inga förbjudna tjänster som avses i revisorsförordningens (537/2014) artikel 5.1 har tillhandahållits det granskade bolaget eller, i förekommande fall, dess moderföretag eller dess kontrollerade företag inom EU.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Vår revisionsansats

Revisionens inriktning och omfattning

Vi utformade vår revision genom att fastställa väsentlighetsnivå och bedöma risken för väsentliga felaktigheter i de finansiella rapporterna. Vi beaktade särskilt de områden där verkställande direktören och styrelsen gjort subjektiva bedömningar, till exempel viktiga redovisningsmässiga uppskattningar som har gjorts med utgångspunkt från antaganden och prognoser om framtida händelser, vilka till sin natur är osäkra. Liksom vid alla revisioner har vi också beaktat risken för att styrelsen och verkställande direktören åsidosätter den interna kontrollen, och bland annat övervägt om det finns belägg för systematiska avvikelser som givit upphov till

risk för väsentliga felaktigheter till följd av oegentligheter.

Vi anpassade vår revision för att utföra en ändamålsenlig granskning i syfte att kunna uttala oss om de finansiella rapporterna som helhet, med hänsyn tagen till koncernens struktur, redovisningsprocesser och kontroller samt den bransch i vilken koncernen verkar. Banken bedriver sin verksamhet genom sina åtta kontor samlade i samma juridiska enhet. All administration och centrala funktioner är samlade på bankens huvudkontor. Utifrån detta har vi i revisionen sett banken som ett bolag och vi har haft samtliga kontor inkluderade i den population ur vilken vi gör våra stickprovsvisa urval. Där så har ansetts nödvändigt har vi utfört revisionen på plats även på ett urval av bankens övriga kontor.

Väsentlighet

Revisionens omfattning och inriktning påverkades av vår bedömning av väsentlighet. En revision utformas för att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida de finansiella rapporterna innehåller några väsentliga felaktigheter. Felaktigheter kan uppstå till följd av oegentligheter eller fel. De betraktas som väsentliga om enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användarna fattar med grund i de finansiella rapporterna.

Baserat på professionellt omdöme fastställde vi vissa kvantitativa väsentlighetstal, däribland för den finansiella rapportering som helhet. Med hjälp av dessa och kvalitativa överväganden fastställde vi revisionens inriktning och omfattning och våra granskningsåtgärders karaktär, tidpunkt och omfattning, samt att bedöma effekten av enskilda och sammantagna felaktigheter på de finansiella rapporterna som helhet.

Särskilt betydelsefulla områden

Särskilt betydelsefulla områden för revisionen är de områden som enligt vår professionella bedömning var de mest betydelsefulla för revisionen av årsredovisningen för den aktuella perioden. Dessa områden behandlades inom ramen för revisionen av, och i vårt ställningstagande till, årsredovisningen som helhet, men vi gör inga separata uttalanden om dessa områden.

Särskilt betydelsefullt område

Kreditförluster

Se not 2 (redovisnings- och värderingsprinciper), not 3 (Finansiella och andra risker) not 13 (Kreditförluster) samt not 17 (Utlåning till allmänheten).

Bedömningen av eventuellt nedskrivningsbehov på bankens lånefordringar är ett av de områden som är förknippade med väsentliga bedömningar av bankens ledning. Bedömningen och rutinen är dessutom beroende av fungerande IT miljö då rutiner och beräkningar, pga den stora volymen av fordringar, är beroende av systemgenererade rapporter. Bedömningen av eventuella nedskrivningar ett naturligt fokusområde i vår revision

på grund av graden av subjektivitet och inneboende risk i osäkerheten i gjorda bedömningar som dessutom är beroende av en fungerande IT miljö. Årligen erhåller banken därför ett tredjepartsintyg vilken ligger till grund för bankens utvärdering av IT miljön.

Banken gör löpande bedömningar av eventuellt nedskrivningsbehov och har en fastställd rutin med tillhörande kontroller. Bankens rutin syftar till att identifiera de lånefordringar där det finns risk att banken inte får tillbaka hela eller delar av det utlånade beloppet. Till grund för bedömningen används olika bevakningstjänster som upplyser banken om händelser hos kunderna som kan påverka kundernas kreditvärdighet. Större krediter är även föremål för regelbunden genomgång bankens kreditutskott och eller styrelse i enlighet med bankens delegeringsordning.

För lån där pant finns innefattar bedömningen av eventuellt återvinningsbara belopp värdering av de säkerheter som banken har med avdrag för de kostnader banken har för att realisera och avyttra panten.

För ej säkerställda lån görs även en bedömning av värdet på fordran vid en eventuell försäljning av fordran till tredje part.

Banken använder sig för vissa lån av den interna risk klassificeringen för bedömningen av kreditförluster. Eftersom det finns olika lång historik tillgänglig kring historiska förlustnivåer och det faktum att historik inte alltid är ett tillförlitligt antagande om framtida eventuella förluster finns risken att de bedömningar som banken gör inte fullt ut återspeglar den fulla risken för kreditförluster.

På sidan 91 beskriver även banken effekterna av den kommande övergången till IFRS 9 där framförallt de nya reglerna om nedskrivningarna innebär en stor förändring. Den största är att IFRS9 anger att banken i framtiden kommer att redovisa nedskrivning på ett lån redan samma dag som ett nytt lån beviljas. Nedskrivningens storlek är beroende av en stor mängd ingående parametrar som är mer eller mindre objektiva. Beräkningen görs för varje individuellt lån innehårande stora volymer varför särskilt denna beräkning ställer krav på en fungerande IT miljö.

Hur vår revision beaktade det särskilt betydelsefulla området

Vi har gjort en genomgång av bankens kreditbeviljningsprocess samt processen för bedömning av eventuella förluster och har i denna genomgång bedömt hur kontrollerna är utformade och med vilken frekvens och omfattning de utförs.

Vi har testat de nyckelkontroller som vi har identifierat i kreditprocessen med särskilt fokus på kontroller avseende

- bedömning av kundens kreditvärdighet och att lån bara beviljas i enlighet med bankens interna riktlinjer.
- rutin för löpande omdragning av krediter
- rutin för identifiering av ändrad kreditvärdighet
- rutin för klassificering av kredittagarna i de olika riskklasser som banken använder.

Vi har utvärderat de av bankens interna kontroller vi förlitar oss på i revisionen för att bedöma vilka som är

beroende av IT.

Vi har inhämtat tredjepartsintyget för att bedöma att intyget omfattar en, för vår revision, relevant tidsperiod samt de IT kontroller som bedöms relevanta och som vi förlitar oss på.

Vi har även stickprovsvis kontrollerat de lån som ingår i den individuellt bedömda reserven för bedömning av att banken följt fastställda rutiner och riktlinjer vid bedömning av kundens återbetalningsförmåga och värdet på eventuella panter. Vi har i denna genomgång utmanat bankens bedömningar.

Avseende övergången till IFRS9 har vi, utöver relevanta granskningsåtgärder enligt ovan, kontinuerligt diskuterat den nya beräkningsmetoden med ledningen, vi har särskilt tagit del av och bedömt de genomgångar som banken löpande har gjort för att bedöma riktigheten i reserven. Vi har även tagit del av bankens bedömning av klassificering av de räntebärande tillgångar som banken har.

Vi har även bedömt att banken upplyser om övergången till IFRS9 i enlighet med de krav som uppställs i IAS 8.

Vår granskning har inte resulterat i några väsentliga anmärkningar inom detta området.

Annan information än årsredovisningen

Detta dokument innehåller även annan information än årsredovisningen och återfinns på sidorna 1-23 samt 96-100. Den andra informationen, utöver hållbarhetsrapporten och vårt yttrande avseende denna, utgör inte en del av årsredovisningen. Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för denna andra information.

Vårt uttalande avseende årsredovisningen omfattar inte denna information och vi gör inget uttalande med bestyrkande avseende denna andra information.

I samband med vår revision av årsredovisningen är det vårt ansvar att läsa den information som identifieras ovan och överväga om informationen i väsentlig utsträckning är oförenlig med årsredovisningen. Vid denna genomgång beaktar vi även den kunskap vi i övrigt inhämtat under revisionen samt bedömer om informationen i övrigt verkar innehålla väsentliga felaktigheter.

Om vi, baserat på det arbete som har utförts avseende denna information, drar slutsatsen att den andra informationen innehåller en väsentlig felaktighet, är vi skyldiga att rapportera detta. Vi har inget att rapportera i det avseendet.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt lagen om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag. Styrelsen och verkställande direktören ansvarar även för den interna kontroll som de bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Vid upprättandet av årsredovisningen ansvarar styrelsen och verkställande direktören för bedömningen

av bolagets förmåga att fortsätta verksamheten. De upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om styrelsen och verkställande direktören avser att likvidera bolaget, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta.

Styrelsens revisionsutskott ska, utan att det påverkar styrelsens ansvar och uppgifter i övrigt, bland annat övervaka bolagets finansiella rapportering.

Revisorns ansvar

Våra mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller våra uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller fel och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen.

En ytterligare beskrivning av vårt ansvar för revisionen av årsredovisningen finns på Revisorsinspektionens webbplats: www.revisorsinspektionen.se/revisornsansvar. Denna beskrivning är en del av revisionsberättelsen.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Uttalanden

Utöver vår revision av årsredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens och verkställande direktörens förvaltning för Sparbanken Sjuhärad AB (publ) för år 2017 samt av förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust.

Vi tillstyrker att bolagsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till Sparbanken Sjuhärad AB (publ) enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust. Vid

förslag till utdelning innefattar detta bland annat en bedömning av om utdelningen är försvarlig med hänsyn till de krav som bolagets verksamhetsart, omfattning och risker ställer på storleken av bolagets egna kapital, konsolideringsbehov, likviditet och ställning i övrigt.

Styrelsen ansvarar för bolagets organisation och förvaltningen av bolagets angelägenheter. Detta innefattar bland annat att fortlöpande bedöma bolagets ekonomiska situation, och att tillse att bolagets organisation är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och bolagets ekonomiska angelägenheter i övrigt kontrolleras på ett betryggande sätt. Den verkställande direktören ska sköta den löpande förvaltningen enligt styrelsens riktlinjer och anvisningar och bland annat vidta de åtgärder som är nödvändiga för att bolagets bokföring ska fullgöras i överensstämmelse med lag och för att medelsförvaltningen ska skötas på ett betryggande sätt.

Revisorns ansvar

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören i något väsentligt avseende:

- företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget
- på något annat sätt handlat i strid med aktiebolagslagen, lagen om bank- och finansieringsrörelse, lagen om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag eller bolagsordningen.

Vårt mål beträffande revisionen av förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust, och därmed vårt uttalande om detta, är att med rimlig grad av säkerhet bedöma om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget, eller att ett förslag till dispositioner av bolagets vinst eller förlust inte är förenligt med aktiebolagslagen.

En ytterligare beskrivning av vårt ansvar för revisionen av förvaltningen finns på Revisorsinspektionens webbplats: www.revisorsinspektionen.se/revisornsansvar. Denna beskrivning är en del av revisionsberättelsen. PricewaterhouseCoopers AB, Box 4009 203 11 Malmö, utsågs till Sparbanken Sjuhärad AB (publ)s revisor av bolagsstämman den 18 mars 2014 och har varit bolagets revisor sedan 29 september 2014.

Malmö den 28 februari 2018

PricewaterhouseCoopers AB

Carl Fogelberg
Auktoriserad revisor
Huvudansvarig revisor

Styrelse

Paul Frankenius
Ordförande

Maria Abrahamsson
Vice ordförande
Jur. kand

Krister Andersson
Ledamot
Ombudsman LO

Niklas Hedin
Ledamot
Verkställande direktör
Centiro Solutions AB

Catrina Ingelstam
Ledamot
Ekonom
Egen verksamhet

Håkan Johansson
Ledamot
Styrelseordförande
J3 Innovation AB

Marie Reinius
Ledamot
Verkställande direktör
Reinius Consulting AB

Bertil Sparf
Ledamot
Advokat

Jenny Ståhlbom
Ledamot
Marknadschef
Finepart Sweden AB

Johan Anderson
Personalrepresentant
Sparbanken Sjuhärad AB

Thomas Gäfvert
Personalrepresentant
Sparbanken Sjuhärad AB

Ordinarie revisor
Revisionsbolaget
PricewaterhouseCoopers AB
med huvudansvarig Carl Fogelberg,
Auktoriserad revisor

Styrelsens utskott
Finanskommitté
Kreditutskott
Kompensationsutskott
Risk- och revisionsutskott

Ledningsgrupp

Bo Johansson
VD

Petter Hedih
vVD
Chef Företagsmarknad

Hans-Christian Ackermann
vVD
Chef Privatmarknad

Stefan Borg
Personalchef

Monica Dahlberg
Chef Marknad och Kommunikation
VD-assistent

Thomas Gäfvert
Personalrepresentant

Jens Magnusson
Ekonomi- och Finanschef

Mikael Ringheim
Kreditchef

Ulrika Williamson
Chef Hållbarhet och Säkerhet

Hållbarhetsrapport

Sparbanken Sjuhärad AB är en fullsortimentsbank för både privatpersoner och företag. Verksamhetsområdet är koncentrerat till Sjuhäradsbygden. Bankens huvudkontor finns på Allégatan 55 i Borås. Medelantalet anställda uppgick under året till 153 varav 148 i banktjänst. Banken har ett viktigt samarbete med Swedbank och dess dotterbolag. Banken bedriver verksamhet på 8 kontor och den sammanlagda affärsvolymen uppgick vid årets slut till 62 mdr. Banken är därmed den näst största av de fristående sparbankerna.

Inledning

Hållbarhetsrapporten avser perioden 1 januari – 31 december år 2017.

I avvaktan på standardisering av en Hållbarhetsrapportering som bl.a. innebär en enhetlig begreppsapparat och grundläggande metodik när det gäller att definiera, mäta och jämföra olika hållbarhetsrelaterade risker, är denna rapport upprättad med utgångspunkt från rubriker som ska vara med enligt lag.

Verksamhet, affärsplan och verksamhetsorter

Verksamheten bygger på tillhandahållande av banktjänster och försäkringsförmedling som erbjuder en helhetslösning för bankens kunder inom privat och företagsmarknaden. Banken har betydande marknadsandelar både vad gäller privatmarknad och företagsmarknad. För mer information se sidorna 12 till 16.

I Bankens affärsplan redovisas ett antal strategiska mål och framtida inriktning. Med utgångspunkt från affärsplanen upprättas verksamhetsplan och kostnadsbudget för bankens olika enheter. Hållbarhet är en viktig del i affärsplanen och i de olika verksamhetsplanerna.

Banken bedriver verksamhet inom det geografiska området som utgörs av de fyra kommunerna, Borås, Bollebygd, Mark och Svenljunga. Verksamheten täcker därmed större delen av Sjuhäradsbygden i Västra Götaland.

Bankens hållbarhetspåverkan

Arbetet för ett hållbart samhälle är centralt för banken. Det framgår redan av både bankens vision och dess mission. I visionen poängteras vikten av att banken "möjliggör ett konkurrenskraftigt och välmående Sjuhärad". I missionen preciseras det till att "skapa en hållbar och lönsam affär".

Hållbarhetsarbetet kan indelas i ekonomisk, ekologisk samt social hållbarhet. Den ekonomiska hållbarheten handlar bl.a. om hur banken på olika sätt kan bidra till att utveckla en sund ekonomi. Den ekologiska hållbarheten handlar främst om miljöaspekter. Den sociala hållbarheten rör frågor som samhällsengagemang, jämställdhet, mångfald och hälsa.

Identifierade risker kopplade till hållbarhet och arbetet med att reducera dessa

Att förebygga och hantera risker är en central del i bankens verksamhet. Bankens rutin för identifiering av risker kopplade till hållbarhet, är integrerad med bankens löpande riskhantering. Identifieringen av aspekter med väsentlig påverkan kopplade till hållbarhetsområdet har tillfört ytterligare en dimission i denna riskhanteringsprocess. Så snart en risk har identifierats tas beslut om hur denna ska hanteras i syfte att så långt möjligt reduceras. För mer information se sidorna 34 till 39.

Mål och strategier för hållbarhetsarbetet

Att arbeta med miljö och hållbarhet är en ständigt pågående process. Det är en integrerad del i det dagliga arbetet inom områden som ekonomisk, ekologisk och social hållbarhet. Förutom att dessa frågor är i fokus i banken är de också det för bankens huvudägare, Sparbanksstiftelsen Sjuhärad. Stiftelsen har en viktig roll i att utveckla samhället och skapa en attraktiv plats att leva på, bl.a. genom att lämna ekonomiska bidrag.

Hållbarhetsstyrning

Bankens styrelse har det yttersta ansvaret för styrningen av hållbarhetsarbetet och antar bankens policies inom området. Bankens hållbarhets- och miljöansvarig ansvarar för utvecklingen av policies inom området. Ansvar för implementering och utförande ligger på hela verksamheten. Bankens hållbarhetsarbete centreras till stor del till de väsentliga aspekter som identifierats i anslutning till genomförd analys. I denna analys beaktas såväl bankens kärnverksamhet som ekonomiska aspekter, miljö- och sociala aspekter. Sedan 2008 är Sparbanken Sjuhärad certifierad enligt standarden ISO 14001:2001, vilket har gett oss en god struktur i vårt miljöarbete med målsättning, uppföljning och förbättringar.

Policies, uppföljning och efterlevnad

I banken finns ett antal policies som i hög grad reglerar hållbarhetsområdet. Exempel på sådana är hållbarhetspolicy, miljöpolicy, policy för mångfald, kreditpolicy och policy för ersättningar och förmåner till medarbetare. I respektive policy finns separata avsnitt som beskriver hur uppföljning och efterlevnad är organiserad.

Identifierade väsentliga aspekter, mätning och uppföljning

Av bankens hållbarhetspolicy framgår att arbetets inriktning ska vara formulerade i konkreta mål eller aktiviteter och effekterna ska vara avstämbara och redovisas i bankens årsredovisning. Nedan redovisade väsentliga aspekter utgör ett urval av dessa.

Ekonomisk hållbarhet

Den ekonomiska hållbarheten består bl.a. i att tillgodose kundernas behov av lån, sparande samt betalningar. Det på ett sätt som syftar till en sund utveckling av ekonomin och den finansiella stabiliteten.

Genom att vara en lönsam bank med lågt risktagande skapar vi förutsättningar där vi kan tillgodose våra kunders behov på såväl kort som lång sikt. För att vara konkurrenskraftig över tid och säkerställa vår överlevnad behöver vi bygga upp en stabil lönsamhet samt inge förtroende så att insättare och långivare.

I finansiell stabilitet ingår att bidra till ett pålitligt och effektivt affärsklimat. Det ställs därmed krav på att bankens verksamhet bedriver ett antikorrupsionsarbete med hög transparens. Samtliga medarbetare har ett ansvar att leva upp till bankens framtagna policies och riktlinjer för att motverka korruption och penningtvätt. Då betalningsflödet är en del av vår kärnverksamhet är det väsentligt för oss att förebygga illegal verksamhet som t.ex. terroristfinansiering och penningtvätt.

Ekologisk hållbarhet

Den ekologiska hållbarheten består i att värna om miljön genom att hushålla med samhällets och naturens resurser. I banken är miljöarbetet ett viktigt inslag i verksamheten. Det syftar dels till att ta miljöansvar i bankens egen verksamhet, dels att beakta miljöaspekter i samband med kreditgivning.

Näringslivet har en viktig roll att spela i omställningen till minskad energianvändning och därmed minskade växthusgasutsläpp. Finanssektorn har en indirekt klimatpåverkan genom att finansiera investeringar som i sin tur kan påverka miljön. Det är därför viktigt för oss att ta en aktiv roll i att minska vår indirekta klimatpåverkan och således verka för ett stabilt klimat. Genom att effektivisera vår energianvändning, optimera våra affärsresor och minska våra direkta utsläpp samt finansiera bolag som arbetar mot samma mål bidrar vi till att motverka klimatförändringar och dess risker.

Vårt miljöarbete är bl.a. inriktat på att minska kontanthanteringen. Vid betalning med kontanter bidrar man till koldioxidutsläpp på transport mellan bank, affär och plånbok. Genom användandet av digitala tjänster såsom Internetbanken, Sparbanksappen samt betal- och kreditkort förbättras samhällets ekologiska hållbarhet. Swish är en produkt som mottagits positivt av kunder och därigenom fått ett stort genomslag. Swish leder till minskad kontanthantering. Det är ett smidigt sätt att föra över pengar mellan privatpersoner, men även till företag som är anslutna till Swish.

Genom Telefonbanken kan bankens kunder sköta de flesta av sina bankärenden istället för att ta bilen till något av våra kontor.

Social hållbarhet

Den sociala hållbarheten består i att på olika sätt engagera sig i de sociala frågor, som t.ex. samhällsengagemang, jämställdhet, mänskliga rättigheter, mångfald och hälsa.

Nya teknologiska möjligheter i form av digitalisering skapar nya sätt att distribuera produkter och tjänster, samt en starkare ställning för konsumenten då det genom ökad transparens blir enklare att jämföra olika erbjudanden.

Banken erbjuder produkter och tjänster som är hållbara, lättillgängliga och konkurrenskraftiga och upprätthåller samtidigt en hög servicenivå och anpassad rådgivning.

Kompetenta medarbetare bidrar till framgångsrika affärer för våra kunder och för banken. Därmed är det viktigt för oss att vara en attraktiv och konkurrenskraftig arbetsgivare. Vi anser att jämställdhet och mångfald är betydelsefullt för vår affär. Det leder till en bättre arbetsmiljö, bättre service till våra kunder samt ökad möjlighet att attrahera och behålla kompetens.

Revisorns yttrande avseende den lagstadgade hållbarhetsrapporten

Till bolagsstämman i Sparbanken Sjuhärad AB, org.nr 516401-9852

Uppdrag och ansvarsfördelning

Det är styrelsen som har ansvaret för hållbarhetsrapporten för år 2017 på sidorna 98-100 och för att den är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen.

Granskningens inriktning och omfattning

Vår granskning har skett enligt FARs rekommendation RevR 12 Revisorns yttrande om den lagstadgade hållbarhetsrapporten. Detta innebär att min (vår) granskning av hållbarhetsrapporten har en annan inriktning och en väsentligt mindre omfattning jämfört med den inriktning och omfattning som en revision enligt International Standards on Auditing och god revisionssed i Sverige har. Vi anser att denna granskning ger oss tillräcklig grund för vårt uttalande.

Uttalande

En hållbarhetsrapport har upprättats.

Malmö 28 februari 2018

PricewaterhouseCoopers AB

Carl Fogelberg
Auktoriserad revisor
Huvudansvarig revisor

	Banken i samhället	Banken och kunderna	Banken och medarbetarna
Ekonomisk hållbarhet			
Väsentliga aspekter	- Finansiell stabilitet - Låg riskprofil	- Kundnöjdhet - Ansvarsfull kreditgivning - Utveckla kundernas ekonomi	- Yrkesmässig och personlig utveckling - Vinstandelssystem
Vad betyder det	- Banken ska ha en stark kapitalrelation och en konkurrenskraftig lönsamhet - Utdelningsandelen ska över tid uppgå till 30 procent av vinsten efter skatt - Sparbanksstiftelsen agerar som en långsiktig majoritetsägare - Bankens risktagande ska vara lågt och inom ramen för riskkapacitet	- Möta kundens förväntningar på kvalitet och service med tjänster baserade på kundens behov - Hög tillgänglighet via våra kontor, telefon och digitala tjänster - Kreditgivningen utgår från kundens ekonomiska förutsättningar	- Banken erbjuder kontinuerlig utveckling anpassad till medarbetarens förutsättningar och bankens behov - Skapa långsiktig delaktighet och förståelse för sambanden mellan prestation och utfall
Utfall	- Se Finansiella mål på sidan 40 samt Riskhantering på sidan 34	- Kundnöjdheten följs upp med hjälp av kundundersökningar vartannat år - Se Kredit- och motpartsrisiker på sidan 36	- Se Vinstandelssystem på sidan 43

Ekologisk hållbarhet			
Väsentliga aspekter	- Direkt miljöpåverkan	- Indirekt miljöpåverkan	- Direkt miljöpåverkan
Vad betyder det	- Minska bankens förbrukning av t.ex. el och papper	- Erbjuda effektiva betalningstjänster för minskad kontanthantering och därmed minskar behovet av transporter	- Begränsa miljöpåverkan vid t.ex. tjänsteresor genom att välja miljöeffektiva alternativ
Utfall	- Pappersförbrukningen var oförändrad under året - Elförbrukningen minskade med 8 procent	- Kassatransaktionerna minskade med 11 procent - Automattransaktionerna minskade med 6 procent	- Banken arbetar efter fastställda riktlinjer för tjänsteresor

Social hållbarhet			
Väsentliga aspekter	- Sjuhäradsbygdens utveckling - Banken som skattebetalare	- Tillgänglighet - Motverka korruption och penningtvätt	- Attraktiv arbetsgivare - Jämställdhet och mångfald - Ledarskap och utveckling
Vad betyder det	- Banken är en betydande sponsor av föreningar och evenemang - Sparbanksstiftelsen lämnar årligen bidrag inom idrott, kultur, näringsliv, forskning och utbildning - Banken bidrar till samhället genom att vara noggrann med att följa regelverk inom skatteområdet	- Banken ska vara tillgänglig via kontor, telefon och via digitala tjänster - Banken arbetar aktivt med att förhindra alla former av kriminella handlingar såsom penningtvätt, finansiering av terrorism, övrig ekonomisk brottslighet och korruption	- Banken ska skapa förutsättningar för ett långsiktigt hållbart arbetsliv - Medarbetarundersökningar genomförs vartannat år - Jämställdhet och mångfald leder till bättre service och ökad möjlighet att attrahera rätt kompetens - Varje medarbetare ska ha en individuell plan
Utfall	Se Vårt ansvar på sidan 16-19	Se Personal på sidan 42	- Se Personal på sidan 42

Bolagsstyrning

Sparbanken Sjuhärad AB (publ) omfattas inte av Svensk kod för bolagsstyrning men styrelsen har likväl beslutat att bolagsstyrningen i banken ska vara ändamålsenlig, effektiv och förenlig med den senaste utvecklingen inom bolagsstyrning. Styrelsens ambition är att, så långt som det är möjligt, följa Svensk kod för bolagsstyrning. Det gäller särskilt hur styrelsearbetet bedrivs med hänsyn till intern styrning och kontroll av bankens verksamhet. Banken har identifierat fördelar med att ha en diversifierad styrelse och ser bred mångfald i styrelsen som en viktig konkurrensfördel. Styrelsen har därför fattat beslut om en policy för mångfald.

Årsstämman

Årsstämman är Sparbanken Sjuhärads högsta beslutande organ. Vid årsstämman, som hålls före april månads utgång, utses styrelse, styrelsens ordförande samt extern revisor. Beslut om arvoden åt styrelseledamöter och extern revisor fattas också av årsstämman. Vidare fastställs årsredovisning och beslut om utdelning tas.

Årsstämman fastställer en arbetsordning för valberedningen som har till uppgift att lämna förslag till årsstämman avseende val av styrelseordförande, övriga styrelseledamöter, ersättning till styrelseordförande och övriga styrelseledamöter samt att lämna förslag till val av extern revisor. Till stöd i sitt arbete har valberedningen en utvärdering av styrelsens nuvarande samlade kompetens och framtida behov av samlad kompetens, allt utfört av styrelsens ordförande.

Styrelsens organisation och arbetsformer

Arbetet i styrelsen är reglerat i styrelsens arbetsordning, vilken fastställs årligen. Styrelsearbetet har sin huvudpunkt i styrelsens strategiska, kravställande och kontrollerande funktion.

Styrelsearbetet under året

Under 2017 hölls 12 styrelsemöten. Förutom vid ett fördjupat strategiskt styrelsemöte har mötena hållits i Borås. På dessa styrelsemöten behandlar Styrelsen frågor och erhåller information och rapportering avseende de områden som Styrelses fastställt i en årsplan. Styrelsen har inrättat följande utskott:

Kompensationsutskottet

Styrelsens kompensationsutskott bereder ersättningsfrågor inför behandling i styrelsen. Utskottet förbereder ärenden som gäller lön, pension och övriga förmåner för VD och vice VD samt kontrollfunktioner. Vidare förbereder utskottet frågor kring regelverk och avsättningar för vinstandelsstiftelsen Sporren.

Kreditutskottet

Styrelsens kreditutskott sammanträder i regel varannan vecka för beslut i ärenden över viss limitnivå och, som inte på grund av ärendets större vikt eller betydelse, ska avgöras av styrelsen.

Risk- och revisionsutskottet

Risk- och revisionsutskottets uppgift är bl.a. att övervaka den finansiella rapporteringen och revisorns oberoende samt effektiviteten i bolagets interna kontroll, riskhantering och internrevision. Utskottet fungerar också som rådgivare för styrelsen när det gäller nuvarande och framtida riskaptit, riskstrategi och genomförande av strategin.

Ersättningsutskottet

Styrelsens ersättningsutskott förbereder frågor om ersättning till verkställande direktören och de vice verkställande direktörerna samt förändringar i regelverket för Vinstandelsstiftelsen Sporren. Ersättningsutskottet beslutar i ersättningsfrågor till Riskchef och Chef Compliance. Utskottet ska i samråd med risk- och compliancefunktionerna årligen granska och analysera bankens ersättningssystem.

Framtidskommittén

Kommittén huvudsakliga inriktning avser Bankens nuvarande och kommande utbud av produkter och tjänster. I uppgiften ligger att bevaka utvecklingen hos Swedbank AB för att ligga nära i förståelsen hur nuvarande och kommande utvecklingar kan komma Banken och dess kunder till gagn.

Finanskommitté

Finanskommitténs ledamöter utses av styrelsen. Kommittén ansvarar bl.a. för att planera och styra den långsiktiga kapitalförsörjningen, hantera bankens likviditet, hantera marknadsrisker, besluta om allmänna ränteändringar på in- och utlåningsprodukter samt fastställa internpriser på tillgångar och skulder.

VD

Verkställande direktören ansvarar för den löpande förvaltningen av banken enligt Styrelsens riktlinjer och anvisningar. Det innebär att VD ansvarar för och beslutar i samtliga frågor som Styrelsen inte förbehållit sig eller uppdragit åt annan att besluta i, enligt av Styrelsen fastställda policies eller i annat särskilt beslut.

Verkställande ledning och Ledningsgrupp

VD ska i för banken väsentliga ärenden samråda med övriga ledamöter i bankens verkställande ledning. Verkställande ledningen, som utses av styrelsen, består av VD och två vice VD.

För samråd i övergripande policy- och informationsfrågor samt väsentliga frågor av administrativ karaktär finns en ledningsgrupp bestående av verkställande ledning samt de personer som den verkställande ledningen därutöver har utsett.

Styrande dokument

Styrelsen har fastställt policys bl.a. avseende bolagsstyrning, kreditgivning, riskhantering, säkerhet och etik. VD som är ansvarig för den löpande förvaltningen har fastställt riktlinjer och instruktioner. De interna styrande dokumenten ses över varje år.

Riskkontroll

Riskchefens uppgift är att identifiera, mäta, kontrollera och internt rapportera risker i bankens verksamhet. Styrelsen beslutar om bankens riskstrategi och Riskchefen följer löpande upp att denna efterlevs. Riskchefen ska också föreslå åtgärder för att minska exponeringen mot identifierade risker. Till sitt stöd har Riskchefen ett riskråd vars syfte är att banken ska få en sammanlagd bild av bankens exponering mot olika typer av risk. Riskrådet ska även vara ett stöd för bankens Riskchef, såväl i analys av risker som vid information i banken i syfte att vårda bankens riskkultur.

Compliance (regelefterlevnad)

Compliancefunktionens uppgift är att identifiera vilka risker som finns för att banken inte fullgör sina förpliktelser enligt dels de lagar och andra regler som reglerar den tillståndspliktiga verksamheten, dels av styrelsen eller den verkställande direktören beslutade interna regler. Compliance ska, genom ett proaktivt arbetssätt, bidra till att upprätthålla och förstärka bankens förtroende och anseende samt verka för att risken för legala sanktioner och ryktesförlust på grund av bristande efterlevnad av regelverket reduceras.

Internrevision

Internrevisionen utses av styrelsen och har till uppgift att som en i förhållande till den operativa verksamheten oberoende funktion granska och utvärdera organisationens effektivitet, system för riskhantering, styrning och kontroll. Internrevisionen är direkt underställd styrelsen.

Extern revision

Den externa revisorn är vald av årsstämman med uppgift att granska bankens årsredovisning och bokföring samt styrelsens och den verkställande direktörens förvaltning. Revisorn är vald fram till årsstämman 2018.

Revisors yttrande om bolagsstyrningsrapporten

Till bolagsstämman i Sparbanken Sjuhärad AB, org.nr 516401-9852

Uppdrag och ansvarsfördelning

Det är styrelsen som har ansvaret för bolagsstyrningsrapporten för år 2017 på sidorna 101-102 och för att den är upprättad i enlighet med lagen om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag.

Granskningens inriktning och omfattning

Vår granskning har skett enligt FARs uttalande RevU 16 Revisorns granskning av bolagsstyrningsrapporten. Detta innebär att vår granskning av bolagsstyrningsrapporten har en annan inriktning och en väsentligt mindre omfattning jämfört med den inriktning och omfattning som en revision enligt International Standards on Auditing och god revisionssed i Sverige har. Vi anser att denna granskning ger oss tillräcklig grund för våra uttalanden.

Uttalande

En bolagsstyrningsrapport har upprättats. Upplysningar i enlighet med 6 kap. 6§ andra stycket punkterna 2–6 årsredovisningslagen är förenliga med årsredovisningen samt är i överensstämmelse med lagen om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag.

Malmö 28 februari 2018

PricewaterhouseCoopers AB

Carl Fogelberg
Auktoriserad revisor
Huvudansvarig revisor

Produktion
Beyond Communication, Sparbanken Sjuhärad AB

Foto
Omslag: Beyond Communication, Tobias Erlén
Sid. 2: Swedbank AB:s bildbank
Sid. 6: MIM Bild, Peter Andersson
Sid. 8-9: Borås Stad, Per Pixel Petersson
Sid. 12: MIM Bild, Peter Andersson
Sid. 14: Borås Conventbureau
Sid. 16: Carl-Henrik Blank
Sid. 17: Överst Stefan Keturi, nederst t.v. Stefan Keturi, nederst t.h. R3 Reklambyrå, Andreas Leffler
Sid. 18: Daniel Grönbek
Sid. 20-21: Stefan Keturi
Sid. 23: Beyond Communication, Tobias Erlén
Sid. 47: MIM Bild, Peter Andersson

Tryck
Just NU Borås

För andra är Sjuhäradsbygden en
liten del av Sverige.

För oss betyder Sjuhärad allt.